

Universul cărții

GUTENBERG

• ANUL XIII • SEPTEMBRIE, 2021

• NR. 48

GUTENBERG

N
I
V
E
R
S
U
L

PUBLIKAȚIE TRIMESTRIALĂ EDITATĂ
DE EDITURA GUTENBERG UNIVERS ARAD - ROMÂNIA

Anul XIII, Nr. 48
Septembrie 2021
Serie nouă

CĂRȚII

COLEGIUL REDACȚIONAL

Florica R. CÂNDEA - Redactor șef
Carina BABA - Redactor șef adjunct

COLEGIUL CONSULTATIV

Eugeniu CRISTE
Anton ILICA
Iuliana PINTEA
Horia TRUȚĂ

REDACTORI

Lucia BIBARȚ
Mira ODAGIU
Loredana TUDORESCU

IMAGINE CONCEPTUALĂ ȘI CORECTURĂ

Constantin AVADANEI
Ioana NISTOR
Camelia BELEI
Adina MATEI

FOTO

Mircea BORAN
Mircea IRIMESCU

REDACTORI DIN DIASPORA

Vasile BARBU
Teodor GROZA DELACODRU
Daniela GUMANN
Daniela FORCOȘ
Ovidiu CORNILĂ
Smaranda KAFKA
Vanghea STERYU

CUPRINS

EDITORIAL	3
DOCUMENTAR - Aradul în timp	4
CU OCHIUL LIBER	16
SALON GUTENBERG	26
IDEI ȘI OPINII	31
PODIUM LITERAR	47
DIALOGURI ȘI CONSEMĂNĂRI	51
EVENIMENT	60
LA O CEAȘCĂ DE CAFEĂ, DUMINICA	63
MAȘINA TIPOGRAFICĂ	75
SPECIAL	81

D.T.P.

Ecaterina MEHESZ

DISTRIBUIRE

Turnul de Apă
Chioșc ziare str. Mețianu
Magazin de prezentare, Calea Victoriei nr. 41
Mica publicitate Jurnal Arădean,
B-dul Revoluției nr. 81

*Revista Gutenberg Universul Cărții
fondată în 2009

Revista Gutenberg Universul cărții precizează

Toate materialele publicate pe parcursul anului 2021,
vor fi ierarhizate la sfârșitul anului și vor face obiectul Galei Excelenței,
conform segmentelor cunoscute ca generice.

Notă: total semnături 2680 (an XIII)
total articole 2790 (an XIII)

Revista se distribuie gratuit. Avem și o pagina de facebook.
Vă invităm să accesați pagina web: www.edituragutenbergunivers.ro

Responsabilitatea asupra conținutului textelor aparține autorilor

EDITORIAL

GRAFOSTIHURI

Florica R. CÂNDEA

S-a mai dus și Vara învrăjbirii noastre... Dumnezeu! Ce ți-e și cu visul și cu zborul! Se făcea, toată vara, că zburăm deasupra unui câmp de maci! Ori cucii! De pepeni! Agramate lăcașuri și de viespi. Pardon vești!

Aaa... Nu știri! Jurnale! A, nuuu! Pleonasme! Despre ce vorbim? Ar zice șoferul de Taxi!

Să trecem la ale noastre! Internaționalizarea revistei Gutenberg e pe val! În calendarul popular, luna septembrie este Răpciune. Este luna plină de carte de ghiozdan, pentru că școlile își deschid larg ferestrele cunoașterii. În drumurile spre redacție am văzut primele frunze și am realizat că toamna e aici, după colț. O toamnă tristă. După cum a fost și vara. A plecat și din redacție Frunza -imagine de concept, Constantin Avădanei. Se spune că fiecare om iubește anotimpul în care s-a născut. Vrând-nevrând, vorbim la trecut de un Om.

Vara care a trecut, a adus, oarecum, o libertate. Poate cât o normalitate. Să zicem. Țintuiți de orgolii, ne (mai) întrebăm, ce mai scriem, ce mai citim, ce mai...ce?! Oare ne naștem spre a spune minciuni (-mă leșiii, hai să ne mințim) sau să ne întrecem în cosmetizări de fond ... de ten, cu relief de contur și trafic de săbii. În câteva din În Nisipurile acestea s-a plămădit și ediția aceasta, pe o plajă de pagini cu nume faine.

În lumea de azi, e suficient să dorim să știm, informații găsim la tot pasul. Important este, însă, ca vitaminizările de vară să le fructificăm toamna cu o nouă ediție de revistă. De treisprezece ani, oameni minunați mănuiesc Arta scrisului cu dedicație și chiar așa, dacă e ceva înfrățire, e de dincolo... de la cealaltă hală! Ce relativ ne este timpul și câtă nevoie avem de un timp! Acela al citit-scrisului, nu ne lăudăm, e pur și simplu, inspirație și vocație. Așa cum a trecut vara, și acum, printre dulcețuri, avem generice noi, nume noi. Iar revista, împlinește o frumoasă vârstă. Să îi auzim cât mai multe cuvinte! Ca și covor de frunze arămii, castane aurii în boarea dimineților să ne fie reîntâlnirea de toamnă!

Gata! A venit toamna și e o adevărată întâmplare să ne răcorim după jarul de vară, cu revista. Dacă facem bilanț? Nu! Că odată învrăjpirea venind dintre noi, ce să mai contabilizăm?! (poate funestul telefon... Vaiii! Alooo... Bucuresciuuuu!) Căci... românii au talent ... Nu de tot! Complicii sunt ca merele pădurete, în peisaj și benefici!

A mai trecut o vară a învățaturii și a învrăjbirii noastre dar cu bucuriile și emoțiile de altădată! Îți mulțumim că ne citești, drag prieten! Cititorule!

DOCUMENTAR - Aradul în timp

REGĂSIREA FIULUI PIERDUT: LUCIAN EMANDI

Anton ILICA

Scriitorul Lucian EMANDI este *un maestru al sonetului*, susține poetul Vasile DAN, în *Prefața* la volumul antologic *Cântare fiului pierdut și celelalte poeme* (Editura Mirador, Arad), îngrijit de Eugenia PETE PONTA. Câteva elemente pretextuale sprijină înțelegerea semnificației apariției ”*integralei poeziilor poetului pecican*”. Cine este (sonetistul) Lucian Emandi? Câtă actualitate (mai) are sonetul, ca poezie cu formă fixă, datând de pe vremea lui Petrarca și reanimat de Shakespeare? Ce elemente susțin promovarea contemporană a poetului?

Lucian Emandi s-a născut în Pecica, iar iubitorii (și creatorii) de literatură din generația actuală activează în Cenaclul literar ”Lucian Emandi”.

Pecica este o localitate de câmpie străbătută de apele Mureș, la mică distanță de marginaliile țării, cu o populație mixtă, civilizată, unde s-au născut Roman Ciorogariu, episcop, Kuno von Klebersberg, ministru al Ungariei, Sabin Evuțianu, profesor și scriitor, Zsigmond Ormos, scriitor și ziarist, Valeriu Novacu, fizician, precum și alți câțiva care întrețin ideea de spațiu cultural, generator de evidențe intelectuale și artistice. În șirul acestor nativi, Lucian EMANDI pare ”cel mai pecican” pentru că s-a născut aici (15 febr. 1920), s-a inspirat și a exprimat spiritul locului, fiind zidit în pământul natal (19 ian. 1998) în țințirumul din Pecica. A debuta în revista arădeană *Hotarul* (1937) și a colaborat la publicația bucureșteană *Gândirea* (”curentul gândirist” a fost întreținut de Lucian Blaga, Mircea Eliade, Ion Barbu, Aron Cotruș, Vintilă Horia, Tudor Vianu, Radu Gyr și mulți alții). Studiile teologice și umaniste le urmează la Arad și Sibiu, ca apoi întreaga viață să-i fie apăsată de închisoarea fără judecată, de acuzații de colaborare la revistă legionară și de apartenență la un partid istoric.

A rămas în Arad, întreținându-și tihna vieții din profesii discrete și într-o existență în solitudine (*n-am cunoscut un autor mai singur, mai însingurat, finalmente din propria voință, ca strategie de supraviețuire, ca o formă de autoapărare decât Lucian Emandi; era cel mai singur printre singurii naufragați culturali*, mărturisește poetul Vasile Dan); principalele sale manifestări publice sunt doar cele determinate de vibrația interioară în lirism. A rămas ”un brand pecican”, prin înființarea cenaclului literar Lucian Emandi, care promovează poezia, girează principalele manifestări culturale și menține cultul pentru aura unui *poet arădean autentic fiind trăitor exclusiv în locurile natale: Lucian Emandi este imaginea emblematică și dramatică a scriitorului arădean de epocă interbelică și de început de teroare postbelică* (Vasile Dan).

A doua întrebare vizează actualitatea sonetului (sau a oricărei alte forme de poezie cu formă fixă, cum ar fi haiku, glosă ori rondel)! Cea mai uzitată formă de sonet practică de L. Emandi derivă din Petrarca, Rimbaud, Neruda, Voiculescu, dar și din Eminescu, având 14 versuri (2 catrene și 2 terține), cu rime îmbrățișate, după o formulă fixă, riguroasă, având muzicalitate, încrustată de iambi înșiruiți în 14 picioare metrice. Rima e o altă seducție specifică sonetistului: abba/ bccb/ dde/ fef/. Confecționarea unui sonet presupune abilitate, răbdare, capacitate de metaforizare și mai ales curajul de a învinge prejudecățile legate de vetustitatea genului. Vom justifica în analiza ce urmează că Lucian Emandi a dispus de toate aceste calități, lirizând, astfel ca să fie admis între poeții contemporani, fără a fi etichetat cu formule canonice, prin validarea cuprinderii sale în Uniunea scriitorilor.

Înainte de analiza textuală, vom comenta excelentul *Cuvânt înainte* elaborat de Vasile DAN, poet și, de câțeva vreme, critic literar într-o rubrică săptămânală din **România literară, posesor al Premiului national Opera Omnia**. Vasile Dan îl integrează pe L. Emandi între ”naufragații culturali”, arădeni, ”aruncați în infernul ideologic comunist”, amintind aici 12 nume arădene, printre care Gheorghe Moțiu, Viorel Gheorghiuță, Isaia Tolan și P. Pecican. Această generație a fost marcată, după cum punctează V. Dan, de câteva elemente comune:

- scriitorii arădeni, debutați în interbelic, au, în mare parte, formație teologică;
- au resimțit ”recul cultural al Aradului”, transferându-și autoritatea lirică în ”alte centre culturale de forță”;
- publicațiile arădene interbelice ”sunt efemeride”, dispărând prea repede, oricum înainte de a construi o atmosferă culturală temeinică;
- publicațiile arădene erau marcate de obsesii naționaliste, deși au găzduit debutul unor tineri (pomenește că L. Emandi a debutat la 17 ani în revista **Hotarul**);
- în ”obsedantul deceniu” comunist și mai apoi, mulți scriitori sunt interziși, părăsesc urbea, devin deținuți politici ori își ling rănile în tăcere.

Toate acestea se întâmplă într-un context cultural în care apar ”curente literare inovative”, cum ar fi expresionismul, dadaismul, substanțialismul, modernismul, suprarealismul, avangardismul, susținute de o generație de scriitori, a doua valorică și genială după epoca marilor clasici.

Din acest punct de vedere, aderăm la afirmația prefațatorului: ”în comparație (cu poeții interbelici – n.n.), poezia pe care o scriu poeții arădeni pare, ca formulă, aparținând unei alte lumi”. Este vorba de ”o defazare de retorică”, dar, în ciuda clasicismului ei, se manifestă ”adevărate frumuseți ale genului liric”. Drept argument, V. Dan selectează sonetul *Joc pur* ”capodoperă” a poeziei valoroase în formulă canonică (remarcăm argumentarea, după cum procedează și în cronicile din **România literară**, prin preluarea întregului text). Considerând (o spune un poet contemporan de succes) că ”o poezie valoroasă nu ține exclusiv de noutatea stilului ei” și ”nici de formă”, se evidențiază ”sensibilitatea lirică”, iar

antologia, ca integrală a poeziilor lui Lucian Emandi, ”oferă posterității chipul unui poet întru totul remarcabil”. Vom completa gândurile frumoase de mai sus.

Ce cuprinde integrala Lucian Emandi, *Cântare fiului pierdut și celelalte poeme*? Are, în total 223 texte, din care 44 aparțin volumelor de dinainte de 1944 (*Cântare fiului pierdut*, 1940) și *Pescarii de năluci*, 1942), 34 poeme scrise după 1989 (*Torsul monadelor*, 1997), iar celelalte 145 sunt publicate în volumele *Lumina inimii* (1977), *Îmblânzitorul de taine* (1980) și *Drumul pe ape* (1985). Deși au trecut 57 de ani între publicarea primului și a ultimului său volum antum, se constată o viziune unitară, un stil coerent și o fidelitate naturală față de sine. Foarte rar, în câte vreun poem, există rezonanțe ale modernității discursului liric, încercarea lirizării după modelul expresiei populare (*Creșteți flori!*) ori spre noutate evolutivă (*Impact, Trecere*).

În decurs de aproape șase decenii, poezia și modul ei de reprezentare a suferit modificări esențiale, în sensul renunțării la orice fel de îngrădire a înregistrării sensibilității și emoționalității poetice.

Mai întâi Doinaș, cu recurența baladei, apoi Nichita cu explozia limbajului în formidabile lumini semantice, Blandiana cu o senzualitate emoționantă, Chifu cu lirismul metafizic, V. Dan cu o lirică neomodernistă și subtil referențială despre sine, Emil Brumaru cu o poezie a sincerității impudice și alții. Lucian Emandi rămâne stilistul formei canonice și al convenționalității tematice. Chiar așa, textele sale poartă armonia muzicalității și a metaforei plasticizante surprinzător de modernă.

În lirică, tematica e doar pretext pentru relatarea în limbaj emoțional ale unor stări sufletești, lăuntrice, răscolite cu dibăcie și inocență. Fiecare sonet e un gând ales, ordonat din cuvinte aranjate într-o salbă de cabalistică sonoră. Textele nu pot fi fragmentate în citate, iar semnificația lor se percepe unitar și congruent. Sunt numeroase poeme care justifică emblema excelenței. Vasile Dan a fost încântat de *Joc pur* și *Marele zid*, iar rigoarea (limitativă) prefeței nu i-a permis să menționeze mai multe opțiuni.

Unele sonete emană un buchet aromat de muzicalitate, cum e cel inspirat de *Amurg pe ape* sau *Olimpianul*. Altele sunt tighelate cu metafore ademenitoare, de ex. *Poezia: Răsare lumea din oglinzi fecunde,/ Cu scrum de aripi risipit pe valuri;/ Sirenele ademenind din unde,/ Adună necuprinsul dintre maluri.// În clopot sterp solomonind durere,/ Tăceri atârnă peste graiuri pod./ Cu măr căzut din raiuri efemere/ Veciile se mântuiesc în rod.// Sigil virgin pe fagure de cer/ Veghează înfinituri prin finit,/ Cuvântul – rădăcină de mister -// Îmbie chei spre lacăte de mit./ Cu pași striviți prin colb de dimineți/ Se surpă taine și se frâng peceți.//*

Figurațiile de stil seduc prin asocieri concret – abstract, prin personificări naturiste și prin împerecheri de sensuri paralogice: *biserici de crin, haiduc brumat, liturghie de lumină, cioburi de silabe, am semănat lumină, tot cerul tremură-ntr-o floare, rourat de vis* ș.a. Alteori, L. Emandi realizează rime spectaculoase, cu lucrativ har poetic: *sicriu/ viu, iureș/ Mureș, Estel/ peste,*

*Burebista/ veacul ista/, cum/ fum, spui/ nu-i, ni-l/ fragil, Argeș/ sparge-și, potrivit diferite părți de vorbire într-o armonie imprevizibilă. Se intersectează în anumite amabilități lirice cu Doinaș, Blaga, Beniuc, Jebeleanu, utilizând titluri apropiate sau identice: **Anul 2000, Izvorul, Trecere, Cântecul vârstelor, Zvon de primăvară, Noul Prometeu, Excelsior, Vânătoare cu șoim** și alte câteva.*

Ar mai fi necesară o comparație stilistică (și tematică) între cele trei perioade social-politice în care Sonetistul a scris, fiind sesizabile modificări de atitudine și adaptări estetice. Sonetul **Cleștar** are frumuseți demne de a le așeza în florilegiul ales al poeziei lirice naționale:

*”Un meșter blând și-a împletit suspinul
Cu focul, cu țărâna și cu harul
Și-a iscodit din limpezimi paharul,
Să-l umple bucuriile și chinul.*

*De torni în el de aur vechi nectarul,
Ori înfocat ca sângele, rubinul,
Superbe flăcări izvorăște vinul
Și mii de raze-mpodobesc cleștarul.*

*Ca și cleștarul pur e poezia:
Cuvântul sterp e încântare sumbră
Și se sugrumă-n baierele ceții...*

*Dar dacă-l vrei să fulgere prin umbră,
Aducă vorbeii vinurile vieții
Și va țâșni în flăcări veșnicia!”*

În finalul acestor considerații, admirăm faptele Cenaclului literar din Pecica, care, prin Eugenia Pete PONTA, graficiană Blazena KARKUS (elaborând o copertă luminoasă, optimistă și semnificativă), ale corectoarei Tatiana MOȘ, ale evocărilor Eugeniei Pete PONTA, Florica Marcela FLOREA și Danei BUCUR, precum și omagiul Cameliei CHIFOR, adus acestui ”simbol al moralității autohtone” (”în conștiința pecicanilor a rămas ca un model și un exemplu”). Prin această ”**Cântarea fiului pierdut**”, generația contemporană a regăsit, prin recuperare integrală, grația unei opere lirice și a înserat pe loc reprezentativ un poet de valoare în lista și sensibilitatea scriitorilor arădeni.

CU VARZĂ LA ARAD

Ioan TULEU

Baci Mitru” din Seleuș a hotărât să-și vândă marfa la Arad pe bani frumoși prin urmare a încărcat căruța cu varză de cea mai bună calitate; și-a pus tot ce îi trebuie la căruță, a uns cu smoală osiile vehiculului și toate locurile unde știa că frecușul este frecvent, a pus fân pentru cai și alte cele și dus a fost.

A ajuns pe la Pâncota, frigul dimineții a început a-l pișca, așa că a coborât din căruță să-și pună în mișcare sângele să se mai încălzească, dar a vizitat și birtul de alături, pentru un pahar de vin fiert, apoi a mers mai departe, a ajuns la Mâsca, a intrat în Galșa și a ajuns la Șiria. Frigul însă nu s-a domolit, își sufla mereu nasul și își îndesa căciula uriașă pe cap. Să se dezmorțească a tras căruța de o parte a drumului și a dat ceva fân cailor pentru a se hrăni și odihni.

Dând cu ochii de un birt, Mitru a hotărât să intre acolo, să stea puțin pe un scaun mai cald la alt pahar de vin fierbinte, dar a hotărât și să-și cumpere o sticlă cu vin pentru drumul lung ce îl aștepta până la Arad. Căldura dinăuntru parcă l-a mai înviorat puțin, s-a îndreptat apoi spre căruța unde caii, parcă mai proaspeți, îl așteptau gata de drum.

Când a ajuns baci Mitru la Arad și când s-a întors nu a povestit nimeni, dar sigur a ajuns după un timp acasă (probabil a procedat la fel și la întoarcere), unde nevasta l-a apostrofat văzându-l mahmur.

-Cine te-a pus să cheltuiești banii pe băutură? Lucrăm toată ziua și tu te apuci de gâtul sticlei!

Văzând că Mitru al ei nu zice nimic, își văzu de treburile ei, apoi, pe nepus nesaț îi spuse răspicat

-Mitrule, să știi că data viitoare am să merg și eu cu tine, să văd și eu pe unde ai trecut, de ai pierdut și timp și bani.

Îngândurat, Mitru îi răspunse ca unui copil:

-Bine, Măriuță, mă bucur că vei merge în pas cu mine; în doi întotdeauna e mai ușor, timpul trece mai repede și vorba te duce pe nesimțite mai departe. Apoi se puse pe o canapea și dormi buștean.

După câțva timp, iată-i pe Măriuța și pe Mitru cu căruța plină cu varză și cu cele trebuincioase în drum spre Pâncota, apoi mai departe pe drumul știut de Mitru.

Frigul e frig și încetul cu încetul te pătrunde până la oase, ca și oboseala, Mitru mai cobora să pășească alături de cai, să se dezmorțească, Măriuța nu, sta în căruță, înfoplită cum era, tot schimbând fețe-fețe, dar tăcea chitic. Mitru pe la birturi nu mai oprea să se încălzească și să ia o gură de vin fiert, o ținea într-una, numai înainte.

-Mai coboară-te Măriuță și-ți dezmoște picioarele! Neavând încotro să o ia, femeia s-a dezbrăcat de cojoc și de bundă și, împleticindu-se, a pășit alături de bărbatul ei, pe lângă caii care sforăiau parcă mulțumiți de ușurarea căruței.

După ce au vândut marfa și au văzut lumea orașului, cei doi s-au întors acasă bucuroși că au ajuns cu bine. Apoi dezmoștindu-și picioarele Măriuța îngăimă: Doamne mulțamu-ți că am ajuns acasă! De acum Mitrule, du-te singur unde vrei și fă ce trebuie să fie făcut, că eu una nu ți-oi mai băga de vină.

La cumpărat de cizme roșii

Se zice că era prin 1905, Sârb Ioan-Lola, din Moroda, presat continuu de nevastă să o ducă cu trenul la Pâncota pentru a-i cumpăra cizme roșii a cedat în cele din urmă și, într-o seară, i-a promis că dis-de-dimineață vor pleca cu trenul la Pâncota. Ea a fost prima care s-a sculat de dimineață. S-au dus ei la gară, la Târnova, deși până acolo era jumătate din drumul până la Pâncota, dar Ion era dispus în ziua aceea să-i facă pe plac nevestei.

Când a ajuns la gară Ion îi zice. Noa, vezi măi muieră că am ajuns ? Noa, acum hai după mine. Și pornește Ion pe calea ferată cu nevasta după el, spre Pâncota. Bine, zice nevasta, dar noi nu mergem cu trenul? Ba da, măi muieră, zice Ion, dar acesta e trenul nostru și mai taci din gură. Și tăcu muieră de frică.

Când a ajuns la Pâncota nu a mai simțit oboseala de bucurie că i se vor cumpăra cizme. O duce Ion prin piața de vaci și îi spune. Noa muieră uită-te și spune-mi care cizme îți plac mai mult. Unde să vezi cizme aici între vaci? O duce apoi în piața de cai și la fel îi spune. Uită-te și spune-mi care cizme îți plac? De unde cizme ?

Ion știa bine că cizmele sunt în prăvălie, dar așa a vrut să închidă gura femeii, ca să nu mai ceară nimic.

După ce a umblat peste tot Ion o întrebă. Ai văzut cizme, măi muieră? Nu, măi bărbate, nu am văzut. Noa vezi că nu sunt, atunci hai acasă.

Ce a fost în sufletul femeii e ușor de închipuit. După ce ai tăcut și ai făcut atâta drum „cu trenu” să ajungi să-ți înăbuși bucuria...

Și uite așa și-a plimbat Ion nevasta prin târg după ce a dus-o cu trenu. Acesta a fost leacul ei ca să nu mai ceară cizme.

De atunci au rămas vorbele:

„Să te duci cu trenul ca Lola”;

”Mă plimbi ca Lola nevasta prin târg”.

DOCUMENTAR - Aradul în timp

ARAD – OROD CONTROVERSE ISTORICE

Horia TRUȚĂ

În mod unanim, istoricii susțin că numele comitatului Arad, a fost luat de la orașul (cetatea) Orod (Wrodi), atestat documentar în 1132 și constituit succesiv ca sediu al unor înalte instituții ecleziaste catolice. Acolo, lângă Mureș, într-un castru regal, pe locul unei vechi fortificații a fost organizată o prepozitură, abacie cu atribuții notariale. Prestigiul acestui for emitent de acte juridice identificat de unii drept Orod a crescut constant odată cu dezvoltarea demografică și economică a zonei. Astfel, în 1177 exista acolo un consiliu de canonici (capitlu) în frunte cu un prepozit, care se bucura de privilegiu asemănătoare sediilor episcopale. Acesta stăpânea pe baza unor danii regale, cetatea cu același nume, mai multe sate din comitatele: Zărand, Turda, Alba și altele.

La începutul secolului al XIII-lea, Orodul, era deja centru de comitat, care se întindea pe Mureș, în amonte și aval, pe ambele maluri, fiind cunoscute mai multe așezări ca: Apacza (1334-1616), Pusta K o l p a (1 4 0 7 - 1 6 6 1), Sânicolaul Mic (1471) și altele. De asemenea, în două

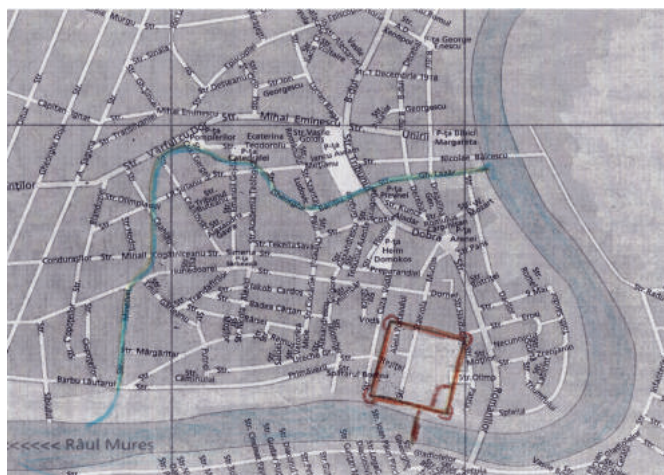
Ruinele unei vechi bazilici din Vladimirescu

fragmente dintr-un document editat la 30 iunie 1405, de către capitluul Cenadului sunt descrise posesiunile eclesiei din Arad, printre care figurează 10 așezări pe raza și în vecinătatea municipiului Arad și anume: Abad (spre Gai), Șegh (Șega), Chemperlaka (spre Bujac), Geled (derivat din numele Glad, așezare în nord-vestul Aradului – Ghilin), Ciala (spre cetatea medievală, azi Pădurea Ciala), Fuc (aproape de Hodoș-Bodrog), Hudust (Hodoș – Bodrog), Desku (spre nord-est de Arad), Bani (pe direcția Utviniș), Esteuerd (spre vest, port la Mureș).

Pe parcursul anilor, în paralel cu creșterea influenței demnitarilor religioși catolici, capitluul din Orod, a obținut alte proprietăți printre care un port la Mureș numit Esteuerd cu dreptul de a exploata sarea în folosul ei, astfel că în secolul al XIV-lea era cunoscut ca un loc notabil, cu piață, târguri și schelă de ancorare a corăbiilor, activitatea extinzându-se constant până la invazia turcească din 1550, când acest nume dispare din istorie.

Deși cartografic, Aradul apare pentru prima dată punctat pe harta polonezului Bernardus Vopelius (1475 – 1535) în frescele din palatul Vaticanului, datorită impreciziei nu se cunoaște locul și configurația orașului. De aceea, în prezent există mai multe opinii cu privire la identificarea spațiului unde pot fi plasate înainte de 1550, cetatea, capitlul, precum și o așezare civilă cu numele Orod sau Arad, fiind configurate mai multe ipoteze și chiar mituri.

Unii cercetători sunt de părere că primul nucleu al Aradului, care era și sediul Comitatului, s-a format pe teritoriul localizat sub numele de Orod, în jurul

Schița amplasării Cetății turcești

actualelor ruine ale unei Cetăți și Biserici de la Glogovăț (azi, Vladimirescu). Se crede că evoluția acestei zone a fost întreruptă prin campania turcească din 1550 condusă de Kasson – bey, când se produce incendierea și distrugerea vechii așezări și a bazilicii de mari dimensiuni de acolo.

Pe de altă parte, alți istorici susțin că Aradul, numit în Evul

Mediu aproape fără excepție Orod, nu se afla la Glogovăț (Vladimirescu) ci pe teritoriul cartierului Sarkad (Drăgășani), un *colț* numit în vechime Vonuk sau Vomuk.

Se aduce ca argument o scrisoare adresată de cronicarul Anton Verancsics la 11 decembrie 1550 Episcopului de Agria, în care se amintește faptul că în timpul invaziei turcești localitatea Orod, *lipsită de fortificații majore a fost ocupată fără lupte, în timp ce populația îngrozită s-a refugiat într-o biserică de mari dimensiuni, care, incendiată, a ars ca și restul orașului*. La aceste informații, asociază și scrisoarea Episcopului de Oradea, Matei Zaberdin, care, în 19 ianuarie 1555, prezintă știrea că *anul trecut (1554), pașa Kason a început în jurul Bisericii Orodului, o întăritură oarecare, iar acum ridică un castru patrulater și un pod din lemn peste râu, instalând acolo administrația structurii administrative a sangeacului*. Se crede că este vorba de Biserica *Sfântul Martin*, menționată ca existentă pe Mureș în 1343 alături de locuința meșterilor arcași ai regelui ungar. Indiciul privind localizarea vechiului Orod medieval, pe actuala vatră a Aradului, se bazează și pe faptul că turcii nu au construit un pod și o fortificație la Glogovăț ci în actualul cartier Drăgășani, numind insula din apropiere drept Arad.

Absența argumentelor arheologice referitor la existența fortificațiilor vin însă în sprijinul ideii, că la acea vreme, localitatea Arad ocupată fără lupte de turci era o așezare minoră, lipsită de importanță politică și economică deci nu este Orodul.

Legătura dintre Orod și Arad rămâne controversată. Este oare Orodul menționat documentar în 1132, precursorul Aradului? Punerea semnelor egalității între cele două nume pare forțată neputând fi demonstrată convingător, existând suficiente argumente pro și contra. Numărul mare de așezări medievale din zona Aradului, lasă să se bănuiască existența unei organizări teritoriale complexe, mobilă în timp și spațiu similară cu altele descoperite pe aceste spații. Pe de altă parte, până în prezent nu a fost formulat nici un argument credibil în baza căruia să fie amplasate în același loc castrul, capitlul și așezarea inițial țărănească a Aradului.

Este însă posibil ca un alt Orod – Arad, să se fi născut pe locul actualului oraș, în zona Vechii Cetăți turcești (Drăgășani – fosta țesătorie Teba), cele două așezări, pentru o scurtă perioadă de timp din secolele XV-XVI, existând și funcționând în paralel. Din cetatea medievală a prezumtivului Orod (Glogovăț), se putea ajunge la Aradul (de azi), dinspre nord, pe Strada Principală (Bulevardul Revoluției, segmentul Primărie - Piața Avram Iancu), cale amintită pentru prima dată ca existentă în 1380.

În prezent majoritatea cercetătorilor, care susțin ipoteza că vechea cetate a Aradului, aflată la Vladimirescu, a fost înlocuită în secolul al XVI-lea cu alta construită în alt loc, cu materiale de altă natură, se bazează pe faptul că în secolele anterioare, nu se fac mențiuni despre existența în apropiere a vreunui oraș important sau construcție militară defensivă cu acest nume.

Rămâne de explicat când și din ce motive s-au deplasat acestea în cursul secolului al XIV-lea spre centrul medieval al municipiului structurat în cartierul Drăgășani, explicație care poate fi găsită și în schimbările geografice-climaterice din acea perioadă: răcirea climei, ploi torențiale, inundații frecvente, schimbarea cursului Mureșului și sporul natural al populației.

O idee interesantă este și posibilitatea ca toponimul Orod sau Arad să fi fost apelativul uniunii de obști sau, mai plauzibil, a vreunui conducător din epoca voievodatului ortodox de rit răsăritean a lui Ahtum.

Urme ale Podului turcesc.

DOCUMENTAR - Aradul în timp

SĂRBĂTORILE BODROGULUI SFÎNTA MARIA MARE - 15 AUGUST

Delia CHEVEREȘAN

Bodroganii, cei de demult și cei de azi, au cinstit și cinstesc, după rânduială, toate sărbătorile religioase, cu atât mai mult cu cât destinul lor, viața lor se leagă de existența Mănăstirii Hodoș-Bodrog.

Sântă Măria Mare, precedată de Preobrajje/Schimarea la față (din 6 august) este sărbătoarea de suflet a bodroganilor, pentru că ea coincide cu Hramul Mănăstirii Hodoș-Bodrog, Adormirea Maicii Domnului. Icoana Făcătoare de Minuni a Maicii Domnului cu Pruncul Isus a fost descoperită, potrivit legendei, în locul unde credincioșii au înălțat o bisericuță, cu sute de ani în urmă, în care s-a păstrat și icoana până în zilele noastre, chiar dacă lăcașul de cult a suferit distrugerii, consolidări, ori transformări de-a lungul secolelor.

Noi, bodroganii, ne-am născut, cred, de sute de ani, cu un respect deosebit pentru acest praznic. Nu se numește nici *rugă*, nici *nedeie* ca în Banat, ci, pur și simplu, **Sântămăria**. În planul ciclurilor naturale se asociază cu sfârșitul verii, încheierea secerișului, un moment de odihnă binevenită după două luni și jumătate de muncă istovitoare la cosit și treierat.

Satul se pregătea de sărbătoare încă de la începutul postului, cu două săptămâni înainte, chiar la debutul lunii august. De-acum grâul, orzul, secara și ovăzul erau în hambare, cânepa era pregătită pentru melițat sau chiar era melițată și trasă în fire, lâna era spălată la Mureș încă de prin iulie, pentru că după Sântămărie se cam schimba vremea, veneau ploile și apa râului era tulbure și mai rece.

Gospodarii își rânduiau în curte uneltele, unele puse la păstrare până la anul viitor, altele, plugul, grapa de fier și de spini, pentru lucrările de toamnă care începeau după Sântămărie.

Gospodinele se ocupau de casă unde se făcea curățenie generală. Se scoteau la *sorit* dunile și pernele din *soba mare*, din casele gospodarilor de frunte, care nu era întrebuințată pentru dormit. Se spălau fețele de pernă, se fierbeau oalele și toate cratițele din cămară, se deretica, se zugrăvea, se văruia în bucătărie, în camera în care, de obicei, se prepara mâncarea și se stătea peste iarnă.

Casa toată, în exterior, se văruia cu var sau cu *farbă*. Gardul, poarta/ după anul 1965 apăruseră porți și uși din tablă/ erau proaspăt vopsite cu vopsea de ulei verde sau bej. Curtea era curățată, măturată, grădina îngrijită. Până și ulițele satului respirau un aer de sărbătoare. În ziua de 13 august fiecare gospodar, chiar și noi, copiii, participam la primenirea satului. Ne luam la întrecere să fie măturat și udat *cu forme*, să nu se ridice *pravu'* pe uliță. Fiind destul de înguste, se măturau de

la o casă la cealaltă. Pomii de la uliță și din curte se văruiau proaspăt. Goronii din jurul dâmbului, ori cei care vegheau somnul celor șapte feciori-eroi din Războiul pentru Întregirea Neamului, paltinii care te întâmpinau la intrarea în curtea școlii își puneau haină nouă prin grija sătenilor. De-acum casa era curată, curtea rânduită, satul întreg devenea o singură casă, pregătită să-și primească oaspeții care începeau să vină din 14 august pentru a participa la toată slujba (care începea în această zi) și în 15 august la mănăstire. Veneau trosnind căruțele împodobite cu ponevi și șterguri la gâtul cailor mai ales din Pecica și de la Sântoma. Nu era casă la care să nu fie *goșci*. Căruța era primită în curte, dacă erau mai multe și nu aveau loc, rămâneau și la uliță, acolo unde era posibil. Se scoteau hamurile cailor, se legau de loitra căruței și li se puneau fân bun de trifoi să mănânce, până când stăpânul era plecat. Unii veneau cu bicicletele, cu tractorul cu remorca și, mai târziu, cu mașina. Era atâta forfotă, încât, pe

drept cuvânt, Bodrogul devenea un fel de „axis mundi”. Pe oricine întrebai în acele zile, unde merge, îți răspundea într-un singur fel: La Bodrog, la Mănăstire.

În după-masa zilei de 14 august se mergea la Mănăstire pentru a participa la „Drumul Crucii” și la slujba care se ținea toată noaptea, la maslu, la spovedit. Se trecea Mureșul cu luntrea ori cu compa/podul plutitor/bac. Erau oameni anume tocmiți, unii tot anul, alții ca ajutoare, care se ocupau și de amenajarea locului, vopseau barca sau compa, răspundeau de securitatea vizitatorilor. Puteau trece și câte două căruțe o dată, sau câte 30-50 de oameni.

Dimineața zilei de 15 august era cu adevărat una specială. Dinspre Mureș plutea peste sat o perdea ușoară, alburie, un aer proaspăt, prin care răzbăteau timide și apoi biruitoare, primele raze ale soarelui. Prin curți începea forfota, iar dinspre pădure se auzea nechezat de cal ori câte un chinchet de clopoțel, semn că oaspeții sunt pe aproape. Era o mândrie pentru fiecare gospodar să aibă poarta larg deschisă și ocolul plin de lume. De obicei, erau rude din satele vecine sau cunoscuți, ori chiar străini, care erau primiți cu inima deschisă. Li se oferea un pahar cu apă atunci scoasă din fântâna cu roată sau cu ghermă/cumpănă. Li se

îngăduia să-și adăpostească și căruța ori bicicletele, mașinile, să-și schimbe hainele.

Când se întorceau de la slujbă, la prânz, gazda îi aștepta cu blidul cu plăcintă, cu un pahar de răchie sau de vin. Rudele apropiate erau poftite la masă unde se serveau bucate alese: zamă de găină, tocană de găină sau de miel, friptură, mai ales de miel și ca desert, coardă cu nucă și cu mac și cozonac, plăcintă lată cu nucă și cu mere.

După-masă era joc, lângă școală, pe un platou mărginit de sălcii bătrâne, loc care se dovedea prea mic pentru lumea venită din satele vecine: Zădăreni, Bodrogul-Nou, Călugăreni, Felnac, Sântoma și Pecica. Lăutarii erau bodrogani: baba Floarea cu broanca, moșu Ștefan cu vioara, mai apoi Vanu Rachici cu chitara și Sever Nedelcu cu vioara.

Petrecerea ținea până spre seară, când musafirii plecau rând pe rând, să nu i apuce noaptea pe drum, iar gazdele se retrăgeau pe la casele lor. Multă vreme apoi povesteau și se lăudau cu toții cum au petrecut Sântămăria.

Pentru copii, Sântămăria avea o semnificație aparte. În primul rând, primeau haine noi, mai frumoase ca oricare altele, sandale sau pantofi. Apoi aveau și câțiva bănuți -cinci,zece lei- pe care puteau să-i cheltuie cum voiau de îndată ce ajungeau la mănăstire. Și adulții obișnuiau să-și cumpere câte ceva nou. Drumul de la țarm până la mănăstire, mărginit de nuci bătrâni, era plin de șetrii, unde vânzătorii ambulanți ofereau fel de fel de lucruri, mai ales turtă dulce în diferite figuri- mărgele, țucur-rudă și halviță. Mai târziu au apărut și jucării, inele, brățări, baloane, obiecte de îmbrăcăminte. Ulterior acest „târg” s-a mutat în partea cealaltă, dinspre Bodrogul-Nou, iar azi este interzis să se mai facă acest gen de comerț în zona mănăstirii.

După anii '90 s-a amenajat Drumul Crucii de la mănăstire până la Bodrogul-Nou, pe care credincioșii îl străbat în rugăciune, cu *pioșenie* în după-masa zilei de 14 august, cântând în cinstea Fecioarei Maria.

Pentru că azi, la început de mileniu, satul e aproape nelocuit în timpul anului, la Sântămărie parcă mai prinde viață. Bodroganii care trăiesc în satele învecinate ori poate risipiți prin lume, revin la vatra strămoșească, străbătând cu durere în suflet ulițele, câte au mai rămas, căutând locurile pustii unde odată, aveau o casă, o gospodărie, o viață. Nu uită să aprindă o lumânare la mormântul celor care au vecuit și au udat cu sudoarea frunții lor pământul roditor care le-a răsplătit truda. Aici ne sunt rădăcinile, aici ne sunt și dorurile și necazurile care ne-au unit și-n bucurie, și-n durere, și-n speranța că va veni o zi când satul va renaște, pentru că Mureșul ne duce și ne-aduce mereu și mereu laolaltă.

(Fragment din Monografia Hodoș-Bodrog, Bodrogu-Vechi, Satul care își strigă fiii)

**ADRIANA MOȚ-CATEVA LECTURI-NOTES CLEPSIDRICE
ARGUMENTE AVANT LA LETTRE**

Florica R. CÂNDEA

Mărturisesc întru început că, în general, accept cu ușurință, orice invitație de a fi martor/mărturisitor la evenimente editoriale, cu atât mai mult, cu cât e vorba de cele care sunt produsul tipografic al editurii Gutenberg.

Astfel, un telefon, cu grai dulce, mi-a adresat rugămintea de a prezenta o carte despre care știam doar coperta, întrucât o promovasem în paginile revistei Gutenberg. Nimic mai mult. Nimic nu prevedea ca debutul lunii lui Cuptor se va destăinui frunzelor bătut/legănate-n vânt de mirese de Foișor de lectură la Biblioteca Județeană Arad.

Așadar, puțin jenată, că nu știam ce pretenții se așteaptă, necunoscând persoana care a semnat o carte, nici altceva care să mă determine să pornesc în avânt, am citit cartea în trei zile și, în paralel, am făcut cam peste o sută de adnotări.

Notițele unui lector inocent cum spunem noi, filologii, le-am structurat, cuminte, ca fire de tutun, pe ața scrisului, care ață avea să mă slujească vreme de o săptămână! Ceva totuși, îmi dădea acel semnal de bon ton, să încep să aștern file de prezentator, adică să comprim prezentarea, în câteva minute, să las la o parte loc acestor rânduri, este vorba despre un unic domn din viața mea: timpul!

Cartea ca valoare în timp, conținuturi

Indubitabil, timpul, însuflețit, este personajul cel mai important al cărții. Precum și spațiul este unul primitiv. Cel de carte!. Față în față cu timpul, care ucide, și nu vindecă, printre alte drame umane, cartea, înfășurată într-o alchimie de inefabil, are un titlu adecvat, alcătuit dintr-un substantiv adverbial (semnul) precedat de prepoziția "sub" și genericul substantivului "clepsidra".

Timpul are dimensiune în volum și, asemeni romanelor de tip canonic, (de ex. Liviu Rebreanu) suntem întâmpinați de *Prolog și Epilog*. Peste care plutește același timp, care aparține morții și nu vieții, căci, oare ce e veșnicia, dacă nu Eternul e deloc, clepsidric. Călătoria lectorului ar putea fi, schematic, pornită de la pagina 136, când Alter-ego-ul ar putea deveni, quintesența întregii lecturi: *Nu m-aș fi gândit niciodată că viața poate să devină o înșiruire goală de secunde, minute, ore, zile, săptămâni, luni, ani (...)*.

Călătorind apoi la pagina 170 facem cunoștință cu personajele (care au sub scris, o anume simbolică, și anume, cifra 9, ca număr impar, pozitiv, este simbolică multiplicării cifrei 3, sau reprezintă, în mitologie, numele celor 9 muze, sau, de ce nu, plămădirea, la nouă luni, a unui copil, în pântec de mamă! Si,

cum altfel, dacă nu o continuare a cifrei 8, care, cu direcțiile înspre un centru, reprezintă norocul, yang-ul, ritmul, mișcarea. Cartea conține două sute cincizeci de pagini și este țesută pe broderia unor pasaje cu și despre un același timp, care *toarce ca o pisică*.

Și, care timp, este prezent, ca un leit-motiv, sub formă de ceas, oră, secundă, zi, noapte, minut, zi, noapte, anotimp.

Timpul revine și clepsidrează, apoteotic, fiecare capitol.

"Viața e dură. Era timpul să meargă" (cap.1)

"Cei câțiva stropi stropi de ploaie rămași în noaptea trecută" (cap.2).

"Femeia privi un timp în urma autobuzului" (cap.3).

"Era toamnă, zilele erau destul de călduroase" (cap.4)

"Ochii începură să-l usture la întuneric" (cap.5).

"Din acel moment" (cap.6).

"La ora unu fix, se pontă ieșirea" (cap.7).

"Pe la ce oră ajungi?" (cap.8).

"Cam în jumătate de oră" (cap.9).

Cât privește realizarea artistic-prozodică, se regăsesc, în volum, anumite mijloace de exprimare care adancesc, coercitiv, substanța realului, înfășurat în mister.

Propunem câteva motive din literatura volumului;

*Cafeaua, *"Lichid maroniu, substanță dulce și fierbinte"*.

*Viața, *"Un mare joc"*.

*Frunza, *"În curând, toate vor cădea, una câte una"*.

*Somnul, *"Tot ce voia, era să doarmă"*.

*Lumina (În oximoronie) / Întunericul, *"Afară, lumină zilei încerca cu disperare să înlăture întunericul"*.

*Văzul, *"Ochii mari de culoarea cafelei (.....)ochii de culoarea castanei"*.

*Apa, *"Apa caldă se prelingea"*.

*, *"Călătoria cu metrourl fusese extrem de plictisitoare."*

-*"Hm, ce lenjerie frumoasă ai și își roti degetul pe jumătatea de sân, care nu era acoperită"*. (Am extras doar un singur citat cu accente erotice, care dau expresivitate și intimitate în scrisul autorului).

Nu știm dacă există un motiv biografic strămutat în alt continent, vorbește despre doi copii, modul pedagogic, menu, pizza, cereale, pizza, șef de magazin etc.care, se pare, nu îi sunt străine autorului, ci o acompaniază benefic. În cazul acestei cărți care constituie debutul editorial al Adrianei Moț, timpul, așa cum am consemnat, este abscons, *tace și face*, martor și mărturisitor, *"nu se sfârșește niciodată."*(pag. 250).

Din punct de vedere al limbajului, acesta nu este nici colocvial, nici cordial, mai degrabă unul simplu, cu adresări scurte, preluate din cotidianul imediat: *Te las! Fir-ar să fie! Vorbe-n vânt! Ziua ta cum a fost?*

Elemente de prozodie, descrieri, narațiuni, dialoguri, galerii de personaje,

cu nume ori românești, ori preluate din altă limbă, expresii comparative ori mataforizate, exprimări gerunziale, dar folosirea verbelor la timpul perfect simplu, aduce un anume mister, acela al așteptărilor, iar alte exprimări oximoronice, sporesc esențialul.

"Înfășurată ca-ntr-un cocon"(pag.27).

"Oare de ce l-o fi chemând la birou?"

"Firicele de păr. negre, argintii".

În loc de concluzii

Volumul aduce o noutate care constă în conferirea unei alte dimensiuni timpului, acea clepsidrică.

Sunt cunoscute în literatura română preocupările pentru scrisul încărcat de suspans (Haralamb Zincă, Rodica Ojog Brasoveanu) în cazul de față, timpul va decide pentru Adriana Moț, talgerul care îi va defini resortul scrierilor, de pe acum!

Considerând volumul un roman de factură existențială cu ușoare accente de ordin psiho-special, cartea aparține genului epic. Se regăsesc în volum toate etapele care se cunosc în acest sens (incipit, loc, timp, spațiu dinafară, vectorii, de dincolo de ocean, intrigă, momentele subiectului, punct culminant, deznodământ... toate nu neapărat într-o ...*dolce vita!*)

SEMN DE CARTE

ZÂMBET INOCENT

Poezie dedicată persoanelor cu Sindrom Down

Anastasia Maria SOLOMIE

Voi, cei cu fața minunată,
Mereu cu zâmbetul la voi,
Veniți în lumea asta agitată
Ca lecție de viață pentru noi.

Nu știm să fim la fel ca voi
Cu zâmbet să ne salutăm.
Aveți suflet, inimă ca noi,
Ați vrea doar să vă îmbrățișăm.

În lumea asta imperfectă
Noi suntem cei bolnavi, nu voi. Atenție! Și ei există.
Vă rog zâmbiți și pentru noi!

CLOPOTELE VOR BATE PENTRU NOI

Vanghea Mihanj Steryu

În seara asta, în glasul nostru,
vântul se va iubi cu ploaia.
În seara asta, în freamătul nostru,
frunzele își vor găsi rădăcinile.

Și-n ochii noștri îndurerați
păsări înviate vor zbura
și clopotele toate vor bate,
iar noi, împreună cu Cerul și Pământul,
vom devini Iubire.

În seara asta, în cântecul nostru,
cerul își va spăla ochii.
În seara asta, în uitata fântână,
apa va sorbi numele nostru.

De trei ori ne vom naște
și de trei ori vom muri,
însă nicicând orizontul nostru
nu va pieri în umbrele străine.

În seara asta, râul nostru fără culoare
Va crăpa malurile de lut.
În seara asta, cuvintele cele mai frumoase
vor zdrobi toate gratiile nenorocirii.

Timp

Anca DRILĂ

Timpul aleargă...
Ne-aleargă...

Noi vrem sa-l prindem
El ne surprinde cum trece...
Nu-ntreabă când este s-aleagă

Tu treci prin el
Fără să știi să-l înțelegi
Și-aștepți ca lumea întregă
Să te rețină, să te culeagă, să te respecte, să te aleagă. ...
Să-i fii tovarăș sau prieten
Și să-i rămână în minte când ți-asculta atâtea cuvinte...
atâtea povețe
Să te răsfețe....

Dar, din păcate, el trece...
Și uită de mângâiere, de tinerețe... să te răsfețe...
Tu-acumulezi tristețe și ură că trece...

CU OCHIUL LIBER

POVESTEA UNEI POEZII PIERDUTE

Valeriu ILICA

Cei mai devreme născuți își mai aduc aminte că, începând cu anii '80, apariția unui volum de Adrian Păunescu devenise un eveniment editorial deosebit. Chiar dacă voi supăra pe unii prin ceea ce spun, lansarea cărților sale era așteptată cu nerăbdare, curiozitate și interes. Ca la un semn, se puneau în mișcare „pile”, se apela la prieteni și cunoștințe, iar cine nu avea încotro pândea momentul și se așeza la coadă în fața librăriilor, în speranța că va „prinde” un exemplar. Așa s-a întâmplat în 1981 cu *De la Bârca la Viena și înapoi*, dar, mai ales, cu *Totuși, iubirea*.

Prin 1983, dacă bine mi- aduc aminte. Se știa, chiar din capul locului, că unele poezii au scăpat sau au fost scăpate de cenzură. Ba, mai mult, circula – pe surse – și se vindea în mare taină pontul potrivit căruia bardului de la **Flacăra** i se permite ceea ce altor poeți nu le era permis. Să bage o „strâmbă”, de pildă. Și câteva „șopârle”, bunăoară. Oricum ar fi stat lucrurile, și oricare ar fi fost atunci dedesubturile, se poate spune, fără teama de a greși, că zvonurile circulau intens, eficient, rapid. Din gură-n gură, ca folclorul, iar zvonistica prindea. Facebook-ul vremii își făcea datoria! Privit peste timp, cu detașarea celor trei decenii, adevărul e simplu și, așa zice, unul singur. Adrian Păunescu a fost unul dintre poeții care, încă în viață fiind, a cunoscut succesul de public și de raft.

S-a bucurat de o mare notorietate și a gustat din plin din gloria, răsfățul și curtoazia literară. Pe merit, dar și în lipsă de altceva, subliniez. De două ori, dacă trebuie, o dată cu verde și mai o dată cu roșu. Nu exagerez deloc adăugând că era atât de căutat și de citit, încât i-a pus pe gânduri până și pe mai marii vremii. Devenise o voce ascultată, una care place și crește în sondaje. Un reper, o speranță; poate, pentru unii, o alternativă; dar sigur, pentru alții, un periculos și un potențial concurent. Evaluându-l prin „termeneutica” de acum, așa zice că ajunsese un lider. Un exponent și un aplaudat al „străzii”. Iar, în condițiile în care segmentul social vizat era același ca întotdeauna – tinerii entuziaști, frumoși și liberi – pentru puterea de atunci, teama era cu atât mai mare. Mai ales că totul se petrecea doar cu de la sine voie. Deci fără încuviințare de la „împărăție”. Dar, ce s-o mai lungim atâta?! Se vedea de departe că „mânzu' ăsta deja sărise calul”. A bună seamă, din pintenogu' blând, foarte trăgaci și bine înșeuat de până mai ieri, devenise bidiviul care încearcă să scuipe zăbala, să-și muște stăpânul și să-l lovească cu copita – iertată să-mi fie cacofonia. Nu e de mirare că, la toate nivelurile și pe toate palierele puterii, bănuielile se înmulțeau, suspiciunile prindeau cheag, iar semnele de întrebare se ridicau la tot pasul. Și astea, în ciuda odelor interminabile și supărător de siropoase, cu cârmaciul – voinicul de el și viteazul! Ori cu mama bună, tovarășa de-o viață și academica soție, ode meșterite-n mare grabă și aruncate, aproape număr de număr, în Flacăra de odinioară. Ca haraciul politic, îmi place să cred, și pierderi poetice colaterale. Necitite și imediat uitate,

ajungeau mai rău ca o amantă folosită, neplătită și abandonată de insensibilul curtezan. Cert lucru, n-au fost niciodată adunate ori selectate pentru a fi republicate în volum. Și, spre confortul nostru psihic, nici nu s-a mai pomenit de ele. Așadar, s-o recunoaștem cinstit, a fost o „scăpare”, tovarăși, care, în vremile de-atunci, n-avea cum să nu ridice mari semne de întrebare sau să rămână netaxată de vigilenții cerberii de la „agitatoric” și de la „propagandă”.

Așa se face, și numai așa îmi explic că, atunci când voluminosul manuscris ce avea să devină **Totuși, iubirea** a ajuns la onorata cenzură, s-a declanșat o adevărată bulibășeală: derută totală și delir de suspiciune, justificate temeri și alertă de cod galben până sus la toții de la „propagandă”. Manuscrisul a fost citit, recitit și răscitit. Pe orizontală, pe verticală, pe diagonală, printre rânduri. Ce mai tura-vura, a fost puricat ca la carte. Și, oricum îl luai, îți dădea cu rest. Trebuie refăcut! – își da într-un final cu presupusul o „cetecistă” de la editură. Sau măcar revăzut! – adăuga conciliant o supervizoare de la tipografie. Nu, tovarășa! – tranșa păstârnacul bossul de la „artă și cultură”. Trebuie respins! Când e vorba de lucruri delicioase (a se citi delicate) nu putem merge pe jumătăți de măsură. Eu zic să nu ne pripim! – încerca o mediere o tovarășică tânără, fâșneată și cu studiile terminate. Ni-l facem dușman, și-atât ne-ar mai trebui! Un Adrian Păunescu disident și protestatar. Nici nu vreau să mă gândesc! Ne omoară tovarășu' când aude. Vă dați seama!? Ne destituie pe toți. Atunci, să-i dăm drumul – intra în dispută o pensionabilă care întârzia de câteva luni bune să-și întocmească dosarul – numai că, ar mai fi o problemă. Ce facem dacă se sesizează tovarășa?

E bine să se știe că la pronunțarea cuvântului „tovarășa”, au înghețat cu toții. Cum, care tovarășa? Ei, hai, că-i bună! Prima tovarășă a țării!

Sigur, în situații ce par fără ieșire, e nevoie de discernământ politic, clarviziune revoluționară și multă, foarte multă înțelepciune. Noroc cu toții de la „propagandă”, care le aveau pe toate! Drept urmare, l-au chemat pe maestru și i-au pus în vedere că aproximativ optzeci de poezii din cele binișor peste cinci sute trebuie scoase din volum. Din rațiuni de mesaj și carențe de ideologie. De ce? Simplu. Au devieri de dreapta! În zadar a încercat Titanul să clăbucească, să amenințe cu scandal sau că se va plânge la „pretinu” de la „tineret”. Tocmai atunci când se zbătea ca leul în cușcă și se bătea pentru poeziile respinse, i s-a arătat cu degetul către „tovarășul” din ramă. Nu vă conformați? Îl informăm pe tovarășu'! – i-a tăiat-o scurt un tov cu state vechi și munci de răspundere. Impricinatul a pălit brusc, a roșit apoi de furie, pregătindu-se să joace ultima carte. Dar, vai! I-a venit în minte înțeleapta replică din Scrisoarea lui Caragiale. Ați dibuit-o bine, cea în care prăfuitul și scămoșatul Brânzovenescu încearcă să-l potolească pe dezlănțuitul și fosforescentul Farfuridi: „Tache, Tache, fii cuminte!” Și-a fost. A trebuit să fie.

Pe bune că nu cunosc ce soartă au avut poeziile „deviate”. În schimb, știu sigur că vreo opt, poate, zece, au fost sustrate și multiplicare pe șest, de autori rămași necunoscuți. La xerox ori prin dactilografiere. Circulau în foi volante, iar unii amatori de poezie, mai orientați, le-au compactat și difuzat clandestin la persoane de strictă încredere. Un astfel de volumaș – pirat circula și prin Arad. Îl procurase un rafinat intelectual, mare consumator de poezie, care, din păcate, acum nu mai este printre noi. Mi l-a împrumutat atât cât să-l citesc în regim de urgență, firește, prilej cu care am

reușit să copiez din el doar poezia *La vânătoare* – poem pe care îl voi reda integral în finalul acestui expozeu. E un fel de *Moartea căprioarei*, amplificată până dincolo de sadica nebunie, de masacre și măcel. E un strigăt disperat, un protest vehement împotriva plăcerii de a ucide. O revoltă surdă, un rechizitoriu, dar, mai ales, un pamflet la adresa partidelor vânătoarești prezidențiale, cele la care era invitat și participase, timp de un sfert de veac, cu o întreagă suită politică după el, cel mai împușcat fiu al poporului. E, dacă vreți, o pledoarie pentru viața vietăților pădurii, pentru cauza pierdută a animalului ajuns în fața puștii. E asemenea *Cântecului cățelei* a lui Serghei Esenin – poetul său preferat. Și, lista ar putea continua cu *Vulpea*, cu *Vaca*, ale aceluiași Esenin, dar, mai ales, cu arhicunoscuta *Puiul* a lui Al. Brătescu-Voinești – povestea care a stors râuri de lacrimi atâtor generații de copii.

Fără a fi pe deplin convins, înclin totuși să cred că Păunescu știa de existența și de circulația frauduloasă a acestui minivolum. De ce spun asta? Cu ocazia unui concert al Cenaclului Flacăra, ce tocmai avea loc la Sala Sporturilor din Arad, distinsul deținător i l-a arătat în una dintre pauze. Poetul l-a privit, l-a deschis și l-a frunzărit. Și-a dat seama, din prima, despre ce-i vorba. A stat pe gânduri vreme de-o clipă, după care, cu un zâmbet complice, ar fi zis: „De ce faci așa ceva? Ai grijă! Poate fi periculos pentru dumneata.” Atât. Și i l-a înapoiat.

LA VÂNĂTOARE

Adrian PĂUNESCU

Din când în când pădurile ne cheamă
Cu iepuri, căprioare și mistreți
Cu ceața lor, cu plânsul surd de mamă
Cu mari singurătăți și mari tristeți.

Pădurile, pădurile ne strigă
În somnul nostru de străini grăbiți,
Cu glas de frunze moarte și ferigă
Treziți-vă, urniți-vă, veniți!

Ca pe copiii lor pierduți ne-așteaptă
Ca pe copiii lor uitați pe drum
Pădurile, ca mănăstirea dreaptă
Din care iese taina vre-unui fum.

Ne cheamă să venim cu mâna goală
Ne cheamă să ne ștergem de păcat
Și ca-ntr-o consecuție fatală
Greșim din nou, greșim nemăsurat.

În liniștea silvestră care doarme
În blândul bestiilor adăpost
Intrăm răzbnător, intrăm cu arme
Intrăm mai vinovați de cum am fost.

Miroase-atunci a moarte pe Planetă
Și-a prospețimi de sânge animal
Pădurile venirea ne-o regretă
Dar noi în ele am intrat mortal.

Suntem veniți aici, la vânătoare
Nedrepti, insinuanți, pedepsitori
Ne place să vedem cum se mai moare
Civilizație de vânători.

Prea complexați în fiecare clipă
Ne revanșăm cu armele în mâini
Zdrobind un omoplat sau o aripă
Și dând cu glonțul pe cei tari la câini.

Aceasta-i vânătoarea, ce să fie
O lașă evadare din oraș
Surplus de răzbunare și mânie
Piticii când râvnesc la uriași.

Pornim la vânătoare, arma-i plină
Și la cabane focuri mari se fac
Pădurea din zăpadă și lumină
Încheagă o minciună și un leac.

În arborii-ncordați de geruri bat
Halouri de iluzie și moarte
În luminișuri fumegă ciudat
Lătratul puștii până-n zări departe.

Ecouri ca tic-tacurile pietrii
Și-o liniște ca-n fața unui blitz
Ne așezăm din zece-n zece metri
Și așteptăm să vină cei goniți.

Hăitașii răi îi vor împinge-ncoace
Hăitașii înghețați, cu ochi înguști
Hăitașii beți și cu-ncălzări sărace
Ne vor aduce fiarele în puști.

Ce tulbure senzație de haos
Ce jucării în mâna crudei sorți.
Și ce năravuri viața ne-a adus
Să împușcăm mistreți aproape morți.

În cingătoarea strâmtă de pădure
Atât de simplu poți să-mpuști ce vrei
Cum știe mâna ta și nu se-ndură
De ochii fiarei și de viața ei?

Înstrăinați cu totul de natură
Neputincioși, imperturbabili, lași
Părem mai tari cu-o armă și cu-o gură
Deși suntem atât: mai ucigași.

Am suportat la slujbă umilințe
Și ceilalți oameni ne-au făcut mai răi
Acum, aici, când omorăm ființe
Părem răzbunători, suntem călăi.

Afară, suportând la optimisme
Am devenit blazați și-aproape triști
Acum ne-am pus mânuși, moarte și cizme
Ucidem cerbi, să fim mai optimiști.

Afară, zădăriți de-atâtea treburi
N-am mai luptat de când eram copii
Dar la masacrul de mistreți și iepuri
Puternici ne simțim și-am tot lovi.

Vânatul a venit în fuga mare
Din zece-n zece pași a fost prăpăd
Bătaia cea dintâi, de vânătoare
E sânge cald și pașii ei se văd.

Deasupra frunții cerul se-nfioară
Zăpada-i numai minereu roșcat
Pădurea însăși parcă e mai rară
Ființe numeroase i-au plecat

Și vom lua vânatul pe o targă
Și-l vom depune lâng-un mare foc
Și zvonuri vom lansa în lumea largă
Că suntem buni și c-am avut noroc.

Ne vom spăla pe mâini de-atâta sânge
Vom mesteca o fleică între dinți
Și vom începe-ntr-un târziu a plânge
Ca oameni și ca ecologi cumiști.

PS

M-aș bucura să știu că, prin acest demers, emoționantul poem al lui Păunescu a văzut pentru prima dată lumina tiparului, după cum, la fel de mult m-aș bucura să aflu că au făcut-o și alții, înaintea mea.

CU OCHIUL LIBER

„DIMENSIUNEA PSIHOPATOGRFICĂ ȘI DE OBIECTIVARE ÎN PROZA LUI GIB I. MIHĂESCU“ Al. Florin ȚENE

Odată cu romancierii Garabet Ibrăianu, Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu și Mircea Eliade se produce o adevărată schimbare de ansamblu a tehnicilor narative.

O parte din prozatorii novatori s-au impus mai greu în atenția publicului, cum ar fi Gib I. Mihăescu, Anton Holban, Mihail Sebastian și Max Blecher, în ciuda faptului sau chiar datorită acestui demers modelizant, în proiectul lor de a se înscrie, după teoria sincronismului dezvoltat de criticul Eugen Lovinescu, într-o matrice a modernismului universal. Scriitorul Gib Mihăescu, care abordase nuvela cu mult curaj și într-o manieră originală, încă din anul 1919, a dat tonul nuvelei psihologice, prin publicarea celebrelor sale volume „La Grandiflora” și „Vedenia.”

Cele două nuvele care dau și titlul volumelor de debut sunt frisonate de elemente autobiografice, fiindcă și viața autorului derula un farmec într-un oraș de provincie în care nu se întâmpla nimic, cum spunea Sadoveanu despre Fălticeni lui. Însă boala iubitei ținută în secret, pentru care nutrea o iubire platonice, devenise o tragedie în contextul ratării provinciale. Personajele masculine din proza lui Gib I. Mihăescu, mai ales cele din romane, au comportamente axate pe aventura bizară sau fatală a iubirii, sunt, mai precis, măști ale sinelui auctorial, în contextele sociale și istorice parcurse în studenție și maturitate.

În romanele *Brațul Andromedei*, apărut în 1930, *Zilele și nopțile unui student întârziat*, care a văzut lumina tiparului în 1934, *Donna Alba*, în 1935, au ca structură narativă principală o tendință a imaginarului psihotic și a conturării trăirilor trupești în patima chemării sângelui. Literatura sa este analitică cu elemente straniu în comportamentul personajelor cu o atmosferă a derutei, a geloziei, a cinismului și suportabilității erotice, glisând, nu de puține ori, spre masochism și agresiune sadică.

Locotenentul Ragaiac din nuvela *Rusoaica*, Andrei Lazăr, din Mihnea Băiatu, din *Zilele și nopțile unui student întârziat* care are și el un tiz, urmând Dreptul la București, Mihai Aspru din nuvela *Donna Alba*, sunt împinși de conjuncturi psihopatice spre acte necontrolate, și să fie bântuiți în stilul dostoevskian de acestea, în plin plan fiind adulterul, iubirea interzisă, față de femeia ce se găsește în altă condiție socială, a vârstei, sau chiar, al mentalității că face parte din o altă etnie. Critic literar Nicolae Balotă în capitolul dedicat lui Gib Mihăescu din volumul *Labirint*, apărut în 1970, interpretează în grilă psihanalitică agravarea obsesiilor și devierilor comportamentale pe care personajele lui Gib. Mihăescu, ajung să le suporte drept consecințe ale unor acte, uneori ratate. Nicolae Balotă subliniază că ceea ce provoacă anxietatea personajelor sunt fantezmele, nu realitatea, reprezentările imaginare ale unei situații conflictuale inconștiente. Eroii au o apetență spre imaginar și o eroare de cele închipuie, de halucinațiile, obsesiile și delirul lor.

Această ambivalență îmi aduce aminte de Baudelaire, de dubla apetență: extaz al vieții, oroare a vieții. Tocmai dedublarea și tensiunea conflictuală este cea care provoacă anxietatea din proza lui Gib I. Mihăescu.

Fire complexă, predispus să plonjeze în sfera imaginarului tot atât de intens ca în viața de zi cu zi, înclinat spre obscuritatea impulsurilor, Gib I. Mihăescu se simte atras de scriitorii în operele cărora găsește evaziunea și dorința de imaginar, cum ar fi Sadoveanu, Gorki și Gogol, mărturisire pe care o descoperim în nuvela *Donna Alba*, dar este atras și de Claude Farrere și Pierre Loti. Îl preocupă obsesiile conștiinței turmentate.

Toate nuvelele lui Gib poartă amprenta analizei stărilor sufletești ce populează abisul ființei umane, inconștientul acesteia. Explicația freudiană a genezei stărilor nevrotice este plauzibilă. În analizele psihice ale situațiilor și ipostazelor eroilor săi, face o autentică explorare psihanalitică, prin instinctul său de analist și mai puțin printr-o aplicare a informațiilor sale în această disciplină. În nuvela *Vedenia*, unde este vorba de o infidelitate conjugală: doamna Naicu își înșală soțul cu ordonanța. Venind acasă îi surprinde pe cei doi în pat. Este o situație nedorită pentru naicu, pe care nu o acceptă.

Comportamentul lui oscilează între compulsiunea reparării imediate a onoarei și a îndoielii, ce se finalizează printr-o indecizie până la apragmatism. Sfârșitul nuvelei e o exemplificare a realității luată drept închipuire, car urmare a influenței fastuasei parade a universului stelar care îi modifică percepția, melajată în straniul plasmatic al fanteziei. Nuvela *Semnele lui Dănuț* prezintă un bolnav psihastenic. Obsesia este fiica eroului titular, pe care o așteaptă să vină în vacanță, cu trenul, de la pensionul craiovean.

O presimțire funestă îl copleșete de două-trei zile pe Grigore Dănuț, șeful gării din Băbeni, prin semne anticipatoare, asemănătoare cu cele ce-l "persecutaseră" la moartea primului copil. Totul se desfășoară într-o atmosferă psihică de acaparare a conștiinței de aceste semen premonitorii, cu strâmtoarea și destrămarea până la obnubilare a acesteia, cu efect disociant al întregii personalități, cu tulburări somato-vegetative și un comportament de agitație psihomotorie, cum ar fi bătăile ochiului care sunt asociate cu așteptarea tragediei, ia imaginarul drept realitate și-l trăiește ca atare, o atmosferă de anxietate majoră, c eating limitele nebuniei.

Întreaga acțiune se desfășoară având aceste elemente de psihopatologie. Intensitatea, persistența și structurarea acestei stări obsesive poate apărea, ca un context symptomatic, ca melancholia, cum apar în cazul de față, uneori chiar în simptomatologia unei schizofrenii, exclusă în această nuvelă. Multe din scrierile lui Gib I. Mihăescu excelează prin motivații de semiologie psihiatrică. Cum ar fi în *Troița*, o capodoperă a prozei românești. În proza lui Gib I. Mihăescu descoperim simptome din psihiatria marginală, ca stări nevrotice de diferite feluri, cum ar fi anxietatea, depresia, fobia, obsesia și chiar recții de intensitate psihotică. Iar în romanul de mari dimensiuni *Rusoaica*, unde Ragaiac este Gib, descoperim stări obsesive, fiind vorba de așteptarea unei femei ideale, așa cum a conceput-o imaginația sa, cu elemente ale realității și ale reminiscențelor sale, lecture din literatură rusească, și care, cu toate experiențele prin care trecfe, rămâne o simplă dorință neîmplinită, ce nu l-a eliberat de tensiunile psiho-afective.

Gib Mihăescu este un mare descoperitor al sufletului uman și un mare analist al stărilor normale și patologice.

SALON GUTENBERG

TOATE VIEȚILE PE CARE NU LE-AM TRĂIT ANURADHA ROY

Mira ODAGIU

Pentru ca făcusem la clasă, mă rog online, *Maitreyi* de Mircea Eliade și mi-am dat seama că elevilor nu le-a ajuns la suflet nici povestea de iubire (pe care contasem) și nici exotismul romanului, și îmi venea să depun armele și să mă apuc de comert online... am căutat un roman similar ca tematică și viziune dar cumva adus în contemporaneitate, cu un stil mai modern și mai ușor digerabil de către adolescenții noștri plafonați și letargici în plină pandemie... Mare mi-a fost surpriza să găsesc la Humanitas fiction (2020) un roman al autoarei indiene contemporane Anuradha Roy intitulat *Toate viețile pe care nu le-am trăit* care nu numai că se potrivea manuşă dezideratelor mele didactice, dar care vorbea chiar despre *Maitreyi* (ca mătușă răzvrătită a autoarei) și despre relația ei cu bursierul Mircea Eliade, relație care scandalizase familia și întreaga comunitate!!!

Scriitoarea indiană Anuradha Roy își împarte viața între New Delhi, unde, alături de soțul ei, conduce Editura Permanent Black, și Ranikhet, un mic oraș din Himalaya. S-a născut în 1967 la Calcutta. După studii de literatură engleză la University of Calcutta și la University of Cambridge, a lucrat ca jurnalistă pentru mai multe cotidiene și reviste indiene. Toate romanele ei *Un atlas al dorințelor zadarnice* (2008), *Valurile pământului* (2011), *Sleeping on Jupiter* (2015) și *Toate viețile pe care nu le-am trăit* (2018) au fost traduse și premiate cu cele mai prestigioase distincții literare internaționale și se bucură de un real succes în rândul cititorilor de pretutindeni.

Romanul *Toate viețile pe care nu le-am trăit* este povestea lui Chad Rozario, zis Mișkin, care ajuns la bătrânețe își analizează retrospectiv traumele copilăriei cauzate de fuga mamei Gayatri cu un european, pe când el avea doar 9 ani, dar și lumea interioară imaginară pe care el și-a zămislit-o alături de mama fugară prin locuri tainice și fascinante populate de eroii picturilor mamei sale.

Viata lui Mișkin va purta pecetile grele ale singurătății, așteptării neconținute a mamei, intransigenței și nepăsării tatălui, eforturilor de-a nu uita chipul mamei, inadecvării și căutărilor, a războiului...

Gayatri, mama copilului, al cărei tată cult și înstărit, a încurajat-o de mică să fie liberă și cultivată, plătindu-i lecții de pian, pictură și limbi străine și ducând-o în călătorii inițiatice în Bali și Tibet pentru al întâlni pe Tagore, moare subit și ea este căsătorită în mare grabă cu un fost student al tatălui său, pe care nu îl iubește și care se dovedește a fi egocentric, rece și intransigent cu nevoile spirituale și artistice ale soției. Rutina și suferința vieții Lui Gayatri este întreruptă de apariția neșteptată a lui Walter Spies, genialul pictor european pe care ea îl întâlnește cu tatăl

său în Bali pe când avea 10 ani. Acesta trezește în Gayatri nevoia de libertate și expresie artistică și alături de artista coregraf Beryl de Zoete, Gayatri decide să-și părăsească familia scandalizând familia și întregul Muntazir.

Cartea este strigătul de durere al copilului părăsit de mamă care nu știe să trăiască fără ea și care se chinuie să recompună chipul ei din câmpeie de amintiri olfactive” parfulum rugăcinilor din temple îmi aduce aminte de parfulum mamei mele” sau imagini diluate ”piele ei de un auriu pal, ochii oblici și licărirea ghidușă din ei”... . E încercarea lui de-a o înțelege, de-a o ierta și de a-și găsi drumul în viață... simțindu-se lipsit de compasiune, de iubire, de repere...

Autoarea folosește intertextualitatea apelînd la romanul *Dragostea nu moare* pentru a ajuta cititorul să înțeleagă, prin similitudinea celor două destine feminine (Maitreyi-Amrita și Gayatri), nevoia de libertate emoțională și artistică a femeilor indiene într-o Indie a castelor și cutumelor rigide în care eforturile de eliberare sunt întotdeauna sortite eșecului. Redau două fragmente reprezentative pentru conceptul de libertate/eliberare a tinerelor indiene din chingile austerității masculine : ”sunt lumina ochilor tatălui meu. Știu însă că, dacă fac un singur lucru împotriva voinței lui , mă va strivi. Ceea ce m-ar face Amrita pe mine fericită este pur și simplu irelevant pentru el” (*Dragostea nu moare*), și ”Am douăzeci și șapte de ani și viața îmi scapă printre degete. Vreau mai mult ! Sunt lucruri în noi cu care nu poți lupta oricât de mult ai încerca. Așa că nu mă mai întorc. Iartă-mă, dacă poți.!”(*Toate viețile pe care nu le-am trăit*).

Imaginea vieții în libertate a mamei este recompusă naiv și idilic de imaginația debordantă a copilului Mișkin cu ajutorul scrisorilor și a picturilor pe care ea i le trimite din locuri exotice precum: Surabaya, Ceylon, Java și Bali, însă imaginea reală o va afla abia la bătrânețe când va primi un pachet cu scrisori ale mamei sale pe care aceasta i le scrisese prietenei sale cele mai bune...

Un minunat roman al experienței despre libertate, iubire, memorie, asumare, suferință și așteptare ... de un real folos în demersul didactic de aprofundare al romanului *Maitreyi* de Mircea Eliade...și nu numai.

OCTOMBRIE...

Nicolae Nicoară-Horia

Octombrie, deja miroase-a vin
În pivnițele tale fermecate,
Nu vrei să ne copilărim puțin
Până e toamnă, până se mai poate?
De ce te miri? E-adevărat ce spun,
Clipa aceea e atât de-aproape,
Ciorchinii tăi din gânduri să-i adun
Și mustul să ne miruie sub pleoape...

.....
E întâi Octombrie acum când scriu
Și via mea e încă tulburată-
Ce crud e vinul și sălbatic, știi,
Numai rostindu-l sufletul se-mbată!

PLANETA FLORILOR

Sebastian BURNAZ

Mărite iubitorule de oameni,

La noi pe Sirekna există o legendă frumoasă, ce se povestește din moși-strămoși, despre o planetă a florilor.

Se spune că există în Univers o planetă numai a florilor. Trăiesc acolo numai flori și toate sunt frumoase. Și lăcrămioare, și ghiocei, și trandafiri, și gălbenele, mii de lalele și zambile și bujori și milioane de-alte flori. Și toate se-nteleg și se iubesc și între ele ceartă nu e niciodată. Frumoase-s toate și sunt prietene pe viață și se ajută între ele pe cât pot.

Nu știm a exista, pe-acea planetă, vreo altă ființă vie decât flori, nu sunt nici oameni, nici insecte, nici copaci, nici animale, păsări sau dihori. Nu există alte vietăți, decât florile acelea frumoase, fiecare diferită de cealaltă, dar toate frumoase, iubitoare și armonioase, minuni ale Universului sunt ele toate și se iubesc cât pot.

Se știe că sunt peste șase miliarde de floricele pe acel pământ și toate spre iubire-s îndreptate și toate-i spun iubirii un cuvânt.

Uneori se întrebă și ele cum este departe, privesc spre stele și și-ar dori să meargă pe acolo, să viziteze și ele toate cele ce sunt, dar nu se poate, căci rădăcina lor e-nfiptă în pământ. Iar seara uneori, când stau sub clar de lună, își povestesc ce își închipuie ele că poate exista în stele și se gândesc la noi și ne iubesc și ele. Le este dor de noi să ne vadă, să ne întrebe despre iubire, despre ce suntem noi și ce simțim și dac-am învățat să ne iubim. Și gândurile lor spre noi pornesc și ele tot mereu ne spun că ne iubesc, dar noi nu știm.

Și panseluțe, și gladiole și mii și mii de flori de câmp trăiesc pe-acel pământ și nu se ceartă și nu se bat și nu se-njură și nu merg la furat, ba încă nici nu știu de ură. Iubirea a-nflorit în inimile lor și flori sunt toate și pe dinafară și pe dinăuntru, în sufletul lor. Sunt florile iubirii și-au înflorit planeta toată.

Se spune, că planeta aceea ar fi pe undeva prin Norul lui Crisius, ascunsă la vedere și că ea se arată doar celor ce iubesc cu-adevărat pe toți și toate, așa cum e lăsat. Am fi dorit să știe toți cei de-aici de-așa minune și poate-om întâlni și pe cea care le-a vizitat.

Căci, se mai spune că, odată, pe o altă planetă, ar fi existat o fată care a iubit toate ființele din Univers. Și fiindcă le iubea pe toate și niciodată pe nimeni nu a urât, s-au împlinit condițiile de care am vorbit și fata a fost invitată pe planeta lor, ca să le vadă, să le audă și să stea cu ele.

Fata aceea se mai spune că avea o inimă frumoasă, ca de nea. Și au iubit-o florile și le-a iubit și ea. A stat o viață apoi, printre ele, și ea pe toate le-a iubit și cu

toate a vorbit, și poate și acum trăiește în iubire și armonie, dacă n-o fi plecat ca săngrijească pe bătrâna-i mamă, care se spune că ar fi chemat-o-n vis.

Noi vrem să știm dacă-i adevărat, dacă și alții de planetă au aflat, dacă se poate ca atâtea flori să se iubească precum niște surori, așa încât tu să ne spui dacă ai aflat de miliarde de ani de când ești și de când tu călătorești, despre iubirea celor care pe planetă locuiesc și care ca surorile iubesc și sunt doar flori...

– E adevărat!

Bătrâna

(o povestire de pe Eristanna)

Bătrâna vine dând din cap de la piață. Și-a cumpărat o plasă de gutui și vrea să facă gem...

Merge încet prin orașelul ei, care nu e prea mare, cu casele aliniate doar pe două străzi. Numai biserița este mai înaltă, în rest maxim două etaje la clădiri...

Ea merge către casă și privește cerul... Nu e nimic deosebit acolo, e tot albastru cum îl știe ea și e doar aer, ce altceva ar putea fi?... Cerul e tot albastru, se văd numai trei nori care plutesc răzleți...

Și merge bătrâna înspre casă și nu vede... Și, tot ca ea, nu putem noi vedea...

Deasupra, în Universul Înstelat, de mult, mult timp, sunt miliarde și miliarde de forțe de lumină ce țin Cerul să nu se prăbușească pe Pământ... Și alte mii și mii de ființe și de îngeri țin Pământul ca să funcționeze bine...

Și miliarde și miliarde de forțe, de energii ce-s colosale, țesute în rețele de forță a luminii se-n-trețeseau în milioane de modele de grafice fixe și mobile, în sute de miliarde de grile de conjunctură și totul pentru ca bătrâna să își ia gutui și să privească cerul...

Și străluceau sute de mii de vectori de forță ai Universului ținuti în echilibru de ajutoarele lui Dumnezeu și țesătura de curenți ai Spațiului ce are miliarde de culori și vii sunt toate, valori numerice puse pe direcții și unghiuri calculate și alte mii și mii de forțe conjugate ce țeseau lumina ca să o susțină și să funcționeze totul... Și toate astea pentru ca bătrâna să își ia gutui și să meargă acasă ca să-și facă gemul...

Și alte miliarde și miliarde de forțe necunoscute, de raze orientate pe segmente, puncte de aplicație reprezentate grafic în sisteme unghiulare, coordonate temporare sau definitive de intensitate extremă, grile de lumină care-s nedeșluite pentru pământeni și așa vor rămâne totdeauna, create și stabilizate de ființe și puteri din stele care se ocupă ca totul să decurgă bine, dar toate fiind lumină și iubire și toate derivând din dragostea cu care-au fost statornicite de către Creator și toate din iubire pentru o bătrână, pentru ca ea să vadă cerul și să se bucure de viață și să își care ea în mâna stângă plasa de gutui...

MAREA MEA ALBASTRĂ

Adina LĂPĂDUȘ MATEI

Azi vin la țărmul tău,
cu brațele-ncărcate,
să-ți aduc ofrandă
toți macii mei din veri trecute
și poate îmi vei săruta glezna,
cu valul timpului pierdut,
când nu știam
că pot să-mi zidesc castele
din iubiri efemere.
Îngenunchez și vreau
să mai cred că
soarele răsare din mare,
că nisipul era cândva
o stâncă demnă,
lovită de talazuri
și țipătul pescărușilor este
cel mai frumos
cântec de iubire.
Iar dacă prin gânduri,
îmi mai fulgeră
caii sălbatici,
galopând în spume,
e dorul meu de tine,
ce încă mai caută
nemurirea unei clipe,
uitate, în tăcerea
din adâncurile albastre.

Livia CIUPAV

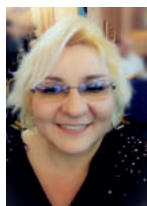
Stau la semafor,
nu prind verde,
orele urcă prin canalul de scurgere,
vine un om și-mi taie o chitanță,
psihiatrul stă cu ochii pe cronometru,
dar verde tot nu se face.
Fața ta, atât de frumoasă din profil,
se-ntoarce și mă cuprinde groaza,

A FI NU ARE

Ioana CRIȘAN

Aș vrea să înalț
Un steag al revoluției,
Iar ciorile să zboare
Cu timpul cel negru
În spinare...
Cu ultima urmă
A dezolării;
Aș vrea
Ca lumea aceasta
Să respire
Cum n-a făcut-o niciodată:
Cu fruntea ridicată,
Cu inima neprotejată,
Cu mintea descuiată –
Să existe un curent
Disident,
Dar autentic,
Neizvorât
Din frică,
Din a se dori plăcut,
Din orgoliu;
Aș vrea să fie
Izvor și înălțare
Certitudinea
Că a Fi nu Are.

doar cabluri și aparate
conectate la computer.
Închid ochii, îmi astup urechile,
întuneric, nici un reper,
nu-mi dau seama
care e susul și care josul.
Nu se mai face verde niciodată?!

IDEI ȘI OPINII

BIBLIOTECA ÎNTRE DOUĂ LUMI

Ioana NISTOR

„Nu este alta mai frumoasă și mai de folos zăbavă decât cetitul cărților...”, consemna cronicarul Miron Costin. Ancorată într-o astfel de lapidară și misterioasă exprimare a cronicarului, realitatea faptică își relevă eterna valabilitate. Astăzi, însă, noile strategii de dezvoltare a structurilor info-documentare vizează extinderea serviciilor de bibliotecă spre mediul virtual, respectiv exploatarea facilităților oferite de tehnologia informației. Scopul final al acestor demersuri este legat atât de informare și documentare, cât și de educație, documentele fiind accesibile prin variate canale de comunicare, via Internet.

Dacă drumul cărții către utilizator și al cititorului către universul plin de învățăminte al cărților rămâne același, fiind drumul cunoașterii și al educației, societatea și tehnologia evoluează rapid și se adaptează în permanență la nevoile oamenilor și la schimbările actuale din domeniul informațional. Utilizatorul de astăzi are puțin în comun cu utilizatorul de acum câteva decenii, în afară de nevoia de informații și de cunoaștere.

Direcțiile pentru dezvoltarea eficienței resurselor informaționale electronice cu acces liber sunt oferite prin exemple de bune practici, concretizându-se prin implementarea de noi canale de comunicare, precum și tehnologia implicită, pentru entități care în trecut nu puteau fi conectate în mod rapid: utilizatori, resurse, experiențe, diferite tipuri de conținut și comunități etc. Un exemplu de bună practică este constituit de aplicația mobilă pentru smartphone a Bibliotecii Județene „Alexandru D. Xenopol”, reflectând de asemenea și site-ul web, alături de social media. Utilizatorii moderni folosesc frecvent rețelele și rețelele sociale, precum YouTube, Facebook, Twitter, Tumblr, Pinterest, bloguri etc., atât individual, cât și ca membri ai grupurilor de interes. Scopul declarat este de a oferi informații actualizate cu privire la cercetarea domeniului lor de interes, de a facilita discuțiile între cercetători și de a spori participarea la activitățile de cercetare din aceste domenii.

Cel mai popular produs online oferit de biblioteci este catalogul electronic. Fiind însă, în esență, o bază de date bibliografică, nu oferă acces la informații, ci doar localizează documente care conțin informațiile necesare. În contextul pandemiei și nu numai, catalogul bibliotecii permite crearea informațiilor bibliografice și a listelor bibliografice în vederea accesului suplimentar al documentelor.

Un serviciu pentru accesul la distanță furnizat de biblioteci este serviciul de referință. Referințele prin telefon, e-mail sau prin aplicații specifice sunt un mod eficient de a promova utilitatea bibliotecii în comunitate și de a ține utilizatorii bibliotecii în legătură cu instituția.

Digitalizarea la cerere poate reprezenta un alt serviciu furnizat de biblioteci în această perioadă. Documentele utile din colecțiile bibliotecii identificate în catalogul digital sau de către serviciul de referință pot fi solicitate de utilizatori, iar personalul bibliotecii se va ocupa de digitalizarea și transmiterea acestora prin infrastructura IT (prin e-mail sau prin publicarea lor într-o bază de date specifică pe site-ul instituției prin acces gratuit sau controlat).

Organizarea unor proiecte de instruire a utilizatori pentru a regăsi informații și documente din cataloage și baze de date sau tutoriale privind instruirea în achiziționarea metodelor și tehnicilor de lucru intelectuală (literatura informațională) pot îmbogăți și furnizarea de produse și servicii de bibliotecă. În categoria ofertei culturale oferite de biblioteci, cele mai comune și accesibile produse sunt expozițiile virtuale sau prezentarea unui document cu valoare de patrimoniu cultural sau științific. Astfel de produse sunt destinate să promoveze biblioteca și patrimoniul acesteia, dar și să urmărească instituția și rolul acesteia în societate.

Principalul imperativ ar fi necesitatea de a consolida prezența online a bibliotecilor prin conținut digital adecvat nevoilor utilizatorilor, oferind asistență de specialitate în recuperarea, evaluarea și utilizarea activităților de informare, prin tutoriale educaționale și formative specifice activităților.

SEMN DE CARTE

A VENIT TOAMNA

Titina NICA ȚENE

A venit toamna încă o dată
am mai îmbătrânit puțin
sunt un șurub ce-a ruginit în poartă
și scârțâie-n prelung suspin.

Aleargă frunze pe asfalt
și se lipesc de el, prea ude,
când curge ploaia din înalt
fiorul toamnei mă pătrunde.

De mă cuprind melancolii
nădejdea mi-e, Doamne, la Tine
Ești rațiunea mea de-a fi
că-n rest toate-s deșertăciune.

FUNȚIILE EDUCAȚIEI ÎN SOCIETATE

Elena Camelia BELEI

Școala este un spațiu care trebuie protejat pentru a permite tuturor să aibă timp să se dezvolte, un spațiu cu reguli și practici speciale, dar în același timp și un spațiu deschis, legat atât de comunitate, cât și de lume.

Cea mai importantă lecție pe care un copil o învață la școală este cum să se descurce în viață. Rolul școlii nu se rezumă doar la a-l învăța pe elev să citească, să scrie, să înțeleagă. Cadrul didactic știe să-i învețe pe elevi disciplina și autocontrolul, dar dorința de dezvoltare și de autodepășire trebuie să fie în primul rând a elevului, să vină din interior, din înțelegerea scopului pe care îl urmărește în activitate și a sensului sacrificiului pe care îl face. În societatea de astăzi, este necesar să ne dăm seama cât de multe lucruri pot realiza școlile de calitate pentru formarea unor buni cetățeni.

Prioritățile sociale ale școlii se regăsesc în următoarele misiuni: o misiune științifică, de dezvoltare și menținere a unei baze largi de cunoștințe; o misiune a cetățenilor, de promovare a egalității de șanse, de dezvoltare a unor cetățeni activi; o misiune economică, care să permită dezvoltarea unui proiect profesional și să promoveze integrarea pe piața muncii; o misiune de dezvoltare personală, contribuind la dezvoltarea personalității și a întregului potențial al fiecărei persoane.

Școlile care îi fac pe copii să simtă că aparțin societății ca membri folositori și respectați, duc la reducerea drastică a numărului de indivizi care, la vârsta adultă, se vor abate de la „norma socială”. Valoarea deosebită a acestor școli se răsfrânge asupra tuturor copiilor, făcându-i să-și ia locul în comunitate ca persoane mai pregătite profesional, social și cultural, ca cetățeni mai cooperanți și ca indivizi mai fericiți în propria lor viață.

Alt lucru important pe care o școală îl poate învăța pe copil este democrația, nu doar ca pe un ideal patriotic, ci ca pe un mod de viață și de a face diverse lucruri. Elevul trebuie ajutat să-și aleagă și să își planifice munca pe care o are de făcut în cooperare cu ceilalți. El va cunoaște țelul muncii lui, pașii pe care îi are de făcut pentru a-l atinge. Copilul capătă sentimentul responsabilității față de ceilalți, iar acesta este cel mai înalt grad al disciplinei.

Școala este cea care testează capacitatea elevului de a face față exigențelor de orice natură și trebuie avută în vedere, în acest sens, punerea accentului pe activitatea extrașcolară; elevii trebuie stimulați să participe la diferite activități cu caracter educativ și recreativ, să planifice excursii tematice în diferite zone, să colaboreze cu persoane din afara școlii, capabile să le ofere informațiile de care au nevoie în pregătirea ulterioară.

În societate, educația are trei mari funcții:

- Selectarea și transmiterea valorilor de la societate la individ; un asemenea transfer de valori se realizează și prin alte acțiuni și activități sociale. Selectarea și transmiterea valorilor de la societate la individ, ca funcție a educației, presupune ca cele două operații să se realizeze pe baza unor principii pedagogice și în conformitate cu anumite particularități psihice. Pe măsură ce societatea evoluează, ritmul de acumulare a valorilor este tot mai intens, cauza pentru care principiile după care se face selectarea și transmiterea se restructurează continuu.

- Dezvoltarea conștientă a potențialului biopsihic al omului. Ca acțiune socială, educația vizează omul conceput ca un tot unitar, ca ființă bio-psihosocială. În consecință, ea este întotdeauna dependentă de anumite particularități biopsihice, urmărind în același timp dezvoltarea lor. Această funcție este realizabilă pe baza fundamentării acțiunii educaționale și valorificării descoperirilor psihologice. Prin această funcție, educația răspunde unor nevoi individuale și prin intermediul acestora, unor nevoi sociale.

- Pregătirea omului pentru integrarea activă în viața socială – întrucât educația are sarcina de a pregăti omul ca element activ al vieții sociale, ca forță de muncă, ca subiect al vieții sociale, putem afirma că prin această funcție, educația răspunde unor necesități pe care societatea le ridică în fața oamenilor ca elemente ale vieții sociale și prin intermediul unor nevoi individuale.

Prin urmare, indiferent că este vorba despre nivelul local, regional sau național, asigurarea unei relații durabile și armonioase între diferiții parteneri poate conduce la construirea unui proiect comun în domeniul educației. Astfel, școala se poate transforma într-un element cultural și, în același timp, un motor de dezvoltare pentru o regiune, atât pentru copii, cât și pentru adulți.

GUTENBERG CĂLĂTOR (Zilele Culturale Mako-Ungaria, 29 august 2021)

IDEI ȘI OPINII
**DESPRE IUBIRILE
CELUI MAI IUBIT DINTRE PĂMÂNTENI
(FERMECĂTORUL ROMAN AL LUI MARIN PREDA)**
Anton ILICA

Eseu *interzis* pentru călugări și călugărițe

Cine n-a lecturat romanul lui Marin Preda îi recomand să renunțe la lectura acestui eseu Pentru înțelegerea iubirii unui filosof, nu e nevoie de o filosofie. Omul, oricare și oricum ar fi, are propria viziune despre viață, iar viața înseamnă iubire și visare. Fiecare bărbat are șansa să se identifice cu Victor Petrini și să parcurgă experiențele sale erotice. Ca să fii bărbat nu e nevoie să fii filosof, dar ca să fii filosof e nevoie să fii bărbat. Femeile care filosofează (ex. Simone de Beauvoir) filtrează interesele prin scenarii erotice calculate cu o rațiune demonică și lichidă.

Filosoful Victor Petrini, *cel mai iubit dintre pământeni*, după opinia lui Marin Preda, este autorul eseului *Era ticăloșilor*. În închisoare, își scrie mărturisirile, care încep astfel: *”moartea e un fenomen simplu în natură, numai oamenii îl fac înspăimântător”*. Textul romanului lui Preda mărturisește una dintre cele mai tulburătoare experiențe de viață pentru descoperirea celui alt într-o realitate socială incertă. Mărturia personajului despre *”prima infamie”* a *”adolescentului dur și turbulent”* justifică o opțiune: *”tineretea e o trufie, rareori o valoare”*. Ne vom opri la una dintre temele *”spectaculoase”* ale romanului: iubirea.

1. CUM IUBEȘTE ÎNTÂIAȘI DATĂ CEL MAI IUBIT DINTRE PĂMÂNTENI. Experiența adolescentină a lui Victor Petrini începe cu constatarea că *”încă de la optsprezece ani, ... fetele mă ocolesc”*. Și totuși, are câteva aventuri dintre cele mai palpitate, cu Nineta, Căprioara, Matilda, Suzy, fațete variate ale sufletului feminin aflat la intersecția sentimentală cu fastuoasa *”cultură și filozofie din mine”* care-i generase trufia de bărbat cu succes la femei. Frecventează *”Mama răniților”*, o cârciumioară idilică, unde se întâlneau tineri (mai) destrăbălați, cumpărând *”mai pe nimic”* farmece și tulburări epidermice. Ca din pământ, la masa băieților liceeni, apare Nineta Romulus *”elevă pe-a șaptea”*: *”Fata acea un surâs fermecător”*, își amintește timidul Victor Petrini, i-a luminat frumusețea unei nubile cu experiență, deși va afla că *”aranjamentul”* era pus la cale de colegii de clasă. Urma s-o conducă acasă și se trezește în intimitatea ființei ei, trăind prima experiență de îndrăgostit *”cu toată puterea sufletului”*.

Seară de seară, Victor vizitează casă fără lumină electrică a fetișcanei, găsim în Nineta femeia *”cum un izvor e un izvor”*, un izvor mare și misterios *”ca orice izvor”*. Nineta trăia intens ideea că așa a înțeles ea datoria de femeie, *”să luminezi viața bărbaților încătușați de familie și să ți-o trăiești pe-a ta în dragoste și poezie”*. În pauzele erotomane, discuțiile celor doi sunt savuroase, deși filosofarea este superb

tragică și, desigur, necredibilă: *”Eu o să mor tânără, mi-am spus că pe la treizeci de ani mă sinucid”*, zice adolescenta, în timp ce el îi solicită o declarație de iubire. Răspuns: *”Te iubesc acum, dar nu știu dacă și mâine; nu vreau să mă căsătoresc niciodată, vreau să iubesc pe cine vreau eu și când n-o să mai fie iubire cu unul, schimb bara în altă direcție”*. Apoi, într-o seară, ies la plimbare, despărțindu-se definitiv, ea pierind în necunoscut, pentru că el n-a vrut să meargă pe o stradă pe care ea o alesese, fără nici o rațiune. Ca în orice despărțire imprevizibilă, Victor a suferit deplin, apoi o căută cu disperare pentru a recupera clipele nefaste, suportând umilințele părinților de acuzat că *”dormise cu o depravată”*, cu *”o prostituată”*. Lipsindu-i, Nineta stăruie *”în sufletul meu ca o arsură”*, *”mă tulburase atât de adânc, intens, fierbinte”*. Toate căutările ulterioare au fost inutile, Nineta poate lua o pastilă de Nozinan, curmându-și singură viața *”care nu mai mergea”*. Nineta îi marcase adolescența, fiind întâia aventură a liceanului și prima lui experiență sentimentală.

Dincolo de frumusețea întâmplării adolescente, lectorul trăiește farmecul relatării celui mai iubit dintre pământeni. Dacă așa vă place literatura, atunci sunt sigur că relatarea dragostei lui Victor Petrini pentru Căprioara este și mai copleșitoare, iar căsătoria cu Matilda dezvoltă antrenamente erotice de la care un cititor curios nu poate absenta dintre spectatori.

●

2. TRAGISMUL IUBIRII STUDENȚEȘTI CU ”CĂPRIOARA” INFIDELĂ.

Dragostea lui Victor Petrini, bărbatul *”cel mai iubit dintre pământeni”*, pentru ”prostituata” Nineta, liceista, s-a sfârșit prin risipirea acesteia la o intersecție de străzi. Apoi m-am ipotecat timpul pentru descrierea, în stilul meu, a iubirii studentului la filosofie pentru o colegă de facultate, o domnișoară de o frumusețe deosebită, *”care seamăna și la trăsături și în firea ei cu o căprioară”*. El, care era adânc pătruns de interesul pentru meandrele sistemelor filosofice, își mântuiește privirea cu catifelarea dulce a misterului unui *”chip lipsit de mistere și o minte asemenea unei coli de hârtie albă pe care nu scria nimic”*. Era *”cam prostuță”* și promova examenele grație farmecului sub care ademenea privirile încântate ale profesorilor: *”Eu știam carte, dar eram urât, ea nu prea știa, dar era frumoasă”*.

Adeseori, pe treptele universității, își sprijinea prea mult atenția asupra studentului Victor, înflăcăându-l, ca, după primele întâlniri, cam reci, de teamă să n-o piardă, îi propune căsătoria. După ce ea spuse *”bine”*, se despărțiră, dar vacanța la sat aduce imprevizibilul. Aici Căprioara se îndrăgostește de un medic chirurg stagiar, experiență de vară în urma căreia rămâne însărcinată. Gândește filosoful, *”Căprioara nu se îndrăgostise până atunci de nimeni. Fetele frumoase au aceeași soartă ca cele urâte. Frumusețea poate intimidă, o fată frumoasă poate fi ocolită, ca și una prea urâtă”*. Și totuși, se lăsă ademenită de acel *”medicinist chirurg”*, deși răspunse pozitiv cererii în căsătorie a lui Victor Petrini. Ce ciudate sunt femeile? Întâlnirea lor, în toamnă, se consumă într-o nepăsare totală: *”În timp ce eu mă pregăteam s-o primesc în casa părinților mei, mândru dinainte că mă căsătoresc cu o fată atât de frumoasă, ea, lovită ca o găină de dragoste strălucitului medicinist, mă uitase absolut, ca și când nici n-aș fi existat...”*.

Avea dorința (filosofică!) să afle de ce nu-l iubește, deși asta nu i-ar curma

nici suferința și nici luciditatea. Află că ”*omul de care s-a îndrăgostit iubita sa*” nu este un ticălos, ci a iubit-o cu adevărat. Și totuși, proaspătul profesor de logică, Petrini, se va reîntâlni cu Căprioara, care-l caută la liceu, lipsindu-i trufia și farmecul căprioarei de altădată: ”*Nu te-am trădat, zice ea, mi-am dat seama că de fapt pe tine te iubesc!*”. El e ”*o canalie*”, spune ea, deși lui i se părea ”*un om fără cusur*”. Simțindu-i o apăsare sufletească, o iartă, dar ea părea, în continuare, o căprioară rănită, suferindă; poate că s-a (re)îndrăgostit de suferința ei, deși în sufletul femeii creștea disperarea și neliniștea. ”*Sunt însărcinată cu celălalt*”, rostește ea. „- *Când i-am spus, a răspuns sec: ”și ce să fac eu cu tine acum!*”.

În continuare se intră într-o anchetă privind dispariția fără urmă a Căprioarei. N-a procedat ca și Nineta, luând tubul de Nozinan, sfârșindu-se la mai puțin de treizeci și cinci de ani. Căprioara a pierit pur și simplu, iar procurorii o caută, principalii suspecți fiind cei din anturajul ei. Iar cel mai apropiat era profesorul de logică, Victor Petrini. El trebuia să dea explicații, dar, la fel cum Raskolnikov din **Crimă și pedeapsă**, își limpezește conștiința de vinovat în justificări filosofice și morale. Ce putea mărturisi la ancheta procurorului, el, Victor, cel care a condus-o la un ginecolog pentru avort, iar din ușa cabinetului nu s-a mai ivit nicio Căprioară? Ce s-o fi întâmplat oare cu această frumoasă femeiușcă, ale cărei sentimente s-au lăsat ademenite de un trup frumos și catifelat ca o lostrită încălzindu-se la soare? Unde a dispărut? Nu-i așa ”*moartea e un fenomen simplu în natură, doar oamenii îl fac înspăimântător.*” ”*Câtă vinovăție port în mine*”, ar filosofa Petrini, ”*sunt un vinovat fără vină*”, ar spune Rodion.

Nici nu mă pot opinti în taină, îndemnându-vă la lectură acestui roman excepțional scris de Marin Preda, spre aflarea vinovăției tragice a cuiva. Lăsându-vă în grija procurorului, îmi îndrept atenția spre iubirea filosofului pentru Matilda, o altă fațetă a feminității. Nineta a fost ”*depravata senzuală*”, Căprioara a fost ”*infidela abandonată*”, iar Matilda ...

3. FEMEIA FATALĂ: MATILDA. ”*Înainte de a fi încorporat, la puțin timp după dispariția Căprioarei, am cunoscut-o pe viitoarea mea soție*”, anunță personajul Victor Petrini intrarea Matildei în rolul de altă fațetă a feminității. Ar fi dorit să obțină doctoratul în filosofie, să treacă din liceu în universitate, să publice cartea sa despre conștiința umană, iar apoi, pe la 30 de ani, să se gândească la căsătorie. Se ocupa de disciplina **Logica** la un liceu, iar printre prietenii săi regăsim un coleg de literatura română, poet neridicol, dar căruia îi poate împărtăși din speculațiile sale filosofice. Discuțiile dintre cei doi depășeau trivialitate, dar și măreția. Matilda avea ”*pe chip un surâs parcă de beatitudine și în ochi o sclipire enigmatică*”. Era arhitectă, versată – fusese căsătorită cu un evreu bogat, profesor universitar, de la care moștenise un apartament superb -, iar căsnicia prietenului său a intrat în aria convenționalității: ”*am hotărât că mai bine trăiesc singur și am aruncat în noaptea aceea peste bord gândul de a fi fericit cu o femeie*”. Chiar înainte de divorț, Victor Petrini deschide ușa și, neavertizat, îi apare în față ”*chipul fascinant, cu întrebarea în frumoșii ei ochi verzi, neclintii și amenințători*”. Era Matilda, soția prietenului său, care-l privește ”*cu o imensă afecțiune*” și care-i vorbește de aversiune, de instalarea furiei în cei doi și

exprima o ură împotriva soțului. Despărțire este iminentă, iar într-o zi Petrică Nicolau, poetul, soțul trufaș și încornorat, pleacă pur și simplu, fără regrete și fără explicații. Venit în permisie, Victor o întâmpină pe Matilda, femeia cu sânge de rusoaică, semănând *”cu un fluture mare, aducea cu ea pajiștea, grădina, câmpul plin de iarbă, soarele de primăvară. Strălucea ca o floare și nici urmă de dramă pe chipul ei...”* După doi ani, se căsători cu Matilda, deși femeia era mai vârstnică decât el cu cinci ani și, într-o frumoasă zi de toamnă, se mută în apartamentul ei.

Pentru că evidențiem fațetele feminității în viziunea unui filosof, care își pregătește doctoratul, ca asistent, la catedra ”marelui poet și filosof” (Lucian Blaga), expulzat din facultate, vom ignora alte aspecte politice dominante ale epocii anilor '50. Căsnicia începe să funcționeze, deși el constată că soția lui nu prețuiește niciuna din ideile sale filosofice și nici modul în care gândește. Se crease o mare eclipsă (de speculație filosofică) între cei doi, singurul lucru care îi menținea activi era trupul ei ispititor și o ciudată devoțiune care îl lega de enigmaticul ei suflet. El era fericit, avea soție frumoasă, avea un post universitar, avea liniștea să-și finalizeze doctoratul și poate chiar să construiască *”o nouă gnoză filosofică”*. Când apreciază că fericirea și-a durat temelia, *”oglinza în care mă uitam se tulbură”*. Zice el că *”numai cineva pe care îl iubim ne poate face să suferim”*. Dar ea, Matilda, nu mai este exaltată, devenise ternă, cu ample tăceri ori comportamente indifferente, plictisită și nepăsătoare. Piruetele sale erotice și estetice o afundau tot mai mult în enigmă, se înstrăina sub ecoul lui *”te iubesc”*. Oricum, decăderea din conturul hașurat în dragoste este analizată cu luciditatea filosofului, copiind parcă pe Ștefan al lui Camil Petrescu cu expresia *”câtă luciditate atâta dramă”*. Analizează, despică atitudinea soției, chiar și după ce aceasta îi spune că vor avea o fetiță, pe Silvia. Dacă mai rămăsese din căsnicia lor ceva iubire, aceasta era altă iubire, amestecată cu ură, cu orgoliu și chiar cu potențialitatea că copilul ce se va naște *”nu e copilul tău”*. Devenise femeia incertă, misterioasă, dușmănoasă, care avea momente de tandrețe și de devoțiune erotică. Într-un asemenea moment, în miez de noapte este arestat, acuzat că ar fi făcut parte din organizația teroristă **Sumanele negre**, după cum ar rezulta din scrisoarea unui coleg transfug. Va sta la pușcărie trei ani și trei luni, dar la întoarcere este întâmpinat de Matilda cu frumoase cuvinte: *”Victoraș, iubitul meu, ai scăpat!”*. Matilda *”se pomenise repede soția unui ins al cărui viitor era baraf”*. Peste puțin timp, Ea îl anunță că pleacă la București și se căsătorește cu Mircea, înalt demnitar de partid, amantul Matildei, cu care împărtășea sentimentele (și pernele) în timp ce el ispășea vinovăția fără vină. Abia acum iese direct la iveală boala feminină a dualității, dedusă din deslușirea enigmei comportării sfidătoare a unei femei care se refugiază într-un alt eșec sentimental.

Și asta nu e tot. Mircea, înaltul supleant din partid, o expediază din Londra (dintr-o delegație de partid), pentru că femeia i-a creat disconfort protocolar, iar când ajunge acasă divorțul era deja pronunțat. În fine, de mai multă vreme se iviseră suficiente fisuri sentimentale (întreținute și de regretul lui după fosta soție și incapacitatea de a se despărți de un trecut). Ar vrea se reîntoarcă la ”muncitorul-filosof”, dar Victor Petrini se afla într-o altă relație erotică, ce atinsese dimensiunile unei iubiri fatale. Nu se simte epuizat să urască și nici milos s-o ierte. Vântul a suflat cu

putere împotriva lui, femeia versatilă nu mai putea intra în ecuația lui, având deja ”o *aversiune distilată față de Matilda*”. Acumulând ”căsătorie cu patru bărbați” până la treizeci de ani și ceva, frumusețea Matildei începe să se ofilească, astfel că ceea ce avea femeia mai presus de frumusețe se acoperă cu ceața compromițătoarea a unor experiențe eșuate.

Într-o zi, pe biroul său de la Oraca, găsi o floare, pusă de o femeie necunoscută. Pătratul iubirilor lui Victor are patru linii care-i configurează conturul: Nineta depravata, Căprioara trădătoare, Matilda orgolioasa și Suzy Culala mincinoasa. ”*Cel mai iubit*” dintre *pământeni* înfruntă fatalitatea, dramatizând filosofic dialogul cu farmecul femeilor zăvorât în păcatul ancestral evic și adamic.

●

4. SUZY CULALA. Suzy Culala, sub anonim, îi pune discret o floare pe birou, pe când el era șef la Oraca. Mai trec vreo șase luni până să descopere că simpatia venea din partea contabilei sale. Suzy era frumoasă, o frumusețe enigmatică, afișând un corp fermecător. Era o femeie puternică și liberă, să fi avut vreo 26 ani. Taina vieții ei o întreținea cu noblețea familiei din care provine: vila în care crescuse era acum Casa de oaspeți a partidului. În lipsa ”originii sănătoase”, ca ”fiică de chiabur sabotor”, este exmatriculată din facultate de niște activiști deveniți procurori, cu promisiunea că va fi reînmatriculată, dacă își îmbunătățește originea socială lucrând un an ca zidăriță. Iubirea dintre șef și contabilă oscilează între ”*semne complicate și indescifrabile ale iubirii*” și simplitatea acelei liniști ce inundă sufletul în absența preocupării pentru celălalt. Având momente de dragoste fascinantă și de iubire mărturisită, V. Petrini o cere în căsătorie, deși Suzy, de fiecare dată, îi răspunde ”*printr-un imens căscat*”, tulburând conștiința filosofului, aplecat spre despicierea geloasă a gesturilor, vorbelor și comportamentelor femeii.

Este refuzat chiar după ce rămâne însărcinată, determinându-l la alte reflecții dostoievskiene. Suzy îl părăsește declarându-i iubire, apoi revine fără explicații, cu o voce lungă și foarte voalată: ”*Ce mai faci tu, cel mai iubit dintre pământeni?!*” sau ”*Ce faci tu, iubitul meu?*” Simțea bărbatul că viața cu Suzy îi este plină, surprinzător de bogată în evenimente, amplă și patetică, atrăgătoare și lipsită de plictis. Nu știa prea multe despre femeia cu care împărțea timpul și sufletul, trecutul acesteia îi era blindat, dar cu siguranță ”*nu-ți poți închide trecutul ca un robinet*”.

Urmează ziua fatală, de la Sinaia, la schi, cu un grup, bucurându-se de farmecul pârtiei și de un traseu ales de ea, poate intenționat, pentru rătăcirea prin nămeții înalți de zăpadă. Ajung la telecabină, ultima coborâre, alături de ei urcând ”un zdrahon”, care era chiar soțul femeii. Cabina se puse în mișcare, individul o lovi năprasnic, apoi îl lovi pe Victor, amenințând că-i va omorî pe amândoi. Cu ultim efort, Victor îl aruncă din cabină, comițând, deci, o crimă. Soțul era un alcoolic agresiv, care nu divorțase de Suzy, iar acum zăcea mort în ”noaptea muntelui”. Este condamnat la 6 ani închisoare, prilej de alte jubilații filosofice, în jurul dragostei și a sortii. După amnistie, cei doi s-au reîntâlnit o vreme, apoi se despart pentru totdeauna, fără un motiv anume. Femeia pleacă definitiv în Italia.

Scriind acest roman autobiografic, Victor Petrini a vrut să prezinte ”*mitul fericirii prin iubire*”. Încheierea este apoteotică: ”*Și atâta timp cât aceste trepte urcate și coborâte de mine, vor mai fi urmate și coborâte de nenumărați alții, această carte va mărturisi oricui că ”dacă dragoste nu e, nimic nu e”*. În toate cele patru experiențe erotice, bărbatul ajunge victima inițiativelor feminine.

Romanul *Cel mai iubit dintre pământeni* al lui Marin Preda dispune de alt tip de țesătură decât *Moromeții* sau *Delirul*. Autorul plasează cele patru iubiri în contextul politic și social al vremii. Considerațiile autorului sunt curajoase, reflecțiile filosofice sunt speculații de conștiință din care încropește ideatica eseului *Era ticăloșilor*, iar viața personală a asistentului universitar este modelată de comportamentul unor femei ciudate, oscilând între devotament și indiferență, între iubire complicată și despărțiri imprevizibile. Nu e chip ca în ecuația feminității să nu se strecoare un simbol purtător de taine. Spune Blaga, poetul, că atunci când șarpele întinse Evei mărul îi șopti ceva ce nu se cunoaște în scripturi. De atunci, femeia ascunde-o taină, pe care nici filosofii n-au îndrăzneala s-o caute.

SEMN DE CARTE

A IEȘIT SOARELE ȘI S-A TOPIT LUNA

Ionuț ȚENE

A răsărit noaptea și a cinat dimineața
Numai tu singura floare de cireș pe creanga visului
Cântă și tulbură trubadurii în drum spre cetățile
legate cu piatră și iubire

A ieșit soarele și ochii sunt mărgele în pocalul dragostei
și vinul negru nu mai termină izvorul

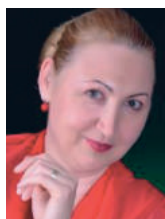
În crama orașului s-au adunat toate serile pârjolite de foc

și strada pustie cântă ultima romanță a toamnei
iar căderile frunzelor sunt note muzicale
Simfonie năvalnică buzele tale umede

A ieșit soarele și dimineața spală zăpada cu obrazul alb
Caii aleargă tramvaiele dorinței înspre stepa cartierului

unde promisiunile uscă primele picături de ploaie
unde inocența aleargă să vâneze fluturi în stomac

Departate se aude un cântec de tobe barbar

IDEI ȘI OPINII

LITERATURA ȘI SCRITORII ÎN VREMURILE NOASTRE(II)

Daniela GUMANN

Scriitorul este acel individ care are obligația morală de a spune, scrie adevărul, de a fi responsabil față de și cu memoria comunității sale. Practic, meseria de scriitor nu există, nu se poate trăi din scris, iar pe mine mă deranjează acest lucru, pentru că dacă stau bine să analizez, petrec mai mult timp la scrisul cărților decât la orice alte activități pe care le prestez. Da, ca să scrii o carte trebuie să fi citit multe altele, ca să ai cultură, să ai inspirație, să înțelegi fazele scrisului. Dar odată prinsă această plăcere a scrisului, nu mai contează cine, ce și cât câștigă, ci doar setea de a scrie. De a împărți cititorilor ideile și mesajele tale. Scriitorii ar trebui mereu apărați, deși nu sunt deloc ființe slabe. Trebuie însă apărați împotriva asalturilor conformismului, birocrăției, entropiei. Viața literară este, din păcate, așa cum o știm. Grupuri și grupulețe, vanități și orgolii nemăsurate.

Cred că soarta unei cărți se decide în mare parte în mediul virtual, în platformele de interacțiune socială, și ar fi o iluzie să crezi că un târg de carte poate însemna mai mult decât un exercițiu de relații publice. O prezentare a lumii cărții într-o eră când mediile de comunicare sunt în perpetuă schimbare reprezintă cu totul altceva: orice gen de prezentare care acum un deceniu ar fi fost decentă riscă, în juxtapunere cu mediile virtuale, să pară desuetă. În condițiile nișărilor culturale de toate felurile, lansarea unei cărți are gradul ei de relevanță, într-o lume care prețuiește tot mai puțin cartea.

Nu vreau să cred că vom rămâne doar „noi între ai noștri“ (deși uneori am impresia că deja se întâmplă asta), dar e evident că publicul cărții „de hârtie“ este dacă nu tot mai restrâns, atunci măcar elitar, cel puțin în România. (E posibil, totuși, ca, dintre toate, literatura să fie privilegiată, adică mai căutată, povestea se vinde, dintotdeauna). Depinde de cine, unde și când, depinde de cititori, critici și autori.

Fiecare are pretențiile lui și nu poți să fixezi norme. Un scriitor ar trebui să se întâlnească cu cititorii ori de câte ori crede că e cazul și atâta timp cât nu se pierde în peisaj. Fără întâlniri „față către față“, autorul rămâne o abstracțiune pentru cititor, în cel mai bun caz. Pentru asta sunt esențiale întâlnirile cu cititorii, pentru ca autorii să capete „carne“, un chip, o voce, un număr la pantof, ceva care să-i fixeze în memoria afectivă a oamenilor. Dinamica din interiorul triumphiului ăstuia autor – carte – cititor e cumva ca un dans.

Nichita Stănescu spunea: “Despre poezie am o părere foarte bună. Poezia poetului stârnește poezia intimă a fiecăruia. Un poet e cu atât mai mareș, cu cât cei care-l citesc nu pe el îl descoperă, ci pe ei înșiși. Un scriitor este un cititor care îi citește pe cititori.” Ar fi păcat să nu cunoaștem ceea ce se scrie astăzi, pentru că scriitorii de azi reușesc să aducă un suflu nou literaturii, să aducă teme noi, mult mai apropiate de realitatea imediată, cu personaje extrem de bine ancorate în prezentul pe care îl trăim. Multe dintre lucrările de astăzi transmit un mesaj referitor la tot ceea ce se petrece în

cotidian, care de multe ori reprezintă o revoltă la toate nedreptățile care se petrec în prezent, autorii reprezentând un glas colectiv. Autorii de azi încearcă să rupă anumite bariere impuse de lumea în care trăim, să ne ofere exemple din cotidian pe care le putem aplica în viața de zi cu zi, să ne atragă atenția și de ce nu, să ne propună întrebări pe care altfel le-am fi pierdut undeva pe drum.

Este păcat să nu ne apropiem și de literatura scrisă astăzi, să nu oferim un suflu nou gândirii noastre. Autorii contemporani ne oferă posibilitatea gândirii libere, critice și cel mai adesea analitice. Ne ajută să ne apropiem mai mult de noi înșine, de sufletul nostru, să ne descoperim, ne determină să privim cititul ca pe o plăcere, iar nu ca pe o obligație, cum ni se tot spunea în școală. Faptul că astăzi se pune foarte mult accentul pe concret, nu face ca literatura contemporană să fie mai slabă. Scriitorii ar trebui să-și dea seama – lucru mai mult decât elementar – că pentru ei mai ales solidaritatea și frăția sunt condiția existenței și a libertății lor. Este adevărat că astăzi se scrie prea mult, e o manie, o molimă, o incontinență. Poporul român e un popor foarte talentat. Au apărut lucruri bune, remarcabile, dar și multă apă de ploaie. Toată lumea scrie. A devenit o modă și nu-i bine.

Scrisul e o mare responsabilitate. Să ne asumăm această condiție, cu mare grijă, dar și cu un licăr de bucurie și speranță pentru că eu, cred că literatura și arta ne vor putea salva sufletele. Nașiuena de azi, are la bază narațiunea de ieri.

SEMN DE CARTE

MIRESME TACTILE

Lucia BIBART

Se pregătește vara de plecare.
Vipia s-a stins, căldura își face bagajele,
Iar soarele, îmblânzit, asfințește zilnic în pielea mea.
Acolo va adăsta pentru odihna de iarnă!
Acolo va usca frunzele, va coace fructele,
va iubi culorile.
Așa că...
ferește-te de mine, în serile lungi ce urmează,
Iubite!
Poți înnebuni, te poți otrăvi de miresmele solare
ale pielii mele.

Amână-ți venirea. Apune și tu!

CĂUTARE

Ovidiu Constantin CORNILĂ

și dacă după soare te-ai ascunde,
eu tot te-aș regăsi;
în valul plin de spume,
în piatră grea de munte,
sub marile adânci visări,
de te-ai ascunde,
eu te-aș găsi.

și plouă, plouă,
e surdă tăcerea dintre nori;
îți văd surâsul zeu
aproape, tot mai cert,
mă naști fără oprire:
din mine-mi ești, din tine-s eu...

și trandafiri fără de nume-ți dăruiesc:
mai albi ca un roman nescris;
și roșii, mai roșii decât însăși
nemărginita minune-a firii...
iar tu-i culegi din câmpul palmei mele,
de după ploaie, cântec,
mirabila dorire, tu,
cu zâmbet timpuriu
întâiul cer de suflet...

nu înțelegi?
eu vreau să nu te pierd
în înnoptata zare,
în miile de stele căzătoare...
ci ca destin să te gălesc
în mine,
o lină alintare...

FILM TRIST

Cătălin DRĂGAN

Din ochii tăi aș face-un lungmetraj,
Recompunând coloana lor sonoră
Și aș striga la toți, de la etaj,
Că te iubesc și nu țin cont de oră.

Tu, ca o divă de balcon crăiesc,
Ai zăpăci de sus pe toți vecinii,
În vreme ce-n asfaltul lor obștească
S-ar lichefia sirenele, străinii.

Ar fi vacarmul care a lipsit
Unui scenariu scris pe apucate,
Scandalul unei seri de-ndrăgostit,
Interpretat de noi pe dezbrăcate.

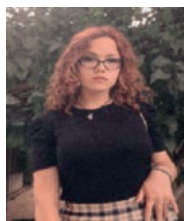
Sărutul tău trimis fără acord
Ar decoji, probabil, toți copacii
Și-ar descalifica străvechiul nord,
Lăsând fără semnal pe toții burlacii.

Pe mine, unul, m-ai desfigura,
Regizoral vorbind, de frumusețe,
Dar scena ta o aș mai fractura
În alte mii de cadre de tandrețe.

Din cotidiană scenă te-aș răpi
Unei odăi obscure ca păcatul:
Acolo te-aș lipi și mântui.
În dragostea filmată cu mandatul,

Dar lumea asta nu e numai eu,
Sunt festivaluri grele-n strălucire,
Poate că tu, întins la vreun turneu,
Cauți covorul roșu la ieșire.

Așa că te doresc în avantaj,
Actrița mea cu trena incoloră
Și aș striga la toți, de la etaj,
Că te iubesc și nu țin cont de oră.

IDEI ȘI OPINII

TODORAN BRIGITTE

Debut Gutenberg

Astăzi vreau să v-o prezint pe Todoran Brigitte, elevă model a liceului "Moise Nicoară" Arad. Fiind colege de clasă am avut oportunitatea de a o cunoaște mai bine și nu numai atât. De-a lungul anilor de liceu am făcut cunoștință cu pasiunile acesteia, printre care se enumerându-se și scrisul.

Brigitte este o persoană plină de adorație pentru tot ce înseamnă poem și stih, astfel nu mi-a fost greu în a descoperii în ale ei poezii, o adevărată comoară a inimii. Pline de esență, sentimente, emoții și trăiri, acestea împletite redau o zestre sufletească autentică.

Acestea fiind spuse, vă invit a lectura două poeme pline de originalitate și talent, scrise de o adolescentă din generația mea, sau cum îmi place să o mai asemăn, generația oamenilor de mâine.

Andreea Lorena STOICA

DORINȚA DE SCHIMBARE

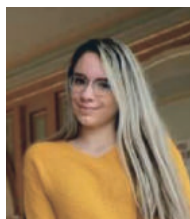
Brigitte TODORAN

Totul în jurul nostru se schimbă
Mai vedem în jur doar niște umbre,
Umbre, care prin amintirile noastre se plimbă.
Ce s-a întâmplat cu această lume?

Cine mai privește cu adevărat în sus,
Dincolo de acest blocaj din mintea noastră
Acolo unde nimic nu este distrus?
Privim doar printr-o aburită fereastră.

Toți ne dorim să fugim undeva departe,
Să înlocuim această lume cu un basm
Acele suferințe, să le uităm, pe toate,
Vrem să ne trăim viața cu doritul entuziasm!

Și totuși.. cine ne oprește acum?
De ce suntem legați de suferință?
Ne-am putem face acum propriul nostru drum
Și am putea deveni acea dorită și perfectă ființă.

IDEI ȘI OPINII

POVESTEA LORENEI

Andreea-Lorena STOICA

Îmi place să cred că sunt o fire îndrăzneță, plină de speranță de reușită și cu un suflet îmbătat de fericirea de a trăi clipe pline de împlinire și însemnătate. La cei 17 ani ai mei am reușit să îmi aduc câteva vise mărețe realitate, cum ar fi propriul blog în limba engleză, www.traveleruniquevibes.com, și propria carte în limba română "Dincolo de măști". Înainte să vă spun câteva cuvinte despre fiecare dintre acestea, voi porni de la originile propriei vieți de scriitoare, astfel totul va avea un curs lin și totodată voi putea cuprinde trei ani de scris în două medii dragi sufletului meu.

Totul a început în toamna anului 2018. Toamna care avea să îmi schimbe viața pentru totdeauna, toamna în care aveam să mă redescopăr ca 'Lorena'. Toamna în care 'Lore' a pornit pe unul dintre cele mai frumoase drumuri ale vieții, acela de a te conecta cu oameni, locuri, trăiri, și cel mai important, cu propria persoană. Frageda vârstă de 14 ani poate fi asimilată cu pragul adolescenței sau perioada în care te descoperi ca persoană, ce calități ai, ce îți place și ce ai vrea să faci pe mai departe. Astfel, mi-am descoperit adorația față de scris, nevoia de a scrie ceva anume care să aibă ca scop ajutorarea atât a celor din jurul meu cât și a mea. Din fericire pentru mine, poeziile sau poveștile nu îmi amuțeau nevoia de scris, nu simțeam împlinirea la care aderam, astfel am încercat pentru prima oară să scriu un articol, în urma căruia mi-am întocmit propriul blog în limba engleză: www.traveleruniquevibes.com.

Vă veți întreba de ce am ales o limbă străină în defavoarea limbii materne, însă înainte de a vă gândi la răspunsuri complexe, am să vă dau adevăratul răspuns de pe acum, acesta constând în simpla mea adorație față de limba engleză.

Primul an l-am alocat perfecționării asiduu, de la maniera în care scriam până la design-ul blog-ului. Toate ca mai apoi trecerea unui an și jumătate de scris, în mediul online, să-mi aprindă flacăra unui nou început, pe care la momentul respectiv nu-l observasem, ci doar simțisem în inima-mi ce-mi pulsa plină de pasiune pentru scris și pentru artă. Se spune că tuturor ne este scris destinul, iar până să mi se întâmple ca de la un gând, o simplă idee spontană, să ajung să-mi trăiesc cele mai frumoase vise, nu am putut crede asemenea afirmație. Pentru ați concepe o carte îți trebuie mult curaj, poate chiar mai mult decât în a-ți concepe un site. De ce curaj? Pentru simplul fapt că în zilele noastre nu se mai citește precum se citea odată, sau mai bine zis, oamenii diferă între ei mai mult ca niciodată. Astfel aș putea spune că rata de succes poate varia enorm, fapt care la început m-a împiedicat. "Dincolo de măști" a luat viață sub forma unei dorințe de a ajuta două generații, cea a adolescenților din ziua de azi și cea trecută de această perioadă adolescentină. Trăind în cea mai tumultuoasă, schimbătoare și rapidă eră din câte

au fost până acum, noi, adolescenții zilelor noastre suntem printre cei mai afectați. Purtarea măștilor în societate nu este o noutate, însă purtarea acestora de către adolescenți, cauzată de simpla lipsă de empatie din partea societății, din partea oamenilor care 'ne formează', este ceva cu totul inedit, care din păcate tinde a se permanentiza. Astfel, am făcut un chestionar social, întrebând zeci de persoane de vârsta mea ce anume ar vrea să vadă într-o revistă care ar scoate la iveală subiecte cu și despre această perioadă adolescentină.

Șocul pe care l-am avut a fost când am văzut răspunsuri aproape identice în materie de subiecte, ceea ce ridică mari probleme la nivel de societate. Alt motiv care mi-a dat 'aripi' în a scrie despre aceste subiecte a fost volumul fiecărui mesaj pe care l-am primit, răspunsurile fiind argumentate și explicate fără sa le fi fost cerut, acest fapt conturând încă o dată ideea lipsei de empatie a societății, lipsei de ascultare și înțelegere mai ales.

În urma acestor momente trăite, am început să scriu povestea mea și a celor din generația din care fac parte, reușind ca la final aceasta să fie structurată pe cinci capitole importante, alături de un Post Scriptum care are ca scop darea ultimul strop de încredere de sine pentru oricine va citi acele rânduri. "Dincolo de măști" o carte de suflet, dedicată adolescenților și tuturor celor care vor să-i înțeleagă. O carte care se vrea a face o diferență, o vindecare a societății, oricât de mică ar fi aceasta.

SEMN DE CARTE

PEISAJ

Alexandra STAN

Rouă, alb, albastru, soare,
O fereastră lucitoare,
Atmosferă fără nori,
Meteori necăzători;

Cer, pământ, iubire, mare,
Pisc de munte și culoare
Izvor vesel, întrerupt
De-o ulcică, dedesubt;

Peisaj neasemuit
Pe o frunte de granit
O mânuță desenează,
O lume întruchipează.

FIVE O'CLOCK: TEA, COFFEE & ORANGE AND BLUE COCKTAIL, LIKE A SUMMER DAY

Carina A. BABA

Miercuri, 21.07.2021, la restaurant Continental Forum Arad, a avut loc Salonul Gutenberg, ediția de vară.

Prietenii Salonului și Revistei Gutenberg știu că fiecare întâlnire organizată de Florica R. Cândea e altfel, astfel, după cum era de așteptat, și de această dată surprizele s-au ținut lanț.

Așadar, pe lângă prezentarea numărului 47 al revistei, care a adunat peste 2500 de articole și tot atâția semnatari, Florica R. Cândea i-a provocat pe oaspeți la un recital de poezie/proză poetică. Cine a recitat? Valentin Voicilă, prieten vechi și bun al revistei, care a simțit în poezia Floricai R. Cândea un strigăt similar celui din cunoscuta pictură „Țipătul” (Edvard Munch). După recitalul inimitabil al lui Valentin Voicilă au urmat scurte lecturări din volumele „Pagini din clipe” și „Out / In”, ieșite de la tipar, dar nu și din casă, în anul 2020. Ambele sunt semnate, firește, de Florica R. Cândea, primul volum reprezentând, mai mult decât o antologie, o „carte grea” (Anton Ilica), „care are ca leit-motiv țipătul, strigătul” (Valentin Voicilă), iar al doilea volum reprezentând „povestea vieții mele, în cifre, generice și ani, pentru că am simțit nevoia de a călători cu mine...” (Florica R. Cândea). Enumerăm doar pe câțiva dintre cei care au citit: Ioana Nistor, Dorin Ocnereiu, Lorena Stoica, Camelia Belei, Adina Matei, Iuliana Pinteș, Margareta Neron.

Anastasia Maria Solomie și Noemy Szentesi au reprezentat cireșele de pe tortul acestui atipic Salon, despre care Valeriu Ilica a afirmat: „Jos pălăria! Aplauze pentru reușită! De consemnat la dosar calitatea, interesul și rezonanța crescândă a tuturor participanților. A fost un Stamatiad redivivus – categoria belle époque”. Anastasia a interpretat piesele „Cine iubește și lasă” și „Au înnebunit salcâmi”, în timp ce Noemy a ales piesele „Cine m-aude cântând” și „Pe lângă plopii fără soț”, amândouă răscolind sufletele celor prezenți, reamintindu-ne că scopul artei este strâns legat de catharsis. Paul Krizner și Gheorghe Hodrea, de asemenea, au contribuit la această stare prin interpretarea romanței „De parte-aș vrea de-aici să vii”.

Printre oaspeții de seamă ai Salonului s-au numărat și Maria Costina Avădanei și Bianca Elena Avădanei, cele care vor duce mai departe dragostea de țară și de frumos a lui Constantin Avădanei, membru al Salonului Gutenberg, responsabil de imaginea conceptuală a revistei și prieten bun al tuturor celor prezenți (și nu numai!), Aradul devenind „acasa” lui de suflet.

PODIUM LITERAR

REVISTA GUTENBERG. EDIȚIA DIN IUNIE LA SALON CULTURAL GUTENBERG ARAD

Florica R. CÂNDEA, Carina A. BABA

Argument

Continuând o veche tradiție culturală arădeană, „Salonul Stamatiad” (anul acesta se împlinesc 75 de ani, 1926, de la încetarea activității), la Arad, sub acest semn, în anul lui Nicolae Iorga (150) și al lui Vasile Alecsandri (200) a fost prezentată ediția din iunie a revistei Gutenberg.

Conținuturi

Ajunsă la ediția cu numărul 47, cu peste 2600 de semnatari și tot atâtea articole din cele mai diverse segmente, revista apare sub egida editurii eponime. Cu un nou concept grafic al copertelor (EcatarinaMehes), cu un număr consistent de pagini (84), această apariție editorială (an XIII) este deja intrată în peisajul cultural arădean. Ca un fapt onorant, Gutenberg de Arad se internaționalizează deja cu fiecare număr (exemplificăm: Daniela Gumann, Austria, Vanghea Steriu, Macedonia, Ovidiu Cornilă, Spania, Vasile Barbu, Teodor Groza Delacodru, Serbia ș.a).

Iată câteva dintre generice: „Aniversări”, „Aradul”, „Estetica limbii”, „Debut Gutenberg”, „Concluzii”. Fie că vorbim de ediția din martie, cu același număr de pagini (salutăm semnătura domnului președinte Filiala Arad, Vasile Filip, cu două materiale), fie că vorbim de ediția din iunie, lansarea revistei a făcut casă bună cu o altă noutate: lectura publică! Cele două cărți semnate de Florica R. Cândea, dintre care una aparută la Editura UZP, au făcut deliciul publicului select adunat. La Adunarea cu un siropos generic, „Five o'clock. Tea. Coffee. Cocktail”, au participat câțiva dintre membrii filialei Arad UZPR: Anton Ilica, Virgiliu Jireghie, Vasile Sărândan, Dorin Ocneriu, Gheorghe Hodrea, Horia Truță, fiicele unui mare dispărut, membru UZPR, Constantin Avădanei ș.a.

Comarate, edițiile revistei Gutenberg din martie și iunie își respectă și își sporesc permanent calitățile de ordin jurnalistic, iar Serata devine o îngemănare de lirism și muzică, muzica fiind poezia sufletului.

Se cuvine a evidenția tinerețea, prezentă prin Anastasia Maria Solomie și Noemy Szentesi. Anastasia a interpretat piesele „Cine iubește și lasă” și „Au înnebunit salcâmi”, în timp ce Noemy a ales piesele „Cine m-aude cântând” și „Pe lângă plopii fără soț”, amândouă răscolind sufletele celor prezenți, reamintindu-ne că scopul artei este strâns legat de catharsis. Paul Krizner și Gheorghe Hodrea, de asemenea, au contribuit la această stare de bine prin interpretarea romanței „Departeaș vrea de-aici să vii”.

După recitalul inimitabil al lui Valentin Voicilă au urmat scurte lecturări din volumele „Pagini din clipe” și „Out / In”, ieșite de la tipar, dar nu și din casă, în anul 2020. Ambele sunt semnate, firește, de Florica R. Cădea, primul volum reprezentând, mai mult decât o antologie, o „carte grea” (Anton Ilica), „care are ca leit-motiv țipătul, strigătul” (Valentin Voicilă), iar al doilea volum reprezentând „povestea vieții mele, în cifre, generice și ani, pentru că am simțit nevoia de a călători cu mine...” (Florica R. Cădea). Enumerăm doar pe câțiva dintre cei care au citit: Ioana Nistor, Dorin Ocneriu, Lorena Stoica, Camelia Belei, Adina Matei, Iuliana Pinte, Margareta Neron, Corina Ciobanu.

Concluzii

Despre Salon Gutenberg, Valeriu Ilica a afirmat: „Jos pălăria! Aplauze pentru reușită! De consemnat la dosar calitatea, interesul și rezonanța crescândă a tuturor participanților. A fost un Stamatiad redivivus – categoria belle époque”.

SEMN DE CARTE

VESTEA

Lazăr MAGU

Ca o cărămidă căzută din rost,
vestea, de ea însăși mirată,
m-a lovit... Doamne, unde ai fost
de-am îmbătrânit dintrodată?

Poștașul îmi leagă la degete vești
- în poștă găsesc falange tăiate...
Pe drumuri păgâne, Tu rătăcești,
într-o lume cu ferestrele mate.

Lumina-și aprinde discret înserarea,
tristețea își stinge complet bucuria...
Sunt umede-n casă făina și sarea,
într-un șarpe galben schimbatu-s-a via.

Vestea așteaptă la ușa-ncuiată
și ține în mână o notă de plată

NEDEIA SAU RUGA DIN ZONA BIRCHIȘULUI

Domnica FLORESCU

Nedeia sau ruga este un obicei care se organizează o dată pe an, fiecare sat din jur având o anumită zi stabilită, începând din luna mai (ruga de la Ostrov), până în noiembrie (ruga de la Bunea Mare-Timiș). De exemplu, ruga de la Ostrov se ține în ziua de Ispas, ruga la Birchiș are loc în ziua de Sfânta Maria Mică (8 septembrie), iar ruga de la Virișmort se ține de Sfinții Petru și Pavel (29 iunie).

Nedeile sunt manifestări populare de mare amploare, cu o vechime care se pierde în negura timpului, la care practicile tradiționale, folclorice (portul, cântul sau jocul popular) sunt expresia unei puternice spiritualități românești.

Organizarea unei rugi cade în sarcina a doi sau trei tineri din sat, care merg din casă în casă (acolo unde sunt tineri) și adună bani pentru a plăti o trupă de muzicanți, care cântă o zi sau chiar două.

Ruga se ține în aer liber, de obicei lângă biserică sau căminul cultural, unde se improvizează o scenă pentru muzicanți și (uneori) pentru trupele de dansuri populare care sunt invitate la rugă. Spațiul unde se dansează este împrejmuț din timp cu crengi verzi de tinerii satului.

La rugă participă toți membrii satului împreună cu invitații lor (prieteni sau rude din alte localități). Ei ascultă muzică populară și joacă (dansează). Jocurile din zona Birchișului sunt: Ardeleana, De doi și Pe picior și sunt completate de: Șireghea, Măzăricea, Cățaua, Ciocănița și Hora Mare, care se practicau mai ales la nunți, botezuri sau rugi. Unele figuri de joc erau însoțite de strigături: „Dragu-mi-i cu cine joc / Că miroase-a busuioc, / Dragu-mi-i cu cine sâr / Că miroase-a călăpăr.”, „Astă fată joacă bine / Și mă-nvață și pe mine. // Astă fată ști juca / C-ovățat-o maică-sa.”

Fala localnicilor era să aibă câți mai mulți invitați, cu care să se prezinte la joc (dans) la ruga din sat. În timpurile mai îndepărtate oaspeții veneau la rugă cu căruțele frumos împodobite cu țesături multicolore și cu cai cu coama împletită și cu ciucuri la urechi.

Aceste frumoase sărbători ale satelor bănățene se țin până în ziua de azi (exceptând anii pandemiei), bineînțeles cu unele transformări. În aceste zile oamenii sunt veseli și generoși, nu prestează alte munci, ci se dedică trup și suflet sărbătorii satului natal.

DIALOG NECONVENTIONAL CU LORENA

ANDREEA STOICA

Florica R. CÂNDEA

FRC-Buna ziua, Lorena! Te surprind în vacanță! Aș vrea să te provoc la un dialog ...la cald! E vară! E Cuptor! Și îmi doresc să te cunoască cititorii revistei noastre. Pentru început,cine esti, de unde vii, care e Zodia ta și dacă crezi in hazard. Spun hazard pentru că noi chiar așa ... par hazard ne-am cunoscut.

ALS-Bună ziua, stimată doamnă! Mă bucur și vă mulțumesc nespus pentru această invitație la cald, la un vals de cuvinte și amintiri! Este o onoare pentru mine să scriu în această minunată revistă alături de alte suflete îmbătate de adorația față de tot ce înseamnă scris și cultură.

Pentru început, mă numesc Stoica Andreea Lorena, am 17 ani și sunt elevă în clasa a XI a la „Colegiul Național Moise Nicoară” din Arad, iar precum deja se poate știi, mă aflu la a treia publicație în această revistă. Originar, după părinți, provin din două regiuni alese ale țării noastre splendide, Banat și Muntenia, însă am fost adusă pe lume și crescută în supranumitul oraș „Mica Vienă a României”, pe hartă găsit sub numele Arad.

Fiind născută în a 17-a zi de primăvară a lunii mai, sunt zodia taur, o zodie aș putea spune vulcanică câteodată, însă pasionată de tot ce se află în jurul ei și care mai presus de toate, iubește viața. Cât despre hazard, cred cu tărie în acesta întrucât face parte din viața mea de multă vreme, însă a sa prezență s-a intensificat anul trecut la cote maxime. După cum ați spus și dumneavoastră, par hazard ne-am cunoscut, fapt care m-a făcut să cred că cele mai bune lucruri în viața unui om vin alături de acesta, ca o furtună care în loc să lase în urma ei haos și distrugere lasă o binecuvântare incontestabilă.

FRC-Se apropie un an și ti-am propus să colaborăm. Cum e să fii debutant cu o carte la vârsta adolescenței? De unde ți-a venit ideea titlului?

ALS-Într-adevăr, un an de suflet se apropie a se împlini de când am început să colaborăm, iar cu această ocazie vreau totodată să vă mulțumesc că ați crezut în mine și în visul meu, astăzi devenit realitate sub forma cărții „Dincolo de măști”.

Să fii debutant cu o carte la vârsta adolescenței nu numai că este solicitant din toate punctele de vedere, dar este și una dintre cele mai frumoase provocări pe care tu, ca persoană, ți le poți atribui. Cu toate acestea, aspectul uitat de mulți dintre cei ce văd un adolescent excelând, în a se afirma în societate, este efortul depus de acesta pentru a ajunge unde este, fapt care se rezultă a fi descurajator și plin de ostilitate. De ce ostilitate? Prin simplul fapt că la această vârstă efortul este dublu, măștile purtate de fiecare persoană ce alcătuie societatea punând, adeseori, piedici spre mulțumirea și încrederea de sine a acestora, astfel unii pierzându-se pe drumul spre success al propriilor vise. Ideea titlului „Dincolo de măști” a venit din simpla realitate a societății actuale, însă de această dată nu a acelor persoane trecute de perioada

cunoașterii de sine, ci a celor care fac parte din generația actuală de adolescenți. Într-o lume în care etichetele se pun din trei cuvinte la colț de stradă, cred cu tărie că este important a încetini câtuși de puțin în goana noastră și să analizăm puțin comportamente, ca origine și cauzalitate, astfel am putea rămâne surprinși cât de ignorați am putut fi cu oamenii de mâine, cu cei ce îi numim soră, frate, prieten, prietenă, rudenie și chiar proprii copii.

FRC-Este o varstă a fecioarelor despletite! De ce scrisul și nu altceva?

ALS-Am ales scrisul întrucât este singura pasiune care mă împlinește ca persoană. Singura pasiune care îmi oferă atât o conectare profundă cu visele, idealurile și gândurile mele, cât și un lăcaș unde mă regăsesc ori de câte ori simt că mă pierd în agitația de zi cu zi. Pe lângă toate acestea, scrisul mi-a mai oferit de-a lungul timpului noi orizonturi, oportunități care m-au ajutat să cresc ca persoană și să mă dezvolt continuu în cea mai bună versiune a mea.

FRC-Trăim într-o societate a tehnologiilor. De ce carte format print?

ALS-Deși pare că lumea s-a digitalizat complet, tind să cred că nu este chiar așa. Când te gândești la cuvântul „carte”, te gândești la forma sa originală, în format print, iar doar mai apoi la alte formate în care aceasta ar putea fi accesată și citită. Astfel am optat pentru acest format în prim plan, lăsând alte forme pe mai târziu.

FRC-Așa! Eu sunt dascăl! Am o curiozitate sau mai multe. Cum te priveșc colegii? Cadrele didactice din școală?

ALS-Deigur! De când mi-am scos propria carte de sub tipar, majoritatea colegilor îmi cer sfatul când vine vorba de a întemeia un proiect ce necesită o organizare amănunțită, mai ales dacă este vorba de a-și face un vis realitate, însă nimic mai mult. Am fost din totdeauna o persoană sociabilă, care nu s-a temut să spună lucrurilor pe nume, astfel mulți dintre aceștia m-au susținut din primele clipe ale lansării book trailer-ului. Cât despre cadrele didactice din școală, nu am ce să menționez decât simplul fapt că au fost plăcut surprinse de a mea carte, iar totodată acestea au pretenții mult mai mari de la mine atunci când vine vorba de materiile specifice profilului de filologie, pe care se poate fonda scrierea unei cărți cu temă psihologică.

FRC-Este scrisul un paravan. O pasiune sau o refulare? De ce?

ALS-Aș putea spune că acesta a constituit adeseori atât o refulare cât și un paravan. O refulare în sensul în care am spus ceea ce am avut de spus, cu argumente fondate din toate punctele de vedere, care mai apoi au fost susținute de cei ce au trecut prin situații asemănătoare dacă nu identice, căci tot în această sferă a datului măștilor deoparte m-am încadrat și până să-mi concept propria carte. Pe de altă parte, scrisul a constatat într-un paravan atunci când am avut nevoie să mă regăsesc, să am o porțiță de ieșire din stresul și goana zilnică în care ne aflăm cu toții ca oameni în societatea actuală.

FRC-Acum,dacă ar fi să vorbim de talent,cam unde te situezi și de ce ai ales Tipografia Gutenberg?

ALS-Știți, când vine vorba de talent lucrurile se complică puțin, în sensul în care fiecare dintre noi avem un set de valori diferit, astfel evaluăm în propriul și unicul nostru fel. Cu acestea fiind spuse, nu aș putea să mă situez undeva anume ca

talent, iar sinceră să fiu, nici nu aş vrea. Doresc să las această opţiune celor ce îmi citesc creaţiile, nu propriei persoane, întrucât tind să cred cu tărie că fericirea oricărui scriitor este ca ceea ce scrie să fie apreciat, iar cel mai important, să ajungă la sufletul cititorului, deoarece numai atunci ştie că talentul său dă roade. Am ales Tipografia Gutenberg pentru profesionalismul şi calitatea serviciilor de care dau dovadă. Aici am făcut cunoştinţă cu suflete calde, pregătite de o muncă asiduă şi evaluate la superlativ pentru a da viaţă împreună propriei cărţi. Consider că am făcut cea mai bună alegere lucrând cu astfel de profesionişti, iar cu siguranţă am să revin cu cel mai mare drag şi cu alte proiecte la dânsii.

FRC-Aş vrea să ştiu de ce Eseuri meditative destinate elevilor,mă rog generaţiei tale?

ALS-Am ales aceste eseuri meditative cu nuanţe psihologice ca metodă de adresare generaţiei mele deoarece este cumplită nevoie în aceste zile şi de o motivaţie externă. O motivaţie care la rândul ei deschide ferestre spre noi orizonturi şi perspective, ori spre o înţelegere a propriei persoane mult mai echilibrate şi blânde decât li s-a arătat până acum.

De asemenea, spunând lucrurilor pe nume, conturez gândurile acestora cu experienţele personale, care mai apoi redau un întreg, acesta constând în povestea mea şi a lor, realitatea poveştii adolescenţilor de astăzi.

FRC-Se spune că o bucurie nu vine niciodată singură. Ce te înalţă,ce te coboară din aceste spuse?

ALS-Într-adevăr, o bucurie nu vine niciodată singură prin simplul fapt că în spatele ei se află o muncă asiduă, poate multe nopţi nedormite, lacrimi amare la redarea amintirilor care au rănit cândva, astfel lăsând urme cicatrizate mai mult sau mai puţin. Ce mă înalţă la aceste spuse este potenţialul de reuşită, iar totodată ce mă coboară este sacrificial sufletesc. Probabil vă veţi întreba de ce nu am adus în discuţie gândul la eşec... ei bine, de-a lungul timpului am învăţat că acesta este doar un profesor dur, care îţi arată amănunţit ce să schimbi, să eviţi, să înveţi şi cel mai important, să iei în bagajul de cunoştinţe în această călătorie frumoasă, dar plină de turbulenţe, a vieţii.

FRC-Trecem într-un alt spaţiu! Al cotidianului. Cum eşti ca Major în devenire? Cum îţi petreci timpul liber? Ce preocupări indoor/outdoor ai?

ALS-Ca major în devenire vă pot spune sincer că mă simt foarte entuziasmată pentru ce îmi rezervă viitorul apropiat, însă totodată responsabilităţile cresc atât în număr cât şi în valoare, fapt care mă determină să fiu mult mai agilă şi atentă cu fiecare detaliu din jurul meu. În timpul liber îmi place să îmbin utilul cu plăcutul, de exemplu atunci când călătoresc nu ezit în a scrie articole despre locurile pe care le-am vizitat. Ca preocupări indoor se enumeră mai multe activităţi, însă principalele se împletesc în firul vieţii cu cele outdoor, spre exemplu ador să citesc cărţi pe temă psihologică, iar mai apoi să susţin conversaţii cu diferiţi prieteni pe teme asemănătoare, sau în sens invers, precum am mai precizat anterior, sa calatoresc ca mai apoi sa scriu articole pe baza experienţelor în locurile vizitate.

FRC-Cum te îmbraci? Ce parfumuri folosesti? Dacă îţi place să găteşti şi ce anume şi care sunt preparatele preferate?

ALS-Niște întrebări pe gustul tuturor femeilor și al fetelor aș putea spune! Îmi place să mă îmbrac adecvat codului vestimentar al evenimentelor la care particip, iar ca generalitate de obicei adopt un stil atât casual cât și puțin mai formal. Ca parfumuri nu folosesc decât game dulci, rar fiind cele de simț diferit să-mi fie pe plac.

Din păcate, trebuie să vă mărturisesc că nu am o relație prietenoasă cu gătitul. Am avut foarte puține momente în care am simțit nevoia să gătesc, sau să îmi placă să pregătesc un anumit preparat, singurele de până acum fiind câteva garnituri de carne.

FRC-Discutăm ca între două persoane de gen feminin. Trecem peste bariere! Crezi în fericire? Crezi în farmece? Care ar fi omul ideal și cum îl poți descrie?

ALS-Perfect! Da, cred în fericire, ba chiar și în fericirea absolută, aceea constând în a ajunge să fi împlinit atât pe plan profesional cât și pe plan familial, desigur, toate la momentul potrivit.

În farmece nu cred decât dacă vine vorba de gesturi pline de grijă, în special destinate sufletului. Iar acum, trecând la ultima întrebare, deși multe persoane ar începe să descrie omul ideal prin prezentarea aspectului, eu voi începe prin prezentarea celor trei valori care nu pot fi compensate sub niciun fel: respectul, sinceritatea și grija față de persoanele din jurul său, căci o persoană nu poate fi frumoasă fără un suflet cald și fără acest set de valori incontestabil.

FRC-Dacă ai prietene, prieteni,șicare e prototilul? Te rog,o definiție a prieteniei!

ALS-Prietenia pentru mine înseamnă mult mai mult decât niște ieșiri în oraș, călătorii și distracție. Aceasta presupune efort și înțelegere. Totodată, prototilul este să-mi fie aproape la bine și la greu, să ne bucurăm de succesul fiecăruia dintre noi ca pentru propria persoană, iar la eșec sau încercări mai grele ale vieții să ne ajutăm cum putem.

FRC-Crezi în valori?Care și de ce?

ALS-În opinia mea valorile sunt cele care fac diferența între oamenii din ziua de astăzi. Dacă în alte vremuri demult apuse nu se prea pune accent pe valori, acum depindem de ele mai mult ca niciodată. Comunicarea este cheia înțelegerii, astfel cred că împărtășirea valorilor la început de drum, ar fi și este esențială pentru orice tip de relație care poate să răsară între două suflete. Valorile unei persoane în care cred sunt cele deja enumerate la descrierea unui om perfect: respectul, sinceritatea, grija și aș mai putea adăuga virtutea care este esențială în zilele noastre.

FRC-Dacă te-a schimbat calitatea de autor și cum? Cine a scris și unde despre prima ta carte?

ALS-Calitatea de autor mi-a oferit capacitatea infinită de a iubi cultura, și nu numai atât, ci și creșterea spirituală continuă, astfel am învățat să apreciez evenimentele culturale la adevărata lor valoare și de asemenea, multe alte particularități ale acestora. Țin și acum minte, și de altfel voi ține toată viața, momentul în care mi-am văzut prima recenzie a cărții, scrisă desigur de dumneavoastră pe site-ul confluenta.org! A fost atât de încurajatoare și frumoasă încât de fiecare dată când îmi aduc aminte de ea, îmi aduc aminte cu drag și cu un zâmbet pe față!

FRC -Aș dori să te întreb,la final,cum te vezi peste douăzeci de ani!

ALS-Vă spun sincer că aş fi fost mult mai pregătită să vă răspund pe-ndelete dacă m-aţi fi fost întrebat cum m-aş fi văzut peste zece ani, dar am să vă răspund provocării cu o idee pe care o am în acest moment. Aşadar, peste douăzeci de ani mă văd la casa mea, alături de o familie numeroasă, împlinită totodată pe plan profesional din toate punctele de vedere, planificând următoarele călătorii alături atât de familie cât şi de persoana iubită. Mă mai văd încurajând următoarea generaţie să se descopere şi să-şi urmeze visele, oferind o data sau de două ori pe an conferinţe în cadrul cărora aş împărtăşii informaţii vitale realizării unui vis de succes prin gestionare. Mă văd făcând mult bine şi ajutând, pentru că la rândul-mi am fost şi eu ajutată.

FRC-Describe un citat preferat din cartea ta. Multumesc! Mult succes!

ALS-Citatul meu preferat din carte este următorul : „Fericirea este o alegere, întrucât tu ajuți la procesul ei de dezvoltare prin ceea ce faci și realizezi.”, explicația fiind deja descrisă în sufletul citatului.

Vă mulțumesc și eu pentru invitație și cu ocazia împlinirii primului an de colaborare, vă mulțumesc pentru tot ajutorul oferit de-a lungul acestuia! Vă mulțumesc că m-ați învățat să zbor în această lume a culturii !

Poeme traduse de Ovidiu Cornilă (Spania)

Florica R. CÂNDEA

Antoniana

Tot mai miroase
Ochiul drept a tine
Și sânge curge-n vena
mea
De trup
Coboară-mă la braț de
Tine
Să pot să zburd
Să te inund
Cu seva buzelor
De rouă
Încet
Când ninge
Luna nouă
Apoi să mă adulmeci
La culcare
În casa cu tămâie
Ambră
Soare

Antoniana

Sigue oliendo
El ojo derecho a ti
Y sangre corre en mi vena.
Llévate mi cuerpo,
Ensáyame contigo
Para saltar e
Invadirte
Con la seva de mis labios
Rocío,
Espacio,
Mientras nieva
La luna nueva
Y luego que me huelas
Antes de acostarte
Allí, en la casa con
Incienso
Ámbar y
sol

SOLARIS. UN SF CARE EXPLOREAZĂ SUFLETUL OMENESC

Carina A. BABA

Având ca sursă de inspirație romanul SF „Solaris”, semnat de Stanislaw Lem, Andrei Tarkovski sondează, de fapt, sufletul uman, până în cele mai adânci cotloane ale sale, încât și Freud, Jung sau alți psihanaliști cu renume ar rămâne impresionați de viziunea regizorului rus.

În 165 de minute este condensată incursiunea astronautului Kris Kelvin pe planeta Solaris, care e bănuită că... răspunde cu aceeași monedă: cei care nu se comportă etic pe această planetă trebuie să plătească. Gibarian, cercetătorul, de pildă, se sinucide inexplicabil, lăsându-i pe ceilalți membri ai echipajului într-o stare avansată de descurajare, pândiți și vânați în fiecare clipă de halucinații – materializări ale propriilor lor conștiințe.

Kris încearcă să deslușească, științific, ițele încâlcite ale acestei situații, care decimează un echipaj întreg, ignorând, la început, avertizarea predecesorului său, pilotul Berton, care îi sugerează să se poarte... moral, atunci când va ajunge pe această misterioasă planetă. În consecință, conștiința/amintirea îi proiectează imaginea propriei iubite, „materializare”, „hologramă” pe care mintea lui este tentat să o creadă realitate. De precizat că Harey, iubita lui Kris, s-a sinucis cu mult timp în urmă, astronautul nescăpând pentru nicio clipă de sentimentul vinovăției. Suspansul crește pe măsură ce „holograma” se umanizează, Harey scăpând de obsesia iubitului ei, devenind independentă, începând să se comporte ca un adevărat om în carne și oase. Astfel, pe lângă amintirile rețrăite, apar și situații nou-nouțe, conflictuale, cauzate de această umanizare a... amintirii. De menționat că ideea readucerii în prezent a iubitei nu e deloc nouă în literatura sau în filmele de acest gen, ea putând fi întâlnită și în romanul lui Jules Verne, „Castelul din Carpați” – locul acțiunii fiind inspirat de Cetatea Colț, Hunedoara - sau în filmul „Inception”, apărut în 2010, regizat de Christopher Nolan.

Revenind la partea SF a filmului, aflăm, împreună cu Kris, că straniile fenomene au început să apară în urma iradierii cu raze X (raze ucigătoare pentru materia vie!) a Oceanului solarian, iradierea fiind interzisă de etica deontologică a cercetării științifice, deci încălcându-se „normele morale”. În urma acestui „atac uman”, Oceanul solarian a început să se răzbune, radiografiind conștiința și materializând remușcările celor aflați pe planetă.

După o întâlnire face to face cu propriul suflet, ai nevoie de liniște, Andrei Tarkovski a înțeles acest lucru, lăsându-l pe Kris, în scena finală, să se odihnească, într-

un verde și relaxant colț pământesc, înconjurat de copaci și de singurătate, doar cartea pe care încearcă să o citească ținând cumva de punte între el și lume... sigur, peste o clipă, într-o scenă panoramică, vedem că bucata de pământ se află în mijlocul unui imens ocean, ca și cum niciodată nu putem scăpa din noi înșine și de urmările faptelor noastre...

Filmul „Solaris” a apărut în 1972, este al treilea film regizat de Andrei Tarkovski, decorul exterior a fost filmat în apropiere de Moscova, decorul interior în studiourile Mosfilm, iar scenele în care apare pilotul Berton au fost filmate în Japonia. Există încă două ecranizări ale romanului lui Stanislaw (1968, regizor Boris Nirenburg; 2002, regizor Steven Soderbergh), dar niciunul dintre regizori nu ține cont de sugestiile scriitorului, care pune accentul pe Oceanul solarian, cei trei evidențiind aspecte ale conștiinței umane.

Coloana sonoră a filmului prezintă preludiul coralei lui Johann Sebastian Bach pentru orgă, Ier rufzu dir, Herr Jesu Christ, BWV 639, interpretat de Leonid Roizman, precum și un scor electronic, compus de Eduard Artemiev, primul autor de muzică electronică din Rusia. În contrapunctul muzicii clasice, tema Pământului, se află muzica electronică, tema planetei Solaris.

De imaginea filmului este responsabil Vadim Iusov, decorurile îi aparțin lui Mihail Romadin, montajul este realizat de Ludmila Feighinova, iar din distribuție fac parte Donatas Banionis (Kris Kelvin), Natalia Bondarciuk (Harey), Iuri Iarvet (Snaut), Anatoli Solonițin (Sartorius), Vladislav Dvorjețki (Berton), Nikolai Grinko (tatăl lui Kris), Sos Sargsian (Gibarian).

SEMN DE CARTE

DE DRAGOSTE

Eugen PĂDUREAN

Din raiul verde și bogat al luncilor din jur
Ai luat doar pe alese din verdele lui pur
L-ai zăvorât în ochii-ți adesea scrutători
La ochii mei sihaștrii, l-a soare și la flori .
De-atunci scapăr în juru-mi, lumini verzi-albăstrui,
Ca licurici în noapte, porniți la drum hai-hui.
Din unda înspumată, scăpată de-o cascadă,
Ai luat susurul dulce ce-n alta sta să cadă.
L-ai zăvorât în glasu-ți „Frumosul rozmarin”
De nu-l aud o clipă, tăcerea naște chin.
Topită ești în susur de ape care curg,
Eu, oglindit în ele, rănit de un amurg.

Poeme traduse de Ovidiu Cornilă (Spania)

Carina IENĂȘEL

cântec: mă strecor în sufletul tău ca o apă freatică prin pământ

mă strecor în sufletul tău ca o apă freatică prin pământ,
neștiută de nimeni, liniștit, împânzind fiecare frântură din tine,
devenind izvor cu apă de băut pe inima goală,
numai bună de potolit setea zilei de vară...
vei fi plin de mine, fără să știi de când, de unde,
fără să știi măcar că sunt acolo,
descoperindu-mă accidental când îți voi țâșni dintr-o amintire
banală ca o ploaie de august...
îți voi apărea înaintea, îndemnându-te să îți privești chipul
în undele mele, să îți speli ochii de ațipire,
să îți răcorești obrazul, buzele și sufletul,
sufletul cu toate cele 21 de grame ale sale, care fac cât lumea-ntreagă...
îți va fi ciudă pe tine, pe mine, vei dori să închizi ochii pentru o clipă,
atât cât să dispar, fată morgana, în deșertul sufletului tău,
dar, vai, acesta nu mai există de pe timpul în care mi-am întins pânzele dorului
până la hotarele cerului tău...

Canto: me escondo en tu alma como el agua en la tierra

me escondo en tu alma como el agua en la tierra,
lejos de todos, tranquila, desbordando cada parte de ti,
naciendo arroyo de agua sorbido en ardiente corazón,
perfecto para saciar la sed del día de verano...
me llenarás, sin saber cuándo o dónde,
sin saber que estoy allí,
y me encuentras sin querer mientras te viviré en un banal
recuerdo de una lluvia de agosto...
yo surgiré delante tuya, y te avivo para mirar tu rostro
en mis ondas, y tu aclaras tu mirada,
refrescas la mejilla, los labios y el alma,
el alma con sus 21 gramos, pesando en un mundo entero...
tendrás rencor por mí, por ti, querrás cerrar los ojos un instante,
y me desvaneceré, un sueño imposible, en el desierto de tu ser,
pero que lástima, ya no existe desde cuando me estiré
las alas de mi añoranza
hasta el final de tu cielo...

EVENIMENT

ZILELE CULTURALE ALE ROMÂNILOR DIN MAKO(MACĂU), UNGARIA

Florica R. CÂNDEA

Este neîndoios faptul că sfârșitul lui Gustar a produs o inedită efervescență culturală, vreme de două zile, este vorba despre o dublă lansare de carte, precum și o sărbătoare a bucatelor românești

Încercând să facem o retrospectivă a celor două zile de pelerinaj la românii care au ales să trăiască în alta țară trebuie să spunem că Zilele culturale Mako/Macău, Ungaria au fost un real succes!

În prima zi am participat la o dublă lansare de carte la Biblioteca orășenească din Macău, ce poartă numele poetului „Joszef Attila”, autor Ardelean Ioan Alexandru („Zodia coronavirusului sau Vremea covidului”, volum prezentat de către prof. univ. dr. Anton Ilica și „Trepte spre lumină”, volum de versuri prezentat de către prof. Floare Cândea).

Am oferit Diplome Aniversare și Certificate de Gratitudine Gutenberg.

A doua zi am participat la un Regal gastronomic susținut de Primăriile din Mako, Pecica, Nădlac, Sânnicolau Mare, Autogovernarea pe țară a românilor Ungaria ș.a. dar și standul original al lui Baci Ghiuri Hămfău.

De remarcat este faptul că am văzut români fericiți! (Glasurile corului din Nădlac, dirijor Delia Borlea, dansurile din Nădlac și preparatele culinare din Pecica, prin Vasile Peri și Anca Chevereșan, Sânnicolaul Mare, Mako, Nădlac au încântat privirile, auzul și poftetele celor prezenți.)

Au onorat cu prezența: Traian Cresta, reprezentantul naționalității române în Parlamentul Ungariei, care a spus:

„Ca și-n alte dăți, din calitatea pe care o am, mă bucur să particip la o agapă frățească cu românii din Macău, dar și cu românii din țara-mamă, România, care compun harta județelor Arad și Timiș.”

Mariana Negreu Vetro, directorul Centrului de Documentare și Informare al AȚRU, reținem din cuvântul domniei sale:

„Nu este pentru prima dată când particip la aceste manifestări de suflet, cu atât mai mult cu cât mi se perindă prin fața ochilor nădlăcanii mei dragi.”

Birta Julia Mihaela președintă a Autogovernării naționalității române din Macău, înființată în anul 2002 și de 15 ani în conducerea organizației, de loc din Alba Iulia, a subliniat: *„Astăzi sărbătorim românește cu oaspeți dragi din România, care îmi aduc aminte de clipele petrecute în Cetatea Marii Uniri, Alba Iulia!”* (Mulțumiri Ghizella Seres, vicepreședinte ; Ana Fabri voluntar Mako s.a.)

De la Macea au participat d-na Lucretia Ardelean, Baci Ghiuri Hămfău, Elena Stoian Ciocăneaua !

Mândră să fi fost alături de familiile dragi: Anton Ilica și Eugeniu Criste la Ziua Limbii române și la Festivalul etnic al bucatelor tradiționale! (...)

EVENIMENT

COMPLEXUL MUZEAL ARAD

BILET DE AVION EMIS DE COMPANIA L.A.R.E.S.

ÎN ANUL 1940

Adelina STOENESCU

Exponatul lunii septembrie relatează două povești arădene de succes din perioada interbelică: cea a familiei Goldschmidt și cea a Aeroportului arădean. Obiectul face parte din generoasa donație oferită muzeului de doamna Braun Margareta (1907-1995), membră a comunității evreiești din Arad, timp de 88 ani. Exponatul, azi unic în muzeu, a fost achiziționat de mama sa, doamna Goldschmidt Cecilia, o femeie de afaceri extrem de apreciată în înalta societate a orașului nostru.

Cecilia Goldschmidt, al 7-lea copil al familiei Goldschmidt, educată la Szeged și Arad, se căsătorește la începutul anilor 1900 cu un avocat de succes din orașul Fiume. Fericitul mariaj s-a destrămat la scurt timp după nașterea unicului copil, fetița Margareta (Margit), alături de care revenea în căminul părintesc din Arad. Sfârșitul războiului le-a găsit tot în Arad, cu averea defintiv pierdută în urma falimentului băncii "Victoria".

După război, asociată cu un cunoscut om de afaceri arădean, Cecilia a pus bazele firmei de confecții "Fortuna". Magazinul era deschis în centrul orașului, lângă teatru. La prosperitatea firmei au contribuit fiica Margareta și ginerele Stern Iosif. Magazinul "Fortuna" s-a specializat în comercializarea produselor de confecții la târgurile din Vechiul Regat, iar Margareta deschidea Casa de modă "Diva" din Arad.

În perioada anilor '30, Goldschmidt Cecilia și fiica Margareta au extins afacerile familiei și în afara Aradului. Au ales stațiunea Băile Herculane și orașul Turnu-Severin pentru deschiderea luxoasei case de modă "Fortuna".

Femeie de succes, Cecilia Goldschmidt obișnuia să călătorească des între Arad și Turnu-Severin. În călătoriile sale de afaceri mijlocul de transport cel mai rapid era avionul. La vremea respectivă, în anii 1939-1940, pe Aeroportul din Arad operau cel puțin 3 companii aeriene: Liniile Aeriene Române Exploatate cu Statul (L.A.R.E.S.), Air France și Lufthansa (Deutsche Lufthansa), cu zboruri interne și internaționale.

Din acele timpuri de prosperitate pentru afacerile Ceciliei Goldschmidt și de efervescentă pe aeroportul arădean, Complexul Muzeal Arad păstrează un bilet de avion, donat de doamna Braun Margareta în anul 1994, azi exponat al lunii septembrie.

Biletul de avion era emis de compania românească L.A.R.E.S. pentru linia internă 2113 (Arad – Timișoara – Turnu Severin – Craiova – Turnu Măgurele – București), care asigura transportul între Arad și București cu avioanele "Dragon Rapide 89". A fost achiziționat pe numele doamnei Cecilia Goldschmidt, de la

Agenția L.A.R.E.S. deschisă la parterul Hotelului ”Crucea Albă” din Arad, pentru cursa Arad– Turnu Severin din data de 28 septembrie 1940.

Călătoria între Arad și Turnu Severin dura o oră și jumătate, cu o scurtă escală pe aeroportul din Timișoara. Călătorii și bagajele beneficiau de transport gratuit cu autobuzele, de la stațiile de îmbarcare din orașe până la aeroport și invers. Fiecare călător era asigurat gratuit de companie - 880 000 lei în caz de deces sau invaliditate și 880 lei pe zi până la vindecare.

Prețul biletului (dus) de la Arad la Turnu Severin era 800 de lei, în preț fiind inclus și un bagaj de 15 kg, iar un bilet de avion Arad-București costa 1750 lei. În schimb, un bilet L.A.R.E.S., de la Arad la Berlin, costa 5600 lei. Comparativ, raportat la prețurile din acea vreme, în anul 1939-1940 salariul lunar al directorului Palatului Cultural era de 7450 lei.

În paralel, în anii 1939-1940, L.A.R.E.S. opera pe aeroportul arădean alte 3 zboruri săptămânale dus-întors pe linia 2119 (Arad – Cluj – Cernăuți), respectiv 3 zboruri săptămânale dus-întors pe linia 1370/117 (București – Arad – Budapesta – Viena – Berlin).

La scurt timp după călătoria Ceciliei Goldschmidt la Turnu Severin, L.A.R.E.S. a trecut treptat la suspendarea zborurilor de pe Aeroportul din Arad. Prima cursă anulată a fost cursa externă București-Arad-Berlin, deservită din 15 noiembrie 1940 de compania Deutsche Lufthansa.

În anii celui de-al Doilea Război Mondial, Aeroportul din Arad a fost folosit doar în scopuri militare. După război, Compania L.A.R.E.S. a fost desființată și înlocuită cu societatea T.A.R.S., devenită T.A.R.O.M din anul 1954.

EVENIMENT

FOTO CLUB ARAD

Mircea BORAN

Recent a avut loc la Sala Clio din Arad vernisajul organizat de Asociația Foto Club Arad, sub patronajul Asociației Artiștilor Fotografi din România nr. 014/2021 și în colaborare cu Complexul Muzeal Arad: Secvențe urbane – Urban Frames

Cele 50 de fotografii de la 47 dintre prietenii noștri reprezentând 5 asociații foto din 4 țări au fost admirate de un număr mare de vizitatori care au primit și un pliant editat special cu această ocazie.

La vernisaj au participat câțiva dintre prietenii noștri de la Atelierul Foto Marvany din Bekescsaba, Ungaria.

La deschidere au vorbit: Dl. Katona Peter, Președintele Atelierul Foto Marvany din Bekescsaba, Dl. Jireghie Virgiliu, Președinte de onoare Foto Club Arad și Boran O. Mircea, Președintele Foto Club Arad.

Mulțumim încă o dată prietenilor noștri care au dat curs invitației noastre și au trimis fotografiile minunate care sunt expuse la Sala Clio până pe 14 august.

La vernisaj au participat și cei care urmează cursul autorizat de specializare organizat de noi.

Reamintesc cluburile participante și autorii fotografiilor:

Atelierul Foto Márvány, Békéscsaba, Ungaria: Barabás Ferenc, Boldog Zsuzsanna, Boldog Zsuzsanna, Bontovics Ilona, Dr. Blahut Károly, Katona Péter, Kenéz Éva, Kucsara Tibor, Mazán Erzsébet, Virág Mihály

Asociația Foto Club Mihai Dan Călinescu, Craiova, România: Anghel Mircea, Anghel Rodica, Dumitrel Andreea, Florescu Cătălina, Floriganță Cristian, Nada al Natour, Opriș Ivona, Trică Adrian, Ursu Oana, Vochescu Gabriela

Asociația Foto Kino Video din Voivodina, Novi Sad, Serbia: Anica Zupunski, Dejan Cavic, Dusan Zivkic, Jan Valo, Maja Tomic, Sladjana Pantelic, Snezana Lerh, Zoran Pislevic

Asociația Fotografică din Łódź, Polonia: Agnieszka Wojtera, Artur Jastrzebski, Dominika Cybuch, Jagiełło Tadeusz, Konrad Sosnowski, Mariusz Jędraszczyk, Sławomir Grzanek, Sylwia Pietryga, Urszula Sobieszek, Zbigniew Januszek

Asociația Foto Club Arad, România: Mircea O. Boran, Radu Bulzan, Marius Buță, Călin Creștin, Danijela Despotov, Ovidiu Filip, Octavian Iolu, Brighita Niță, Filip Rotaru, Tunde Șerban

Afișul și pliantul au fost realizate de colega noastră Monica Szentes.

Acest salon va fi unul itinerant. Anul viitor vom încerca să facem un proiect mai amplu în care sperăm să implicăm și autoritățile locale. Acum toată finanțarea a fost făcută de asociația noastră, dar am dorit să aducem fotografiile și autori deosebiți în orașul nostru.

Autorii fotografiilor realizate la vernisaj sunt: Radu Bulzan, Raffael Don și Mircea O. Boran.

CĂLĂTORIND PRINTRE AMINTIRI

Florica R. CÂNDEA

La ora când aștern aceste rânduri, gânduri îmi năpădesc izvoada anilor. Să tot fie după 1978 de când mă intersectez pe corso-ul teilor cu maestrul Ioan Kett Groza. De fapt, nu numai eu ci și fiul meu, eu pe la divertismente culturale, fiul meu pe la cursuri picturale.

Apoi, tot călătorind, după 1980 și ceva, l-am cunoscut pe profesorul Lucian Ienășescu, venit la Arad ca profesor la Școala de Arte. Aceleași intersecții dăinuie și azi pe același bulevard ca o faleză pietonal drumeagă.

Mi-am propus să călătoresc împreună cu aceste două personalități la gândul că orice călătorie lasă urme cu gust de întoarcere.

Cartea, marca Gutenberg. Călătorind printre amintiri, dialoguri cu Ioan Kett Groza, Lucian Ienășescu, Gutenberg Univers, 2020, 155 pag.

Pentru început, ne vom opri la Preambulul compus din două capitole: *Profesorul și artistul și Kettogramme* care ne vor lămuri asupra stării de veghe care tronează conținuturile volumului: profesorul și poetul, kettogramme.

Următoarele pagini sunt grupate astfel:

Partea I este un recurs la biografia pastelată a Maestrului până la cursurile de liceu e foarte important de știut că am cunoscut-o pe mama pictorului, locuia vis a -vis de blocul meu, undeva pe strada cu nume de Simfonie).

Partea a doua este vastă și plină de picanterii *kettogrozave!* De data, și întrebările și răspunsurile sunt pline de savoarea face to face a discursului dialogat.

Partea a treia ne conduce înspre jumătatea vieții când jobul de azi, cum se zice cam în romengla cea de toate zilele, deci munca era clar și nu obscurul existenței.

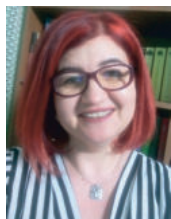
Partea a patra este despre debut și nu numai.

Partea a cincea este o incursiune în lumea artei picturale semnată de Ioan Kett Groza.

Ultimele două părți ale volumului aniversar am putea spune (pentru că recent, maestrul a trecut pedala octogenară și printr-o Expoziție-Documant la Galeria Delta) ne conduc la Note și Alte preocupări adiacente ale artistului, precum și fotocolaje care însoțesc spusele-răspunsuri la Dialogurilor care dau titlul volumului.

Coperta întâi a volumului (Bogdan Iorgovan) este un amplu crochiu, ce se întinde pe Profilul Maestrului, impozant prin configurația feței împodobită de albeața unei bărbi pieptănate șuvoi spre gâtul zvelt și vigoarea trupului ca o mătase de porumb în floare!

Coperta a patra conține un Extras din Esența experienței.

LA O CEAȘCĂ DE CAFEA DUMINCA

COLȚUL MUCALITULUI

Loredana TUDORESCU

„Dacă râzi de greșelile pe care le faci s-ar putea să îți lungеști viața. Dacă râzi de greșelile altuia s-ar putea să ți-o scurtezi”. – **Cullen Hightower**
„Înțelepciunea vine din experiență. Experiența este de obicei rezultatul lipsei de înțelepciune”. – **Terry Pratchet**
„Să furi idei de la o singură persoană se numește plagiat. Să furi de la mai multe se numește cercetare”. – **Wilson Mizner**

Întâmplări mici despre oameni mari

•Deoarece uitase să-și ia ochelarii, Einstein îi ceru chelnerului să-i citească lista cu meniuri.

Acesta îi răspunse prompt:

- Nu pot, domnule! Nici eu nu știu citi. Sunt analfabet ca și dumneavoastră.

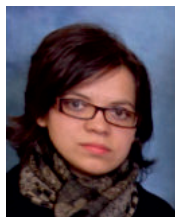
•Un spaniol bogat veni la Paris, ca Picasso să-i facă portretul, în perioada cubistă. La înapoierea în țară, vameșii au considerat că pictura nu e un portret, ci schița unei mașini secrete. Fiind consultat un inginer, acesta se pronunță astfel:

- Dacă-i mașină să fii liniștiți, ea nu va funcționa niciodată.

Cartea de duminică Alexandra TUDORESCU

„O piatră pe cer”, de Isaac Asimov

Unul dintre clasicii literaturii științifico-fantastice, Isaac Asimov a creat o întregă istorie a unui viitor imperiu galactic, dezvoltată în mai multe serii. Una dintre acestea, „Imperiul”, debutează prin romanul „O piatră pe cer”. Protagonistul călătorește nu cu o mașinărie complicată, ca în scrierea lui H. G. Wells, ci printr-un simplu pas, care nu îl mișcă în spațiu, purtându-l, în schimb, într-un viitor care nu seamănă cu nimic din ce a mai văzut. Ce va descoperi pe Terra viitorului? O societate prosperă sau supusă unor forțe mai puternice?

LA O CEAȘCĂ DE CAFEA DUMINCA

MUZICA – ARITMETICA SUFLETULUI. GEORGE ENESCU, COMPOZITORUL DORULUI ROMÂNESC

Carina A. BABA

Toți am auzit de George Enescu. Născut într-o zi de august, în Botoșani, locul cu cele mai multe genii pe metrul pătrat, este considerat cel mai important muzician român, reușind să exceleze atât în compoziție, cât și în interpretare la vioară și pian.

Jurjac, fiindcă așa îl alintau părinții, a manifestat încă din copilărie înclinație către muzică, începând să cânte la vioară la 4 ani, așadar... mai repede decât Mozart, îndrumat de lăutarul Nicolae Chioru. După cum însuși mărturisește, avea oroare de jocurile brutale, astfel că muzica, socotitul, scrisul, cititul devin jucăriile sale preferate.

În 1888 va pleca să studieze la Conservatorul din Viena, oraș în care se va simți ca „acasă”, după care va ajunge pe meleaguri pariziene, dar, totuși, nu uită deloc de glie: „îmi iubesc pământul natal, nu pot sta nicăieri, printre străini, mai mult de două luni, pașii mei pornesc singuri înapoi spre țara de care mi-e dor, mi-e dor...”

În calitate de compozitor, debutează, la Paris, cu „Poema Română”. Revenit în țară, dă lecții și recitaluri de vioară și este admirat de Regina Elisabeta a României, care îl invita să cânte la Castelul Peleş... Desigur, cum era și firesc, câteva dintre poemele reginei, semnate Carmen Sylva, au fost transformate în lieduri, datorită talentului lui George Enescu.

Înainte de Primul Război Mondial, Enescu reușește să compună „Rapsodiile Române”, „Suita nr. 1 pentru orchestră” și prima sa „Simfonie”, dar pe tot parcursul vieții va compune constant, echilibrat, așa cum îi plăcea lui, dar având și o activitate dirijorală bogată: „în lumea muzicii eu sunt cinci într-unul: compozitor, dirijor, violonist, pianist și profesor. Cel mai mult prețuiesc darul de a compune muzică.”

Muzica lui Enescu apare în filmul documentar „Muzica rănilor de război”, regia Tiberiu Rotărescu, scenariul Marilena Stănescu, narator Marius Manole, interpret Sabin Penea, care a interpretat partiturile compuse de Enescu, la vioara Paul Kaul, care i-a aparținut lui Enescu, aflată în patrimoniul Muzeului „George Enescu” din București. În cele 50 de minute de peliculă, ne este prezentată o altă față a muzicianului, Enescu fiind implicat activ în sprijinirea oamenilor afectați de Primul Război Mondial. Filmul scoate în evidență nu talentul uriaș al lui Enescu, care este evident pentru toată lumea, ci sufletul lui, povestea omului Enescu care a simțit foarte mult și s-a integrat / implicat în viața Cetății din epoca în care a trăit, mergând prin spitale, îngrijindu-i pe răniți, ocupându-se apoi și de îngrijirea sufletului acestora, cântându-le... organizând concerte caritabile, slujindu-și țara cu armele sale: „pana, vioara și bagheta”.

Muzica lui Enescu apare și în filme artistice, cum sunt „The Royal Tenenbaums” (2001) și „Colonia îngerilor” (2011).

GELOȘI PE DUNĂRE

Paul KRIZNER

Gelozia e o boală tot mai vizibilă în ultima vreme, majoritatea suntem geloși și pe bun cuvânt, un gram de gelozie trebuie să existe în fiecare însă nu dusă la extrem, nu dusă până într-acolo încât să fim furioși de ce Traian a cucerit Dacia, sau atât de geloși încât să reproșăm că de ce te uiți la cer, crezând că te gândești la altcineva.

Gelozia face casă bună cu invidia și parcă se i-au de mână și se plimbă nestingherite printre inimile și mințile oamenilor făcându-i să suspecteze orice gest, orice pas, orice cuvânt, interpretându-l după câtă gelozie au ei.

Te duci pe stradă admiri ceva, ți se reproșează, stai pe terasă pierdut cu privirea, te întreabă la cine te gândești, mănânci și nu spui nimic deja iar e bai și uite așa gelozia distruge tot ce-i cade în cale.

Acum..., înțeleg că suntem geloși dar să ajungem să fim geloși până și pe Dunăre mi se pare prea mult.

Cunosc persoane, onorabile, vorba lui Carageale, care au ajuns la un nivel de cultură atât de înalt încât nimeni nu-i ca ei, și li se cuvine totul, iar în ultima vreme pandemia parcă i-a stricat de, postând cu aere de vedete, sau fețe de sfinți impotenți care cred că toți sunt păcătoși doar ei nu, sau oameni care se pierd în atâta știință și explicații încât uiți că i-ai întrebat care-i următoarea stație de tramvai.

Există parcă o isterie generală, parcă ne-am mânca unii pe alții, suntem invidioși până și pe semaforul care are o sigură față dar mai multe culori, am ajuns să fim geloși până și pe Dunăre că ea are trei guri și noi doar una. Nu mai avem liniștea seri de altă dată, trăim cu un stres continuu și parcă nu ne mai ajung orele de la serviciu, ne pierdem în detalii uitând că până la urmă totul se va termina, și atunci ce rost mai au toate.

Mă gândesc uneori unde e liniștea sufletului, unde e acea pace lăuntrică după care tânjim dar pe care nu o mai vrem, unde e acel loc liniștit din inima mea, oare așa repede am uitat de ceea ce ne făcea fericiți, și atât de repede am îmbrăcat haina isteriei, a geloziei sau a indiferenței față de suferința celor din jur.

Și totuși mulți au ajuns să fie geloși până și pe Dunăre!

LA O CEAȘCĂ DE CAFEA DUMINCA-OASPETELE NOSTRU

DIN SYDNEY, CU DRAG

Smaranda KAFKA

Povești din apele sudului Ni sa bula! Bula! Bine ați venit în Fiji! Aeroportul din Nadi îi întâmpină cu un zumzet de sunete și culori calde. Îmbrăcați în cămăși multicolore, cu flori de frangipani după ureche, un grup de indigeni le ieși în cale, urându-le călduros „Bine ați venit!” și cântându-le „Bula Maleya.” Vocile lor pline urmăreau linia melodică bogată în armonii scoase în evidență de percuția diligentă a degetelor pe niște tamburi cu fantă, corzi de chitare și ukulele. Obosiți după orele petrecute în avion, turiștii se opreau totuși o clipă și le mulțumeau, zâmbindu-le și ei, schițând recunoscători niște mișcări ondulatorii de dans, spre hazul băștinașilor.

Turiștii erau fericiți. Visul pe care și-l clădiseră de un an încoace, se contura. Prindea viața. Erau în Fiji. Abia așteptau să ajungă la resort, să vadă îndeaproape Marea de Corali. Să meargă pe plajă. Să facă o baie. Să se piardă în fericirea afrodiacă a localnicilor. Și mai ales să uite de unde au venit. De stres. Așa că se grăbiră să iasă cât mai repede din căldura aeroportului și se îndreptară spre autocarul cu plăcuța „Insula Likuri”. Șoferul stătea pe scaun și se uita la ei cum urcau unul câte unul, transpirați și gâfâind. Pe fața-i zâmbitoare apăru o expresie nouă care dacă nu însemna chiar milă, nu era departe de empatie.

Porni aerul condiționat spunându-le confidențial, așa cum spui un secret unor prieteni apro-piați „Îl pornesc acum, dar să știți că n-o să vi-l mai trebuiască! După o zi, două, o să vă obișnuți cu vremea din Fiji”. Porni autocarul și strecurându-se cu abilitate printre șirurile de mașini ce staționau în fața clădirii, ieși la șosea. Azi avea o cursă ușoară. Tot grupul de turiști era din Sydney și toți mergeau la același resort. Robinson Crusoe. Păreau oameni faini. Ară-taseră cam agitați când sosiseră, e drept, dar odată ajunși în autocar, se liniștiseră. Nu prea vorbeau între ei. În schimb, șoferul devenit dintr-odată ghid, începu să turuie. Despre oa-menii din Fiji. Despre temperatura din Fiji. Niciodată rece. Despre obiceiurile din Fiji. Des-pre resorturile din Fiji.

Era sigur c-o să le placă mult la ei. Când vru să le mai spună ceva și despre timpul din Fiji, nu mai apucă. Unul din pasageri îl întrerupse ridicând exasperat brațele în sus: „Oh nu! Asta, nu! Nu mă provoca frate!” și întorcându-se spre ceilalți, continuă: „să nu ne spună și despre timpul din Fiji, că explodez! Data trecută când am venit aici în concediu, autocarul nu a plecat la timp. Din ce cauză? Ce credeți? De vină era timpul din Fiji. Pe aceste insule niciodată nu știi la ce oră pleci, la ce oră vii, nemaivorbind să trebuiască să fi punctual la vreo întâlnire!” și dând a lehamite din mână, termină cu un: Bula!” la care ceilalți au răspuns amuzați „Bula!”

De la aeroport până la „Robinson Crusoe” unde stăteau ei, nu ar fi fost mult. Cel puțin așa li s-a spus. În realitate le-au trebuit câteva ore până să ajungă la resort. Călătoria a fost însă, interesantă. Aveau ce vedea. Autocarul trecea prin sate, printru culture de trestie de zahăr și câmpii largi, urmărind linia albastră a apei. Nu ar fi fost departe dacă nu ar fi fost zi de piață.

Drumul era ticsit. Zeci de motorete, furgonete și camionete transportau lăzi cu roșii coapte, coșuri cu legume sau fructe, cutii mari de carton umplute cu obiecte de artizanat și saci cu tot felul. Și dacă nici asta nu ar fi fost destul, furișându-se printre ele, veneau localnicii, fie pe jos, fie pe biciclete, toți încărcăți până la limita absurdului, ducând pe spate coșuri de paie pline cu salată, pere sau legume. Nici râul de lângă șosea nu era mai puțin aglomerat. Șiruri de canoe coborau încărcate cu marfă, pe râul Tuva în jos și se opreau doar la Market House. Devenise clar că bietul sofer nu avea nicio vină. Aveau ghinion. Nu nimeriseră cea mai potrivită zi să ajungă în Nadi! Dar cum nu există soare fără nori și nici lumini fără umbre, nici călătoria lor nu a fost tot timpul, neplăcută. Căci, așa cum mergeau, încet, aveau timp să observe pe îndelete multe lucruri din viața fijienilor. Casele rotunde din lemn de bambus, cu acoperiș de paie. Biserici albe la tot pasul. Vedeau cum erau îmbrăcați. Cum se purtau. Ce atitudine aveau față de turiști. Și asta din experiență proprie, nu din broșuri. Căci oricât de grăbiți erau oamenii, să ajungă la piață, când vedeau venind autocarul cu musafiri, se opreau din drum și în pofida oboselii evidente de pe fețele lor, îi grăiau cu multă căldură „Bula! Bula

–Am luat-o pe drumul bun, așa-i? întrebă un bărbat.

–Nu te mai osteni să-l întreb, el spune ce l-au învățat să spună. Și fără să-l întrebe nimeni, omul se apucă să povestească ce i s-a întâmplat lui când a mai fost odată, în vacanță în Fiji.

–Am vrut să merg la Suva. Nu era departe de resortul unde stăteam atunci. O plimbare de juma de oră. Nu știu cum s-a făcut, dar m-am rătăcit. Natural, am oprit primul localnic cu care m-am întâlnit să-l întreb pe unde s-o iau. Răspunsul omului m-a încurcat așa de tare că până la urmă cei de la resort văzând că se face seară și eu nu mă mai întorc, au sunat la poliție să mă caute. Măi fraților, să fiți atenți când întrebați localnicii de vreo direcție. O să v-arate cu mâna „ ia-o pe acolo” și gata! Te lasă în plata Domnului. Acolo poate să însemne 50 de metri sau 50 de kilometri în direcția respectivă. Asta a spart gheața și fiecare a început să spună ce aflase el, despre fijieni. După o vreme, un domn mai în vârstă, interveni și el în discuții:

–Ascultați fraților! Hei! Ascultați-mă și pe mine! Vocea lui puternică atrase atenția celorlalți.

Numai două vorbe. Am lucrat aici doi ani. Fraților, limba lor e diferită de a noastră. Să nu credeți că sunt indiferenți sau că nu vor să vă ajute. O să vedeți! Fijienii sunt unii din cei mai plăcuți oameni de pe glob, dar nu pot mai bine. E greu să primești de la ei un răspuns clar nu pentru că nu vor să vi-l dea, ci pentru că vocabularul lor are numai 10 mii de cuvinte. Așa că... La care ceilalți binedispusi de-acu', îi continuară vorba în cor: Bula! Ha, ha, ha.

Neînțelegând ce vorbesc turiștii între ei, dar văzându-i că râd, șoferul se simți dator să zică și el: „Bula! Ni sa Bula in Paradis!” [Bine ați venit în Paradis!] Și șapte zile au trăit într-adevăr ca-n paradis. Nu le-a lipsit nimic. Au fost răsfățați de gazde. De au ajuns să creadă că nu există nimic, mai frumos pe lume, ca Marea de Corali. Cele 333 de insule fijiene sunt înconjurate de cea mai caldă, cea mai pură și mai transparentă apă. Locuitorii sunt ospitalieri. Prietenoși cu străinii. Le sunt dragi copiii. Flora și fauna sunt fascinante. Plajele au un nisip alb și fin. Coastele sunt acoperite de păduri de palmieri. Reciful înconjoară insula ferind-o de furia oceanului iar fluxul și refluxul se joacă cu țărnul, după toanele lunii, aruncând bancuri de pești pe plajă.

Gazdele i-au plimbat prin lagune, arătându-le cu mândrie cum au crescut pământurile noi cu ajutorul japonezilor. Mangovrele. Oh, câte nu au văzut? Ce n-au făcut în cele cinci zile? Zilele au zburat pe nesimțite. Mai aveau doar două și gata, concediul!

Așa că gazdele le-au dat program de voie. Puteau face ce își doreau. Pentru unii plăcerea era de a înota, a face snorkeling în apropierea grădinilor virginale de corali. A face scufundări în adâncul mării, într-o lume tainică, plină de mistere, de culori și de viață. A se plimba pe plajă. Pentru alții, mai liniștiți, vacanța în Fiji însemna o serie de plăceri mai simple. Plăcerea de a locui într-o bură. Plăcerea de a-și lăsa mângâiate tălpile de atingerea caldă a nisipului, de a observa mișcările molcome ale broastelor țestoase, de a asculta cântecele pline de lirism ale corzilor de chitară a căror ecou se spârgea printre valuri, sau pur și simplu, de a sta cu un pahar de cocktail în mână. Prinși în magia locului, visau cu ochii deschiși cum: Marea săruta plaja. Mlădițele de bambus se onduiau sub adierea brizei. Florile exotice își dă-ruiau ca niște curtizane, cu dărnicie, tuturor, parfumul amețitor.

Ramurile palmierilor se legăneau cu mișcări încete și voluptoase enervând nucile de cocos ce amenințau să cadă în capul turiștilor de nu le respectă intimitatea. Valurile loveau stâncile spărgându-se-n mii de stropi spumânți. Papagalii îmbrăcați într-un penaj cu o multitudine de nuanțe de roșu și albastru se luau la braț doi câte doi și zburau aproape de colibe, curioși să observe ce se întâmplă în viața oamenilor. Doar păsările de apă, mai sfioase din fire, stăteau departe de oameni. Nu se aventurau adânc pe uscat. Rămâneau aproape de apă urmărind cu un ochi, turiștii ce se plimbau pe plajă și cu celălalt ochi scanând marea după hrană. Iar când apărea câte un pește mai dolofan prin preajmă, se aruncau ca o săgeată după el, ca apoi sătule să se așeze pe creas-ta valurilor lăsându-se legănate în balansoarul mării. Insula li se părea un adevărat paradis unde orice pasăre, orice pește, orice scoică avea de spus o poveste.

Vacanța în Fiji fusese plină de evenimente, petreceri, dans, muzică, băuturi, bufet cu fructe exotice, o varietate de delicatese, excursii prin insulele din jur, masaj pe plajă, sporturi cu mingea. Au rămas însă, și intrigăți de multe lucruri. Și în mod deosebit de felul cum viețile băștinașilor se împleteau cu cea a resortului și a musafirilor, fără însă ca acestea din urmă, să le afecteze modul ancestral de viață. Căci păstrau aceleași datini străvechi pline de ceremoniica și străbunii lor. Și

odată au și văzut pe viu ce înseamnă o asemenea ceremonie. Ceremonia Kava. Ritualul bătailor de palme, trecerea de la unul la altul, a unei coji de nucă de cocos umplută cu băutura i-a făcut să se simtă fijieni autentici. Asta, până când au gustat din băutura afrodisiacă și puțin sedativă, oferită de băștinași. Puțini din grup au îndrăznit să bea mai mult de o gură de kava. Căci băutura avea culoarea verzuie a unei ape mocirloase. Iar gustul?

Gustul era al unei ape după ce ai spălat vasele în ea. Câțiva mai aventurieri, știind că au stomac de struț și sunt rezistenți la băutura au vrut să arate că pot ține pasul cu localnicii. Dar dacă această licoare e băută fără probleme de indigeni, nu același lucru se întâmplă cu cei neinițiați. Căci dacă o ceașcă, le-a amortit doar gura și gâtul, e drept stârnind și ceva vise relativ clare și lucide, după alte 2-3 de cești abia mai reușeau să se ridice în picioare! Ce să mai și participe la dansul ritual din jurul focului! Au tratat ceremonia ca o curiozitate. Și atât. Căci pe lângă asta, nu puteau pricepe multe din ce vedeau pe acolo. Obișnuiți să trăiască într-o goană continuă, australienii nu pricepeau nici cum de băștinașii nu muncesc în resort, mai mult de 2 zile pe săptămână. Ziceau că le ajunge. Nici duminica nu lucrau. Mergeau la biserică, îmbrăcați frumos în haine de sărbătoare. Stăteau pe podea sau afară, pe iarbă, rugându-se și cântând.

Și mai era ceva ce nu pricepeau. Sportul ridicat la nivel de religie. Ori australienii, și ei, sunt oameni care iubesc sportul! Dar chiar așa ceva? Pentru fijieni, jocul de Rugby seven, se transformase într-o obsesie națională. Căci toți îl joacă. Oriunde și oricând. Chiar și în cele mai îndepărtate insule, pierdute-n Pacific. Toți joacă rugby. Și bărbații și femeile. Nemaivorbind de copii, care cum nu au mingi, că sunt prea scumpe, se mulțumesc cu nucile de cocos. Destinul i-a făcut să vadă ce se întâmplă când e în joc mândria națională.

În 28 iunie 2016, echipa națională de rugby urma să joace cel mai important joc din viața lor. În acea zi, timp de câteva ore nimeni nu a respirat în Fiji. Totul s-a oprit. Băncile au fost închise. Magazinele au tras rulourile. În ateliere s-au pus jos sculele. La universități nu s-au ținut cursuri. Ecrane uriașe de televiziune au fost instalate pe stadioane și în piață, pentru ca toată lumea să poată urmări meciul. Iar când au câștigat, s-a declanșat o isterie colectivă. Băieții lor le-au adus prima medalie olimpică. Oamenii au ieșit pe străzi cu steaguri în mână, cântând, dansând, felicitându-se unul pe altul. În resort, emoțiile au atins culmi neimaginabile. Fijienii erau mai mult decât extaziați. Lacrimile le curgeau incontrollabil pe fețe. Au așezat o mulțime de mese afară pe tăpșan și aduceau non-stop mâncăruri și băutura cât cuprinde. Se felicitau unii pe alții. Se îmbrățișau. Muzica era dată atât de tare că până și papagalii, obișnuiți cu oamenii, au luat-o la fugă departe de mulțimea dezlănțuită. Nu mai cunoșteau nicio limită. Copleșiți de nebunia din jur, de risipa de mâncăruri și băuturi împărțiate peste tot, un cuplu mai în vârstă, ieși din resort, discret să nu-și jignească gazdele. Dar sincer, nu mai puteau rezista. Se săturaseră de tot balamucul. Bun. Au câștigat. Bravo lor! Dar ce era mult, era mult! Câtă risipă! A doua zi, plecau din Fiji. Voiau să se bucure de ultima zi de concediu. Acum era cel mai frumos moment al zilei! Nu voiau să-l

piardă. Lumina crepuscului împlânzea toată suflarea insulei, îmbrățișând nisipul și marea și aprinzând cu sărutări pasionate cerul. Pe plajă, în afară de ei și Jony, un băiat din Fiji care locuia cu familia în Sydney, nu mai era nimeni. Din satul indigenilor ieșeau coloane de fum împrăștiind mirosuri puternice de condimente. În liniștea din jur, cu picioarele goale înfundate până la glezne în nisipul cald și mătășos, se simțeau minunat. Ce bine că plecaseră din nebunia colectivă declanșată de câștigarea meciului de rugby! Nu mai voiau să se gândească la ei. Ce vedeau acum, era ceea ce voiau să-și amintească din concediu. Țăsta era adevăratul Fiji! Restul... Frumusețea peisajului le aducea pace în suflete. Își continuară în liniște plimbarea pe plajă, uitându-se după scoici întregi, să-și facă un colier cu ele, să le amintească de vacanță.

Un grup de copilași le atrase atenția. Curios, dar nu se jucau. Stăteau nemișcați cu ochii țintă spre mare. Le-au urmărit privirea. Se uitau intens la o femeie care se cățara încet pe o stâncă. Înfășurat în jurul mâinii, femeia avea un fir de nailon cu un cârlig improvizat în capăt, în vârful căruia atârna un viemișor. Ajunsă sus, se așeză într-o poziție ce părea a fi bună. O văzură cum aruncă cu putere firul departe în mare.

La câțiva metri de țărm, în apa până la genunchi, stătea un puști mai mare cu o găleată cu pești, în mână. „Ce frumos!” exclamă doamna, fermecată de priveliștea ce se desfășura în fața ochilor. Se apropiară zâmbind de copii, când, auziră strigătul băiatului: „ka dua tale, I nau! Dua tale ka keitou vakayakavi kece sara!”

-Ce zice? întrebă doamna. Jony, ce e? Ce zice băiatul? întrebă doamna, văzându-l pe Jony, schimbat la față.

-Aă... Încă un pește, mamii! Ne mai trebuie doar unul, și avem toți! de cină! Îngăimă Jony, înghițând în sec. Un trăsnet să fi bubuit în preajmă și nu i-ar fi lovit așa! Totul se opri în loc. Marea îngheță. Nisipul îngheță. Sufletul le îngheță. Și, paradisul se transformă brusc în iad. Mirificele peisaje scaldate în lumina asfințitului își pierdură puritatea și inocența avută până atunci. Își pierdură farmecul. Își pierdură culoarea ce le dădea viață. Minutele se scurgeau încet, vrând parcă să contureze clar și pentru totdeauna, clipa în care peisajul înțepenise în timp și spațiu. Se treziră din șoc abia când îi auziră pe copilași salutându-i:

-Bula!

-Bula! răspunseră ei, automat... și roșii în obraji, cu privirile împlântate în nisip, se întoarseră pe călcâi și plecară târșându-și picioarele până la resort, uitându-l în urmă pe Jony. Niciunul nu scotea o vorbă. Așteptau un miracol să le șteargă din memorie cuvintele băiatului. Doamne, ce bine ar fi fost să nu le fi auzit niciodată! Dar vorbele copilului nu se mai puteau lua înapoi. Iar strălucirea ochilor lui negri nu mai voia să le iasă din minte. Gălăgia, hohotele de râs și mirosurile mâncare aduse de adierea mării, îi făcu să se înfioare.

Ni sa bula în paradis! Bine ați venit în paradis!!!

ALERG CĂTRE FERICIRE

Florina STANA

În fiecare zori de zi încep s-alerg,
Alerg cu gândul să-mi fac vise
Să știu de cum mă scol pe care drum să merg,
Să-mi realizez dorintele precise.

Îmi trec pe lista planurilor mele,
Dorința de-a ajunge fericit
Și tot mai mult să staruiesc în ele,
Că poate visul va fi-implinit.

Și ceea ce credeam de dimineață,
Că-mi va aduce ceea ce-mi doresc
Spre seară voi vedea o alta față,
Și tot nefericit mă regăsesc.

Cu cât mai mult și tot mai mult aleargă
Un om ce niciodată n-are multumire
Așa va alearga viața-ntreagă
Doar o găsi un strop de fericire.

Dar într-o zi pierdut n-a mea visare
Aud un cântec dulce aurit
Și văd o pasăre ce cânta tare
S-audă totți c-nseamnă fericit.

Și pasărea n-avea averi, palate,
De telefoane scumpe nici n-a auzit
Avea 'ntr-un pom un cuib micuț pe-o parte
Dar ea cânta un cântec fericit.

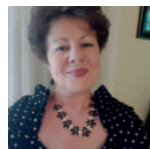
SPERANȚĂ

Alexandra SEBASTIAN

Dintr-un lan de grâu
Tot mai rămâne un bob
Pentru o nouă pâine...

FEMEIA CARE AM FOST

Daniela FORCOȘ

Am fost pulbere de stele,
un copac cu ramuri verzi fui,
plin de paseri , frunze și flori.
Un vânt năvalnic și rece
îmi răni trupul tandru ,
iar rădăcinile-mi surpă înlăuntru .

O acvilă fui , zburând în înalt,
cu aripile mângâind frunțile munților.
Un fulger negru cum un blestem ,le răni,
și nu fu vindecare pentru ele .

Am stat pe pământ și-am plâns
ascunsă între stâncile umede și reci ,
doar roua-mi ostoia foamea și setea .

Femeie am fost ,
nu mai știam să iubesc
ca niște cristale, lacrimi străluceau în ochi-mi
Tu ,cu tandrețe,
ai strâns una cate una mărgăritarele,
și ai sădit în pieptu-mi, o altă inimă.

Destinului , nimic nu-i pretind ,
nici aripi noi , nici ramuri fragede
nici rădăcini sau flori ...
Priveste-mă, și vei vedea câtă iubire ,
au dincolo de lacrimi, ochii mei

LA O CEAȘCĂ DE CAFEA DUMINCA

ADOLESCENȚII Scriu EBOOKURI.

„ORA POTRIVITĂ” – ARIANA PERO

O CARTE DESPRE IMPOSIBILUL DEVENIT POSIBIL

Carina A. BABA

Ce bucurie mai mare poate să aibă un dascăl decât aceea de a-și vedea elevii pasionați de materia pe care o predă acesta? Îi trece automat prin gând că lui i se datorează. Uneori i se datorează, alteori nu. Oricum, bucurie mai mare decât să îți vezi copiii (de la școală!) citind, fiind implicați, lăsându-se convinși de ceea ce le spui, este să îi vezi că se întrec în acte de creativitate.

Obişnuiesc să le spun că promisiunea e datorie curată. Le promisesem, la final de clasa a VIII-a, o carte. A noastră. Promisiunea nu a fost îndeplinită. Încă. Dăm vina pe pandemie, dar știm, iar dacă nu știm... învățăm din/în „Ora următoare”, că imposibilul se poate preface în posibil, în anumite condiții.

Astfel, clasa a IX-a a început (și s-a sfârșit) în forță. Parteneriate, proiecte, concursuri. Nimic nu ne-a scăpat. Copiii mei au început să citească mai mult, să scrie mai mult, să traducă nuvele din limba engleză și, iată, Ariana Pero a îndrăznit să scrie nu o compunere de 300 de cuvinte („Doamna profesoară, în test scrie 150-300 de cuvinte! De ce spuneți că trebuie să scriem TREI SUTE DE CUVINTE?!?”), ci o carte întreagă. Jumătate de an a scris. Intens. Mi-a trimis textele pe WhatsApp. Le-am strâns cu grijă, neîndrăznind să cred că vom ajunge în luna noastră, luna august, lună de vacanță, să finalizăm acest extraordinar proiect.

Am citit cartea Arianei cu sufletul la gură. Consider că poate, oricând, să completeze un curs de formare și perfecționare a cadrelor diactice, atât de multe se pot învăța din povestea ei, o poveste reală.

A(r)iana ne povestește, cu umor, de întâmplările prin care a trecut în școlile din Franța și din România, dar subliniază cum detaliile neluate în seamă în vremea copilăriei au avut impact asupra vieții ei, ca și cum ar fi fost cheile de boltă ale destinului.

Lucrurile se leagă firesc, decizia ei și a medicilor de a renunța la înot, fiindcă apa din bazin are prea mult clor, duce la un sport alternativ, la escaladă. Ariana, în carte – Aiana, nu a fost încântată de acest sport, abia în ultima zi la sală simțind „egalitatea” cu ceilalți și „împlinirea” sufletească. Prinsă în mrejele cățaratului, considerând însăși viața „un traseu pe care trebuie să îl parcurgă”, adolescența a fost plăcut surprinsă să descopere la Arad o sală cu panouri de escaladă. Mergând constant să se cațere a putut retrăi cele simțite în ultima zi de

sală în Franța. Desigur, „lucrurile lucrează împreună” spre binele nostru, astfel că a rămas doar un pas până când s-a produs întâlnirea dintre Ariana și Răzvan, dintre Ariana și Claudiu și dintre Ariana și Ana. Echipa Climb Again. În acel moment, Ariana a trecut la un alt nivel. Din toate punctele de vedere.

Vă invit să pătrundeți pe cărările sufletului ei, împătimit de munți, de păduri, de escaladă și, deși nu scrie nicăieri în această carte, de muzică folk, fiindcă toate merg în aceeași direcție: depășirea obstacolelor, cucerirea munților și bucuria muzicii... nu degeaba, deviza ei a devenit poezia lui Nichita Stănescu, „Sunt un om viu”: „Sunt un om viu. / Nimic din ce e omenesc nu mi-e străin. / Abia am timp să mă mir că exist, / Dar mă bucur totdeauna că sunt.”

SEMN DE CARTE

TOAMNA

Teodor Groza DELACODRU

Trist e codrul și suspină
Toamna frunzele îi fură
Liniștea nu-i mai disturbă
Greierii cei buni de gură.

Plâng de vânturi chinuite
Crengile spre cer cătânde
Și în ochiuri de izvoare
Tremur-apele curgânde.

Geme un gorun de-ai noștri
De ger sec la rădăcină
C-a venit toamna târzie
Dar și iarna o să vină.

Au încărunțit de brumă
Pajiști, pâlcuri și poiene
Sorele-i cu dinți și rece
Vântul bate în catrene.

MAȘINA TIPOGRAFICĂ

POVESTEA DIN TRAMVAIUL NR. 7 CĂLDURĂ DE MAMA FOCULUI, NU ALTĂ...

Gheorghe HODREA

Dom'le! Gata! Sunt pregătit de o nouă călătorie cu tramvaiul nr. 7! Chiar că sunt pregătit, deși afară s-a încins o căldură de mama focului, nu altă. Și ce dacă e cald, îmi zic mie însumi, nu am decât să-mi pun o pălărie pe cap, cămașa albă cu mânecă scurtă, pantalonii gri-subțiri, de vară, iar în picioare perechea de sandale ușoare, primită de la vecinul Căciuloiu, de la trei, cadou de ziua mea de acu trei ani, că zice că el are o întreagă colecție. Că tot veni vorba de el, mare trombonist și Căciuloiu ăsta! Ia auziți cum m-a făcut din vorbe: ba că sandalele ce mi le-a dat sunt cumpărate de la magazin de firmă... ba că ce dacă-s ușor rodiate la tălpi?, 'or fi fost probate de multe ori... ba că iată cât ține el la mine, dându-mi sandale de calitate... ba că una, ba că alta... Ca să aflu eu alaltăieri, pe căi ocolite, desigur, adică de la sora cumnatei lui care e vecină cu tatăl unui fost coleg de-al meu de muncă, cum că duminică de duminică vecinul Căciuloiu semnează condica de prezență la Ocico Piaț, cumpărând la preț de nimic sandale pe care, după ce le înviorează acasă cu tot felul de soluții și creme, le vinde pe după blocuri, la te miri cine. Dom'le! Cu toate că sandalele mele parcă poartă semnătura Pommy Tilfiger, abia după ce aflai că-s de mâna a doua îmi adusei aminte că parcă-parcă mi-au cam dat târcoale degetelor de la picioare niște mâncărici, la prima purtare. Oricum, după ce m-a prins cu ele o ploaie grozavă, ceea ce m-a făcut să le dau prin mașina de spălat, s-au dus și mâncăricii, dar și culorile sandalelor, la braț cu o cataramă ruptă. Dincolo de toate acestea mă macină o întrebare: cum de vecinul Căciuloiu face comerț cu sandale și de ce nu comercializează căciuli?

Dom'le! Să revenim la cele începute! Fără a poposi îndelung la cele ce țin de îmbrăcăminte, amintesc totuși că de pălărie nici urmă, cămașa albă cu mânecă scurtă nu s-a lăsat aflată, iar pantalonii gri-subțiri, de vară, intraseră între timp la apă. Așa că am încălțat rapid sandalele, cu catarama reparată, tot între timp, îmbrăcând o cămașă cu mânecă lungă și o pereche de pantaloni la nimereală. Că mi-a și zis vecina de la parter, grasa: - *"Bravo, ai stil, vecinuțule!"*. 'Oi fi având, n-oi fi având stil, habar n-am, probabil că da, din moment ce câțiva tineri, la colț de stradă, au mormăit printre zâmbete ceva de genul: - *"E cool, tataia, frateee!"*.

Eh, uite așa, cu sandale de firmă și cu cămașa galbenă, înflorată, lăsată tinerește peste pantalonii verzulii, am urcat în tramvaiul nr. 7. Dom'le! O căldură în vagon, de te lua cu ameteți cât ai zice jar. Ce era să fac? M-am așezat pe unul dintre multele scaune libere și, la drum! Însă, n-am apucat bine să parcurgem distanța dintre vreo patru stații, că în vagon s-au și petrecut fel și fel de ciudățenii. Pentru început o femeie ce da binișor peste una sută douăzeci și cinci de kilograme, cu ochii bulbucați, îndreptați prin geam spre înafara tramvaiului, a început să strige

cât o ținea gura: - “*Țuculeee! Ia mâna de pe ea, nemerniculeee! Țuculeee! Las' că vii tu acasăăă!*”. Între timp, tramvaiul aluneca lin pe șine, spre înainte, în vreme ce doi tineri îndrăgostiți, de pe trotuar, se uitau năuci după femeia ce da binișor peste una sută douăzeci și cinci de kilograme, ce îndrepta spre ei gesturi amenințătoare.

Dom'le! Nu s-a liniștit bine femeie ce da binișor peste una sută douăzeci și cinci de kilograme, că un bărbat, așa cam pe la a treia tinerețe, s-a trezit brusc din moșăiala blegească care pusese stăpânire pe el cam de vreo două stații și a început să zbiere: - “*Portofeluuu! Prtofelu' meeeu!*”. După care a sărit în picioare ca ars trecând de la un călător la altul și zicând: - “*Mă! Care mi-ai furat portofelu'? Tu, mă? Sau tu?*”... Un scandal ce s-a iscat, de toată frumușețea, încât vatmanul, speriat ca de moarte, a oprit brusc tramvaiul. Când mai că pusese stăpânire pe noi toți un soi de milă amestecată cu deznădeje, că deh, bietului om i se furase portofelul, un ceferist bine clădit, pe fața căruia curgeau râuri de transpirație izvorâte de sub chipiul ce-l purta reglementar, aruncă spre păgubit o întrebare vulpească: - “*Și ce valori zici că ai avut în portofel?*”. La care păgubitul, cu vocea stinsă, a răspuns devastat: - “*Cinci lei, domn' cheferist! Doar cinci lei!*”. Dom'leee! Un vuiet de indignare a răbufnit din toți călătorii care gata-gata era să-i încingă păgubitului o bătaie ca la hoți. Noroc tot cu domn' cheferist, care a scos o fluierică, a suflat scurt în ea de trei ori, apoi a zis răspicat: - “*Liber pe linia unu!*”. Și uite așa, tramvaiul a reînceput să aluneca lin pe șine, spre înainte, în vreme ce noi toți am pus mână de la mână, care 10 bani, care 50, adunând cât ai zice chetă cinci lei pentru păgubit.

Dom'le! În vreme ce în difuzoare se auzea un cântec lin de vioară, tramvaiul se apropia încet-încet de centrul orașului, iar căldura din interiorul lui începu să crească repede-repede. Când la un moment dat vatmanul a început să comande strigând, sau să strige comandând: - “*Stimați pasageri! Puneți-vă centurile! Intrăm în zonă de turbulență!*”, apăsând apoi strașnic pedala accelerației, mi-am dat seama că cedase psihic și el, de la căldură. Na, mi-am zis, și-a trebuit plimbare cu tramvaiul nr. 7! Între timp, eu, am reușit, totuși, să-mi îndrept capul spre stânga. Când colo, ce să vezi? Adică să văd, că ceilalți călători stăteau cu capetele aplecate spre genunchi, ca la aterizare forțată! Dom'le! De pe trotuarul din stânga, o femeie brunetă, cu rochie extrem de multicoloră, îndemna câțiva copii extrem de bronzăți, zicându-le: - “*Ando kaşt dilabal cirikli!*”, adică “*Paseria cîntă-n copac!*”, traducere făcută instantaneu de către domnul cheferist, că zicea că știe limba, din copilărie, de pe stradă.

Eh, la un imediat alt moment dat, fără de veste, copiii au început să bombardeze tramvaiul cu cartofi. Norocul a fost că erau stricați, așadar cam moi, că altfel spărgeau geamurile tramvaiului. Când mai că eram ieșiți din perimetrul câmpului de tragere, s-a ivit un cartof sănătos și ghiduș, care a intrat rapid pe unul dintre geamurile deschise din partea stângă a vagonului, s-a îndreptat amenințător spre capul domnului cheferist, i-a intrat sub chipiul purtat reglementar, după care i l-a umflat și duuus a fost, printr-un geam deschis, de pe partea dreaptă a vagonului. Na, în momentul acela domnul cheferist a sărit în picioare strigând: - “*Ce mă*

faaac? Că-l am pe inventaaar?”. La care păgubitul de portofel și-a ivit capul de pe genunchi și i-a zis: - *“Lasă domn cheferist, ți-l dau pe-al bunicului meu, fost șef la gara din Cloșnița, că îl am la naftalină!”*.

Dom'le! Degeaba a suflat domn cheferist în fluierică semnal de oprire, vatmanul a trecut cu tramvaiul prin stații, culmea – pe un verde continuu al semafoarelor, ca trenul prin gară și nu s-a oprit decât în cele din urmă, în depou. Acolo a deschis ușile tramvaiului și înainte de a o lua la sănătoasa ne-a zis apăsător: - *“Gata! Am aterizat! Scapă cine poate!”* Și duuus a fost în fugă, cu tot cu cei doi câini ai portarului, spre gardul din capătul depoului, pe care l-a sărit sprinten, de cât ai zice tampon nu l-am mai văzut. Noi, călătorii, ne-am împrăștiat care spre unde, către domiciliu. Și era o căldură, de mama focului, nu altă. Greu am ajuns acasă. Norocul meu a fost că mergând pe sub pomii ornamentali și pe la umbra clădirilor mi-a ieșit în cale un magazin mixt, de la care am cumpărat o sticlă cu apă minerală, de m-am răcorit. M-aș fi oprit la o terasă, la o bere, doar că nu am cutezat, deoarece de la una dintre mese, fostul meu profesor de matematică, Matei Matica, mi-a făcut semn cu degetul arătător de la mâna dreaptă, zicându-mi: - *“Treci acasă și-ți fă temele, leneșule!”* Abia ajuns acasă, am înțeles că vatmanul s-a crezut comandor de avion atacat, femeii brunete, cu rochie extrem de multicoloră i s-a părut că soțul cântă cu vioara în tramvai, iar eu nu aveam cum să-l întâlnesc pe fostul meu profesor de matematică, deoarece de multă vreme e plecat în lumea problemelor rezolvate definitiv.

Dom'le! Ce ți-e și cu o așa grozavă căldură, nu?

SEMN DE CARTE

Eugenia PONTA PETE

Celest

De ce-ai întins bolta într-atât
că n-o pot cuprinde
și la numărătoare
mereu îmi scapă câte-o stea?

Nocturnă

Stelele
și-au închis pleoapele
să nu le între noaptea
în ochi.

MAȘINA TIPOGRAFICĂ

BACI GHIURI A LU' HĂMFĂU' PRINDE PEȘTE

Ioan Alexandru ARDELEAN

Amu, nu știu dacă vă place să prindeți pește, să spun drept mie m-o plăcut numa că s-or cam dus puterile mele, așe că m-am lăsat de prinsu' peștelui. Carnia de pește îi tare bună, doctorii zăc că te face mai diștept, nu știu, no ce știu îi că-mi place carnia de pește.

Am on nepot care pterde multă vreme la prins pește, are bâte drepte și lunji, pă care-s prinsă niște roți cu manivelă care dapănă fir de nailon. La capătu' firului leagă cu ceva nod spețial on cârlig și mai spețial, care zăce el, prinde peștile numa dacă trece pă lângă cârligu' acela. Tare bun m-ar fi și mie unul de aeista, numa-l pun lângă jireada di paie și traje sângur paile afară, numai trăbă să mă ostănesc io și să hățasc paile, că-s tare îndesate. Eh nepotu' aiesta, care prinde pește, mai vine pă goștie pă la mine și-mi aduce câte on pește de tri-patru chile. Îi faină ce să zăc, numa că-i cam gras, când îl pui pă blid cură unsoarea după iel, nepotu' zăce că-i crap și așe-i soi' aiesta di pește mai grăsuț. Io zăc că peștile aiesta îi ca și omu gras, mănă pre mult, are mâncare multă și nu să mai gată, nu să ostănesc s-o coatie, peștii pă care îi prindiam io nu ierau grași, numa carnie aveau, nu unsoare, da, amu ce să faci și ce să zăci, vorba cee bătrâneasă „calu' de dar, nu să coată la dinți”.

În tănărețale mele prindiam pește în mai multe feluri, aveam on niam care era ciurdar, adicate iel ducia vacile la păscut pă siti și le adăpa câteodată la Topilă. Când avia gându' aiesta străga păstă gard să mă duc cu cocia la amniaz să-i duc mâncare, io știam că-i rost de pește, așe că la vremea amniazului ieram la Topilă. Pînă vinia Mitru a Boului, niamu' mneu, io trăjiam cocia la umbră și lăsam caii să pască, bunînțales după ce-i împetecam, apoi mă scăldam în apa curată și caldă, apa nu era prea afundă, cam on metru-on metru și jumătate. Când ajunjia unchiu' Mitru mă străga și-mi spunia să ies din apă că trece cu vacile pă partia cealaltă. Cum apa nu era mare una-doauă vacile treceau dincolo, apoi viniau și năpoi, apa cee curată și limpede tătă să tulbura și după o jumătatie di cias ieșau la suprafața apei pești cu foalile în sus. Mă băgam în apă și strănjiam doară on loitrar de pește, mănca tătă ulița și tătie niamurile noaște, nu-l țânjiam că să străca iute. Unchiu' Mitru nu să băga cu vacile prea dies în apa Topilei, zăcia iel că lasă peștii să crească...

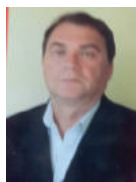
Tăt la Topilă mai meriam cu pretinii și prindiam pești cu hălău', amu poate nu știți ce-i acela hălău, îi o on fel di neț lung de doi-tri metri și lat cam de on metru și are la capite doauă bâte. Nu prindiam mult pește, daaa, prindiam!

Un alt soi de pește care tare-mi place îi știuca, numa că îi tare greu de prins, prăbăleam s-o prindiem și cu hălău, numa că de multe ori rupia hălău și scăpa. Carnia di știucă îi tare bună, are on gust dulce și unsoare n-are nimic. Pă cât îi de bună carnia, așe-i de greu de prins! Știuca îi on pește care mămcă alți pești, iea stă aleșu și când vedie on pește care i să pare bun de mâncat îl prindie și-l înghițește. Are capu' turtit și gura lată ca la rață, hmm, îi plină di dinți ascuțâți care retează și jejitu', limba știucii are și ia dinți, așe că trăbă să te ferești de gura asta, mușcă rău. Ei, da, carnia de știucă fiind plăcută gustului mneu umblam să prind știucile, daa, cu mare grije.

La Macea, pă siti, adicate pă pășune, nimaș, iestă mai multe cănale, unu' dintră iele, noi l-am numit „Cănălici”, apa nu era mare, doară cam on metru și pă iel creștea șovaru' și pipirigu'. Dacă nu prindiam știucă, umpleam cocia cu șovar și o duceam acasă și împletiam rogojini pă care le folseam inde era nevoie, când era frig acoperiam caili cu rogojinile...mai târzău, primăvara cuperiam palanturile noaște.

Știucile stătiau la pândă în umbra șovarului și a pipirigului și așteptiau să vină mâncarea, io mă dădiam jos din cocie și mereoaș mă uitam după știuci, apoi cu coșara de paie fără fund săriam pă știucă. Băgam brânca în coșară și când dădiam de știucă o prindiam și o azvârleam afară din apă, făciam ast cât mai iute să putia, nu care cumva știuca să mă muște, ori să mă lingă cu limba plină de dinți.

Amu ce să zâc, iera tare greu să prinzi pești în tânărețele mele, da nu mă lăsam și iaca așe puniam pă masă și carne de pește, poate de aceea la Macea or fost oameni hunsuți. Sculile mele de pescuit pă vremia aceia or fost ciurda de vaci, coșara de paie și hălău', nu prindiam pește cu băte lunji și cărlije legate cu nailon, spețiale, atunci era greu de prins peștile, daa, era bun, bun.... fără pic de unsoare, numa carne albă și bună, tă' să mânci. La Macea tăt diauna or fost oameni diștepț, daaa, ca amu, niciodată!

SEMN DE CARTE

SERENADĂ

Radomir KARKUS

Printre ramuri de mesteceni,
Vântul bate-ncet și lin,
Răspândește serenada,
Care ție vreu s-o-nchin.

Dacă pasăre aș fi,
Mi-aș face cuib în inima ta,
Să zbor cu tine, zi cu zi,
Să mă primești în viața ta.

Dacă aripi aș avea,
M-aș înălța la soare;
Voi aștepta chemarea ta,
Și dulcea-ți sărutare.

Iar, de nu te voi găsi,
Voi zbura, pierdut, în noapte,
Liliecii-mi vor fi frați,
Prietenii buni până la moarte.

MAȘINA TIPOGRAFICĂ

ZUMZET DE RUGINĂ ȘI MINCIUNĂ

Iuliu Cezar STURZA

Încă nu m-am hotărât care a fost prima greșeală.

Cu siguranță nu a fost venirea acasă. Am lipsit ani întregi din orașul meu natal. Tânjeam după o plimbare lungă pe bulevard. Voiam să retrăiesc zilele adolescenței când băteam la pas acea stradă pentru a ajunge la școală sau la film. Cu inima strânsă chiar speram să găsesc toneta cu înghetată așezată în fața bătrânei catedrale.

Dar visele de multe ori sunt doar sloiuri de gheață care păstrează clipele fericite. Realitatea mi-a apărut ca un deșert. Cinematograful a fost închis și a rămas în paragină. Multe magazine din centru au fost fie închise, fie vândute. În locul ceasornicăriilor sau anticariatelor avem săli de jocuri și magazine second hand. Faptul că printre dalele montate cu mai puțin de cinci ani în urmă răsar fire de iarbă trădează oboseală.

Poate prima greșeală a fost că m-am oprit. Eram îngropat în gânduri, străduindu-mă să mă mut în vremurile frumoase și să ignor ruina ce mă înconjură. Dar am aruncat ochii într-o vitrină. Era un magazin de haine, o croitorie la comandă. I-am văzut chipul. Stătea la tejghea, cu mâinile ridicate pentru a privi atentă stofa ținând un ac între dinți. Ochii ei căprui străluceau ca acum treisprezece ani. Am intrat fără să stau pe gânduri. Nu am plănuit un discurs, nu am venit cu vreo replică isteată, ci pur și simplu m-am oprit în prag și m-am holbat la ea. Ea și-a ridicat ochii și m-a cunoscut imediat. Tăcută, a lăsat bucata de material jos și a venit înspre mine. Ne-am îmbrățișat.

Și-a luat o pauză de aproape o oră și am vorbit. Erau multe poduri care trebuiau reparate. Am reușit să ne facem înțeleși. Ultima dată ne-am despărțit țipând unul la altul și întorcându-ne spatele. Acum îi puteam ține mâna catifelată în a mea. Au fost tăceri, jumătăți de cuvinte și îndoieli. Dar de ce nu puteam vorbi despre viitor? Părea să zâmbească, deși acel gest era la fel de misterios ca și cum ar fi ieșit din mâna lui Da Vinci.

Am hotărât să ne întâlnim la cinci, la vechiul turn de apă. Eram pe fugă, a doua zi aveam de mers în orașul vecin să închei niște socoteli. Doar azi puteam fi împreună. I-am adus un buchet de lalele, cum îi plăceau ei. Piața turnului era părăsită. Băcănia, croitoria, librăria erau închise, ușile ascunse în spatele unor grilaje. Chiar și cele două blocuri păreau neîngrijite. Iarba creștea în voie, ferestrele de la parter sparte, pereții mângâiați cu desene.

Am așteptat până pe la șapte și jumătate. Stând pe bancă și privind la plăcuța ruginită pe care era înșirată istoria turnului. Ușa acestuia a fost zăvorâtă cu decenii în urmă. Acela era adevărul ce ardea la fel de tare ca soarele canicular. Mi-am dat seama că nici florile nu mai erau proaspete. Le cumpărasem de la o florăreasă ce și-a întins marfa pe trotuar. Mi-a spus că sunt de soi bun și rezistă mult timp. Nu mi-am dat seama că deja erau pe jumătate ofilite.

Le-am aruncat la coșul de gunoi. Am plecat cu mâinile în buzunar, pe jos, înspre stația de autobuz. A doua zi am plecat din oraș. M-a sunat peste două săptămâni scuzându-se. Îi recunoșteam vocea, dar tonul suna fals. Sau, poate auzeam adevărul pentru prima dată. Am mai flecărit ca doi străini ce se-ntâlnesc în tren. Apoi ne-am spus la revedere. Atât ne-am mai rămas de făcut. Poate greșeala mea a fost să cred că timpul uită să treacă.

EPIGRAME

Maria AIFTINCĂI

Paznicul la ceapă

Ce frumos mai doarme
Să nu fie supărat
Ceapa-n gradină
Nu s-a numărat.

I-a furat toți sacii plini
Paznicul cu al lui destin
Că nimeni nu-l întreabă
Dacă-i paznic, de ce doarme.

Un cioban ce nu-și adapă oile

Când intram la oi
Ne miram cu toții noi
Erau grase și frumoase
Dar de sete că, crăpase.

Nu lăsa oile așa
Rău doare inima
Nu au gură să grăiască
Dă-le apă ca să crească.

Un tânăr ce umblă hai-hui

De ce măi băiete
Te ți tu după fete
Toată ziulica nu faci nimică
Dar îți place țuculița

Tot te juri și spui la toți
Că nu bei, că nu poți
Ești bolnav și rău te doare
Nu mai poți de supărare.

Constructorii ce risipesc

Dacă toți ar fi atenți
Ca risipă să nu fie
Și la muncă înfrățiți
Într-un an, blocuri o mie.

Ce bine-ar fi să avem
Constructorii fără risipă
Case unde să ședem
Că ce-i mult la toți strică.

Șantierul nu-i comerț
La mulți le e pe plac
Să nu mai fie hoți
Polițiștii le dă de hac.

Omul ce este leneș

Când e vremea de lucrat
El se duce la culcat
Doarme la umbra de nuc
Și de lucru n-are gând.

Dacă-i dai o prăjitură
Malfăe din a sa gură
Dacă-i dai sa taie lemne
Zice că nu are vreme.

Femeia leneșă

Bărbate să-ți spun ceva
Am lucrat destul grădina
Mă bag în casă, stau la umbră
Că tu mi-aduci bani-n pungă.

Casa nu este curată
Că am stat mult la poartă
Și am vorbit cu femei
Pot pune sare-n gunoi.

SPECIAL

LA ÎNĂLȚAREA UNUI COLONEL.... CONSEMNĂRI...

Florica R. CÂNDEA

Motto: „Nimic în lume nu-i mai sfânt
Și mai frumos pe-acest pământ
Decât să mori ca luptător
Înfășurat în Tricolor”
(P. Cerna, Șoim român)

Legănați de aceste versuri, îngânate de renumita interpretă Veta Biriș sau de Corul „Glasul Bucovinei”, de alte Grupuri muzicale celebre românești, vom aduce, prin scris, câteva Elogii celui plecat, colonel (r) dr. lect. ing. Constantin Avădanei.

La Ceasul amiezii, orașul patriarhal de sub munte, nu departe de Aripa lui Aurel Vlaicu, Geoagiu, a avut loc, la Biserica Sfântul Nicolae, Ceremonialul Prohodirii unui Mare Om, Patriot, Om de mare simțire românească.

Născut la 8 aprilie 1953, în Bucovina, sat Cotu Băii, comuna Fântâna Mare, Constantin Avădanei s-a stabilit în Ardeal, la Cugir, prin prisma profesiei de ofițer, inginer militar la Uzina Mecanică Cugir.

După o frumoasă carieră fundamentată pe principii solide de cunoaștere, s-a retras la Geoagiu.

Vestea trecerii sale în eternitate a zguduit lumea oamenilor care i-au urmărit cariera și devenirea sa.

Bisericuța, cât o Mănăstire de Suflet, a devenit neîncăpătoare pentru Marea de oameni.

I-au fost alături cele două fiice, familia din Geoagiu, familia din Bucovina, rude, prieteni, vecini, camarazi, un grup de oameni de cultură din Arad (fam. prof. univ. dr. Anton Ilica, Maria Aiftincăi, rapsod popular din Vladimirescu, de obârșie din Grămești, Bucovina, Mircea Boran, Paul Krizner), precum și foarte mulți cunoscuți, semn că Ființa umană a Colonelului, acum Trup fără suflet, a iluminat, prin Icoana Sa umană, Modelul unei Stele care a răsărit, greu de ajuns doar pe cale eminesciană!

Ceremonialul funerar a fost unul de mare emoție spiritual-religioasă (săvârșit de doi Părinți Preoți, părintele Pușcașu Doru și Balea Călin), dar și unul de Mare Înălțare sufletească și de un Înalt Civism.

Evlavia duioasă a slujbei s-a îngemănat cu Solemnitatea Gărzii de Onoare și a Salutului.

La căpătâiul Marelui și respectabilului Plecat au ars Candelile de jad și jar, căci Soarele a luminat frunțile și a brăzdat cu lacrimi îndoliata asistență. Printre cei

profund marcați de conducerea pe ultimul drum a camaradului Constantin Avădanei au fost și oameni de seamă și personalități. (Doamna Gabriela Filipescu, Alba Iulia, domnul inginer col. Constantin Budereș, Cluj)

Răspunsurile liturgice au fost date din Strana Amintirilor de Paul Krizner din Arad, alături de cantorii locali.

O Lecție de Mare Civism cu reverberații liturgice de slavă întru Cel Plecat și murmur de clopot a însemnat Însmormântarea.

A lipsit, poate, Glasul Unui Mare Patriot, Constantin Avădanei, cugireanul strămutat în Geoagiu, care nu uita nicicând să ofere, din Modelul Său, Demnitatea, Respectul față de Instituțiile locale (Biserica, Primărie, Școala, Liceu Militar Alba-Iulia, Veterani ș.a).

Pentru Muntele de Om strămutat în Munte de Flori au vorbit, ca un Ultim Bun Rămas, Personalități ale Locurilor din Alba-Iulia și din Cugir care i-au conturat în frumoase și alese cuvinte personalitatea: col.(rtr) Panduru Nicolae (președinte Filiala Alba ANCMRR), Cioica Maria, președintele ASTRA, Voicu Aurel (fost primar al orașului Cugir), dar și domnul Ioan Godja, președinte RTV Unirea Viena, cu participarea personalităților care i-au fost prieteni de suflet și camarazi.

Geoagiu, orașul apelor vindecătoare ca un Mir, a fost Cutremurat și Tulburat Frumos. O Pagină Unică s-a fost scris în Istoria localității, pentru cei de azi și generațiile viitoare! O Lecție!

Dar... cine o va mai preda?

Ziua Despărțirii colonelului(r) dr. ing. Constantin Avădanei (membru UZPR - filiala Alba) de Patria Pământească și pregătirea pentru Zborul spre Patria Cerească, va rămâne o Tristă dar frumoasă Amintire de Duh.

Unitatea Militară 01794 Deva l-a întâmpinat cu Onoruri Militare la ieșirea din Cetatea Domnului, iar în Cimitir, în murmur de trompetă... Silence... au fost trase salve de foc!

Cerul s-a deschis, lacrimi s-au prelins când sicriul cu trupul neînsuflețit și înfașurat în Tricolor a fost coborât în mormânt.

Un ultim omagiu și flori să vegheze recea țărână din care colonelul lua câte un pumn ori de câte ori descindea printre românii săi din țară și din diaspora! Să fie ca un boț de humă ca-n poveștile lui Ion Creangă, de la Fălticeni, de unde era descălecător Marele Român - Patriot, devenit acum un Erou Nemuritor.

Slavă celui dispărut în tăceri, Veșnică Pomenire!

Vrednică de amintire!

Arad, 10 iulie 2021

Semnează în această ediție

MARIA AIFTINCĂI	PAUL KRIZNER
IOAN ARDELEAN ALEXANDRU	LAZĂR MAGU
CONSTANTIN AVĂDANEI	ADINA MATEI
CARINA BABA	NICOLAE NICOARĂ-HORIA
CAMELIA BELEI	IOANA NISTOR
LUCIA BIBART	MIRA ODAGIU
MIRCEA BORAN	EUGEN PĂDUREAN
SEBASTIAN BURNAZ	EUGENIA PONTA PETE
FLORICA R.CÂNDEA	ANASTASIA SOLOMIE
DELIA CHEVEREȘAN	ALEXANDRA SEBASTIAN
OVIDIU CORNILĂ	FLORINA STANA
LIVIA CIUPAV SFARAILA	ALEXANDRA STAN
IOANA CRIȘAN	VANGHEA STERYU
ANCA DRILĂ	ADELINA STOENESCU
TEODOR GROZA DELACODRU	LORENA STOICA
CĂTĂLIN DRĂGAN	BRIGITTE TODORAN
DOMNICA FLORESCU	IULIU CEZAR STURZA
DANIELA GUMANN	ALEXANDRA TUDORESCU
GHEORGHE HODREA	LOREDANA TUDORESCU
CARINA A.IENĂȘEL	IOAN TULEU
ANTON ILICA	HORIA TRUȚĂ
VALERIU ILICA	TITINA NICA ȚENE
SMARANDA KAFKA	IONUȚ ȚENE
RADOMIR KARKUS	FLORIN ȚENE

Coperta IV conține producțiile editoriale 2021.

Revista Gutenberg precizează:

Vă rugăm să expediați materialele pentru luna decembrie 2021 până în data de 15 octombrie la următoarele adrese de email candeafoare@yahoo.com, tel. 0745263205; carina.anqa@gmail.com; tudlore@yahoo.co.uk

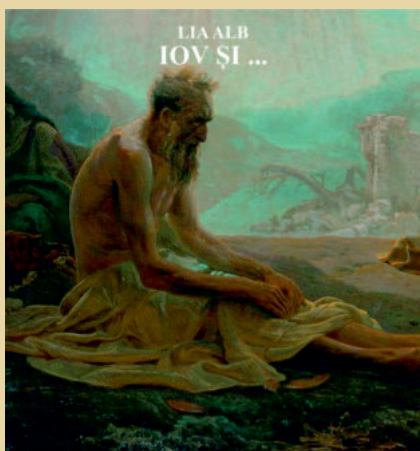
Materialele vor fi însoțite de o fotografie a autorului tip buletin, conținut o pagină A4, scris cu font Times New Roman, caracter de 12, text corectat cu diacritice.

Vom publica doar materiale inedite, cu trimitere la o sursă bibliografică (exclus internet sau webografie). Manuscrisele nu se înapoiază. Revista Gutenberg - Universul Cărții găzduiește opinii, creații sau înregistrări ale autorilor, din segmente culturale, cotidiene, mozaic, panoramic etc, dar responsabilitatea conținutului fiecărui text, aparține autorului în exclusivitate.

Materialele în excedent vor fi luate în seamă pentru viitoarele ediții cu precizarea expresă de a nu se depăși conținutul unei pagini A4.

Colegiul Editorial - Redacțional

Foaie culturală, recunoscută de C.N.C.S.I.S.
ISSN 2248 - 308X
ISSN-L 2248 -308X

ISSN 2248-308X
ISSN-L 2248-308X

